



EMANATOARE DE CEREALE  
TIP 511

**FLACARA**  
Nr. 6 (11) 15 MARTIE 1964



- Boabele de la mijlocul știuletelui sînt cele mai bune de sîmînjă, le spune brigadierul de cîmp Stan Ion colectivîștilor Nicolae B. Nicolae și Iordana Nedelea. Gospodăria colectivă „Filimon Sirbu” din comuna Gorneni, regiunea București, are o deosebită grijă de calitatea semințelor pe care le va semăna.

COPERTA I-a: Agricultura noastră este înzestrată în fiecare an cu noi și tot mai multe mașini agricole produse în R.P.R. În fotografie: la Uzinele „Semănătoarea” din București, inginerul șef Vicențiu Bucureanu și fruntașul în producție Cristea Trandafir fac o ultimă revizie la o nouă serie de semănători ce vor lua în curînd drumul S.M.T.-urilor.

COPERTA IV-a: Oră de desen la Școala medie de artă plastică din Bala Mare. Profesoara Lidia Agricolă urmărește cu grijă felul în care elevii schițează pe colile albe contururile modelului din fața lor.

*Trăiască a zecea aniversare a eliberării patriei noastre de către glorioasa Armată Sovietică și a răsturnării dictaturii fasciste de către forțele patriotice populare, conduse de Partidul Comunist Român! Trăiască poporul român stăpîn pe soarta sa!*

# DUPĂ ZECE ANI

**T**rosnea din încheieturi șandramana burghezo-moșierească în acele zile. Chinuită și infometată, exploatată la sînge, cu trupul creat de semnele luptelor sîngeroase purtate de-a lungul anilor, eroica clasă muncitoare — crescută și educată decenii de-a rîndul de partid — iese în stradă, clocotind, să se răfuiească cu opresorii ei, hotărîtă să schimbe fața țării și viața oamenilor. Neîncăpătoare devin piețele, de neoprit avîntul cu care — gustînd pentru prima oară adevărata libertate — poporul muncitor se ridică gata să urmeze steagul partidului. Oamenii încep să simtă libertatea mult rîvnită și lozincile de luptă împotriva hitlerismului și a reacțiunii interne se împletesc cu lozinci de chemare la muncă și luptă pentru reconstrucția patriei și pentru reforme sociale.

Neînfricat, poporul întoarce armele, trimițîndu-și armata — în care se înscriu numeroși voluntari — la lupta dusă alături de Armata Sovietică pentru zdrobirea fiarei hitleriste. Și în timp ce pe cîmpul de luptă tineretul își dă sîngele pentru eliberarea pămîntului patriei și al popoarelor vecine, cehoslovac și ungar, lupta cu moșierii și capitaliștii se desfășoară necrutător.

În consiliul de miniștri și în aparatul de stat se duce lupta împotriva legilor și a reprezentanților burgheziei. În fabrici se succed zi și noapte acțiunile pentru impunerea drepturilor clasei muncitoare. Pe ogoare, conduși de partid și ajutați îndeaproape de frații lor muncitori, țărani muncitori — furati și obidiți sute de ani de-a rîndul de gloșeri, mințiți, înșelați, tăbăciți de cnutul vechililor și găuriți de gloanțele armatelor foștilor stăpînitari — trec la împărțirea pentru totdeauna a moșiilor îngrășate cu sudoarea și sîngele lor.

Poporul se bucură de libertate pentru prima oară în istoria sa și stăpîni de ieri tremură în fața miniei lui clocotitoare. Se înfăptuiesc sub presunea maselor o serie de reforme democratice. Este adus la cîrma țării după lupte înverșunate — în care clasa muncitoare aliată cu țărănimea muncitoare își varsă iarăși darnic sîngele — un guvern democratic în care clasa muncitoare avea un rol precumpănitor. Sînt măturate vechile primării în care domneau slugile moșierilor și chiaburii. Poporul deschide larg ferestrele patriei, își suflecă mînceile și trece la îndepărtarea ruinelor, a haosului economic în care afundase războiul țara. Sabotajului capitaliștilor și provocărilor reacțiunii internaționale poporul muncitor condus de partid îi răspunde printr-o încordare uriașă și plină de sacrificii a forțelor sale, prin muncă și luptă. Noul stăpîn începe să-și stăpînească țara cu adevărat!

Și anii de la eliberare înceace, pușini la număr față de istoria milenară a poporului nostru, au dovedit lumii întregi ce este în stare să realizeze un popor eliberat.

Clasa muncitoare aliată cu țărănimea muncitoare face eforturi uriașe pentru acoperirea nevoilor țării, pentru punerea economiei naționale pe baze noi. Ea mătură din calea ei ultimul bastion al reacțiunii și instaurează Republica Populară Romînă, prelungind astfel în treaga putere în Stat. Însufletit de partid, poporul muncitor trece la construirea unei etape noi în istoria sa, socialismul, — etapă în care va realiza cele mai nesperate visuri ale tuturor generațiilor de obidiți.

Muncind liber și simțîndu-se stăpînă pe roadele muncii sale, clasa muncitoare face adevărate minuni. De trei ori mai mare decît în 1938 devine volumul producției industriale în 1953. Atelierele mici, neînsemnate, le iau locul uzine uriașe. Țara întreagă devine un șantier și peisajul românesc se schimbă de la o zi la alta. Tîrgușoare de provincie, în care industria era reprezentată printr-o fierărie sau niscaiva fabrici de sifoane, devin orașe cu mari uzine de rulmenți, cu fabrici de motoare electrice, cu rafinării de petrol și altele. Crește industria grea și cu deosebire industria constructoare de mașini. Pentru prima dată în istoria sa poporul înzestroază un mare număr de fabrici și uzine cu utilaj și echipament produse în țară. Face pași uriași înainte electrificarea țării, construim într-un timp rapid marele pod peste Dunăre, este în continuă dezvoltare industria bunurilor de larg consum căreia partidul i-a trasat ca sarcină asigurarea într-un timp scurt a unui belșug de produse pentru poporul muncitor. Munca este grea, dar esențial pentru popor este faptul că-și cunoaște perspectiva pe care partidul i-o lămurește zi de zi; esențial e faptul că în această luptă simte prietenia și ajutorul efectiv politic, diplomatic, economic, ajutor științific și tehnic, împrumuturi și credite, utilaje și materii prime, ajutor în cadre și pregătiri de cadre, ajutor în organizare, de la marea sa prietenă Uniunea Sovietică.

Masele urmează cu însuflețire politica partidului a cărei miez îl constituie grija pentru om, grija pentru binele poporului muncitor.

Partidul nu închide ochii în fața greutăților. El învață poporul să analizeze și să cunoască lipsurile existente pentru a putea să le îndrepte. Plenara Comitetului Central al Partidului din august 1953, făcînd o analiză a rezultatelor aplicării în viață a politicii partidului, a constatat că pe lîngă rezultatele obținute au mai existat și o seamă de lipsuri

care au dus la creșterea nesatisfăcătoare a nivelului de trai al celor ce muncesc față de dezvoltarea generală a economiei. Plenara a elaborat un program de măsuri menite să ducă la lichidarea acestor lipsuri. Și astăzi, la numai un an de la Hotărîrea din august, poporul se bucură de faptul că producția de pîine a crescut în primele trei trimestre cu 4,8 la sută, cea de paste făinoase cu 7,2 la sută, conservele de carne cu 18,6 la sută, produsele zaharoase cu 41,8 la sută. Dar oamenii muncii nu se opresc aici. Ei răspund chemării partidului, dezvoltînd zi de zi producția, luptînd în cadrul întrecerii socialiste, pentru ieftinirea produselor, realizînd economii, și descoperind noi rezerve interne. Și nu există nici o îndoială că așa cum urmînd politica partidului poporul a știut să facă față tuturor greutăților — tot astfel dînd viață Hotărîrii din august traiul lui se va îmbunătăți, belșugul va crește din zi în zi.

S-a schimbat radical viața țărănimii muncitoare care se îmbracă și se hrănește mai bine decît pe vremea burgheziei. Lichidarea moșierimii și reforma agrară au adus țărănilor săraci și mijlocași un milion hectare pămînt. Dar nu numai pămînt a căpătat țărănimea muncitoare, ci și mil de tractoare și unelte agricole, credite ieftine și cu deosebire măsuri de îngrădire a celui mai hrăpăreț dușman al ei — chiaburimea.

Și iată că satele noastre au văzut apărînd primele gospodării colective și întovărășiri (azi avem 2.045 gospodării agricole colective și 2.334 întovărășiri) cărora statul le dă un ajutor considerabil în vederea întăririi lor economic-organizatorice. Iar în momentul de față partidul și guvernul se preocupă de trasarea perspectivelor dezvoltării în anii apropiați a tuturor ramurilor agriculturii, veriga principală pentru dezvoltarea armonioasă a întregii economii naționale și ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Numeroase sînt drepturile și libertățile cucerite de popor. Dreptul la muncă consfințit de Constituție a devenit o realitate vie. Crește continuu venitul național, se înfăptuiește și se aplică tot mai larg principiul socialist al retribuției după calitatea și cantitatea muncii. Numai în primul semestru al anului 1954 a crescut venitul mediu al muncitorilor cu peste 15% față de semestrul I al anului 1953. Sute de mii de oameni ai muncii pleacă la odihnă, la munte sau la mare (acolo unde pînă la 23 August doar burghezia își putea permite să se ducă); sînt mari succesele în domeniul asigurării sănătății poporului; se construiesc din ce în ce mai multe locuințe pentru muncitori; s-au deschis larg porțile școlilor și universităților pentru cei ce muncesc; analfabetismul — această plagă nenorocită pe trupul poporului nostru — își numără zilele agoniei. Înflorește neconținut știința, arta și literatura.

Oamenii muncii se bucură de libertăți și drepturi pe care nici în visele cele mai îndrăznețe nu le puteau visa pe timpul burgheziei. Au crescut în patria noastră mii și mii de oameni cu care poporul se mîndrește. Muncitorii de ieri sînt azi miniștri și conducători de întreprinderi, deputați în sfaturile populare și asesori, ofițeri și inventatori. Deplina egalitate în drepturi a poporului român cu minoritățile naționale, deplina egalitate în drepturi a femeii și bărbatului, ocrotirea mamei și a copilului, și atîtea altele, întregesc tabloul luminos al drepturilor celor ce muncesc.

Uriașe sînt realizările poporului nostru în acești zece ani. Ele sînt rodul muncii și luptei pline de abnegație duse de cei ce muncesc, împotriva dușmanului de clasă, împotriva foștilor capitaliști și moșieri, a chiaburilor, a diversilor agenți ai imperialiștilor a căror împotrivire este zdrobită de statul democrat-popular sprijinit de întregul popor. Partidul cheamă neconținut oamenii muncii să întărească vigilența, să lupte pentru întărirea Statului democrat-popular, cea mai de preț cucerire a lor.

Făcînd bilanțul realizărilor sale în acești ani, realizări care au schimbat radical situația clasei muncitoare, a țărănimii muncitoare și a intelectualității progresiste din țara noastră, poporul muncitor nu uită nici un moment că toate acestea se datoresc faptului că a urmat cu fidelitate politica partidului, politică ce se conduce după nebiruita învățătură a lui Marx-Engels-Lenin-Stalin. De aceea el este hotărît să urmeze cu aceeași dragoste partidul și guvernul țării în lupta pentru construirea socialismului și apărarea păcii.

Poporul nostru nu uită și nu va uita niciodată că viața sa nouă și fericită, faptul că el poate munci liber și în pace, se datoresc ajutorului imens al eliberatorului său, cel mai bun prieten și sprijinitor al său, marea Uniune Sovietică. De aceea el își exprimă cu prilejul marii sale sărbători, dragostea fierbinte și recunoștința nemărginită față de eliberatoarea și prietena sa. El își reafirmă cu acest prilej prietenia de nezdurcînat cu Republica Populară Chineză, cu țările de democrație populară, solidaritatea sa cu lupta pentru pace, independență și o viață mai bună a popoarelor.

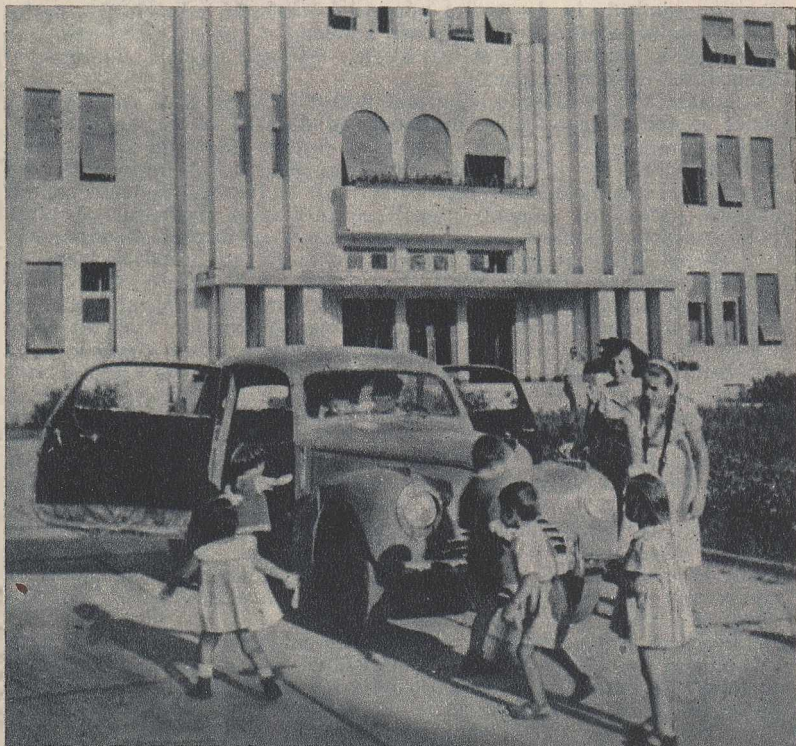
Poporul nostru muncitor, mîndru de succesele obținute, va lupta cu hotărîre împotriva tuturor greutăților, pentru victoria orînduirii socialiste în patria sa, pentru îndeplinirea mărețului program trasat de partid, sigur de victoria sa.

# R O A D E



lata cum stăteau lucrurile: sub răcnetele zbirilor, transportai tone de fier cu spinarea, cu brațele, rostogoleai piese uriașe. Sudoare, istovire, epuizare... Uriașele poduri rulante, care duc în ghearele lor greutatea pînă la 15.000 kg., au scăpat pe muncitori de această calamitate. Mecanizarea e o mare cucerire în domeniul ușurării muncii omului în întreprinderile din țara noastră.

În drum spre cămin, mașina mai ia cîteva călători. Micuții vor petrece încă o zi în soare, vor învăța cîntece noi, vor face cîte o mică boroboață și seara se vor culca fericiți.



Presupunînd că cineva n-a mai fost în țara noastră de zece ani și că ar călători astăzi în toate colțurile ei, ar rămîne uimit și încîntat așa cum s-ar afla în fața unor lucruri de basm. Presupusul nostru călător ar întîlni la tot pasul noi fabrici construite, noi căi ferate, șosele, centrale electrice; ar vedea că țara „eminamente agricolă” produce strunguri, tractoare, mașini și utilaj electrotehnic; ar vedea răsărite, ca la semnul volnicului din poveste, orașe noi la Uricani, în Lunca Pomostului, pe dealurile Hunedoarei, în Lunca Tazlăului, pe Valea Troțușului, sub piscurile Neamțului; ar întîlni muncitori la odihnă la castelul Peleş din Sinaia, în fostul hotel Rex de la Mamaia, în zeci și sute de vile și castele în care se lăfăia burghezia; ar vedea muncitori care azi sînt directori de întreprinderi, studenți, gazetari, dirijori de cor, i-ar întîlni în cele mai diverse munci, i-ar vedea stăpîni ai avuției naționale și ai bogăției culturale; în scurt, călătorul nostru ar vedea peste tot lucruri ce nu se par nouă de cînd lumea, care au intrat în viața noastră de fiecare zi.

Eminescu spunea undeva că într-un strop de rouă se poate oglindi înstelarea întregului cer. În viața pe care o trăiesc muncitorii de la uzina „Clement Gottwald” bunăoară vor putea oglindi traiul pe care-l duc oamenii muncii din toate colțurile țării. Cuceririle oglindite în viața de toate zilele a uzinei sînt cuceriri ale întregului popor.

Pe o stradă largă, se află clădirile uzinei „Clement Gottwald”. Vechile ateliere au fost renovate și reutilate și alături de ele s-au înălțat în anii puterii populare, hale noi, spațioase, înzestrate cu echipament modern și în care este o adevărată plăcere să lucrezi. Ele produc mașini și utilaj electrotehnic necesare electrificării țării noastre, precum și o serie de bunuri de larg consum.

Povestea uzinei ca și a oamenilor e lungă și plină de tîlc. Ne-a spus-o într-o convorbire bătrînului muncitor Gheorghe Pavel:

„Veneam dimineața la șase la lucru și ieșeam seara la șase sau



Pe vremea burgheziei Ecaterina Gheonea era femeie de serviciu la cantină. Acum e vopsitoare calificată și acesoare populară la Tribunalul popular al raionului „Gheorghe Gheorghiu-Dej”.

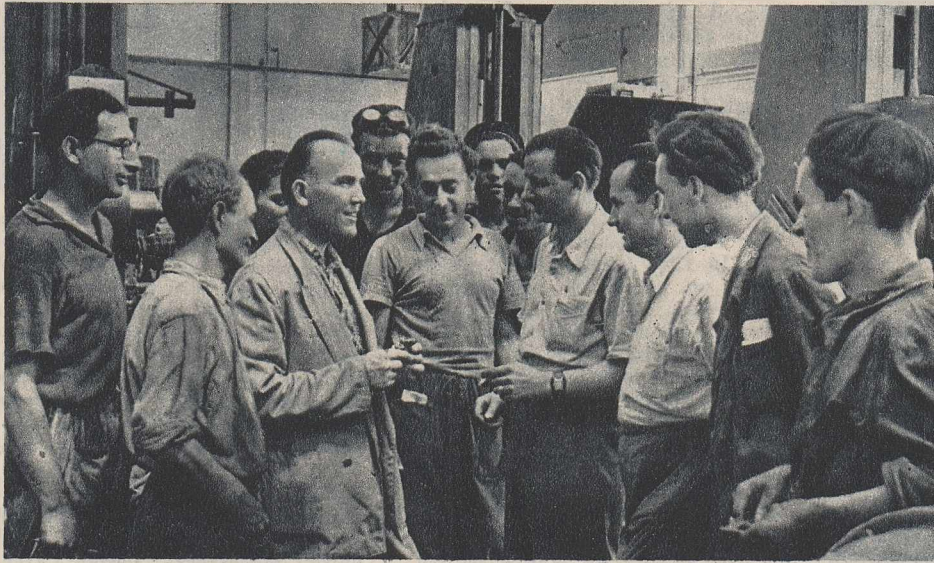
chiar la opt. Întîrzierea, fie ea cît de mică, se pedepsea cu carceră. Dacă se repeta, erai concediat fără multă vorbă. Ucenicii dormeau într-o magherniță, pe rogojini și nu primeau nici un fel de plată. Salariile erau o bațjocură. Tinerii și femeile primeau jumătate sau trei sferturi din aceste salarii de foame. Despre calificarea femeilor nici vorbă. Mi-aduc aminte că prin 1940 a venit la noi Ecaterina Gheonea. Voia să învețe o meserie. A fost primită și repartizată îndată ca... femeie de serviciu la bucătărie.

Ajutoare? Da, erau. Cînd erai bolnav direcția te ajuta cu... concediu nelimitat. Te dădea afară. Te dădea afară cînd erai bolnav, cînd îmbătrîneai, cînd îți cereai drepturile, cînd o femeie trebuia să nască. Stăpînii fabricii, ca toți stăpînii capitaliști de fabrici de pe lumea asta, aveau nevoie numai de oameni sănătoși, pe care să-i stoarcă pînă ajungeau cîrpe. Club, activitate culturală, sportivă, stațiuni de odihnă? Visuri. Visuri, pe care nici nu îndrăzneai să le visezi. Iar locurile noastre de muncă erau niște maghernițe pline de fum, ncaerisite, neîncălzite. Căram piesele cu spinarea, sau le dădeam de-a dura. Nici un fel de măsuri pentru protecția muncii, nici cea mai elementară

Alt muncitor de seamă al uzinei: strungarul Marin Ștefănescu (în primul plan), responsabilul brigăzii utemiste de calitate superioară „1 Mai”. În fund: ponoul cu becuri aprinse al graficului orar, metoda sovietică de stimulare a muncii.



# ...E VICTORIEI



În toată activitatea lor muncitorii simt ajutorul de zi cu zi al partidului. Iată pe secretarul organizației de partid Alexe Ciurac stînd de vorbă cu muncitorii dintr-o secție ce produce bunuri de larg consum.

grijă pentru om. Pe scurt, cam așa se prezintă uzina cu zece ani în urmă. Ce e astăzi, în locul acestei blestemate fabrici, vede oricine. Hale noi, luminoase, aerisite, călduroase iarna. Despre viața oamenilor, despre felul cum trăim și-or spune ei singuri. E viața pe care o întâlnești crescînd în fiecare colțisor al țării, viața fiecărui om al muncii.

Secția scule și utilaj. Un panou reprezintă o filă mare de calendar. Citim cele câteva rînduri: „Manoliu Constantin, matrițier materiale, lucrează în contul lui martie 1955”. Adică un om a luat-o înaintea timpului... Vremea nu i se

supune oricui. Și nu toți oamenii pot s-o îngeuncho și nu în orice condiții. Condițiile le creează omul.

În uzina „Clement Gottwald” vezi peste tot grija pentru ușurarea muncii omului. Transportul materialelor se face în mare măsură cu cărucioare electrice. Strungurile sînt deservite de poduri rulante uriașe, care duc în ghearele lor, încărcătura unui vagon și jumătate. Pe aceste adevărate linii aeriene ale uzinei, trec în zbor lent piese de oțel. Ele urcă, plutesc, coboară la comenzile omului. Apoi mașinile dau acestor piese, cu precizie de microni, formele prevăzute în planuri.

Asemeni multor fabrici din țara

noastră, uzina este și ea utilată cu mașini sovietice ce dau posibilitatea creșterii productivității muncii. Uriașul strung „ZTS” strunjește piese cu un diametru de 1000 mm. La această mașină sînt lucrate scuturile de tramvaie, cilindrii pentru motoarele antigriztoase, în general piese de dimensiuni mari, care necesită operații de precizie.

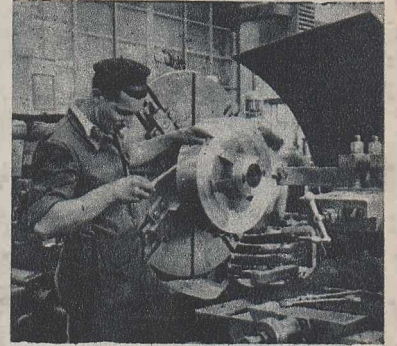
\*

Mecanizare, mașini. Noile condiții de lucru nu se limitează însă la atât. O deosebită grijă s-a acordat în uzină prevenirii accidentelor ca și apărării sănătății muncitorilor. Iată de pildă secția aparataj. Ca un păienjenis se întind și cuprind întreaga hală instalațiile de ventilație și încălzire. La turnătorie am văzut un „scafandru” ciudat. Lui nu-i pasă de silicoză. Costumul de sablaj protejează pe cel care lucrează aici, asigurîndu-i un aer constant și curat. Privindu-l, te gîndești la costumele de protecție ale minerilor, plutășilor, ale muncitorilor din industria sticlei, din industria chimică, de măsurile care s-au luat pretutindeni pentru a asigura sănătatea omului și buna desfășurare a muncii.

Grija pentru om, ajutorul pentru continuarea îmbunătățirii a nivelului de trai și a celui cultural se vede la fiecare pas. Dacă stai de vorbă cu cei ce muncesc aci, ai să afli că

unul a primit ajutor de boală, altul ajutor de supraalimentare, că un al treilea a fost trimis să se odihnească sau să se trateze la Tușnad sau la Herculane, că un al patrulea a primit gratuit ochelari ș.a.m.d.

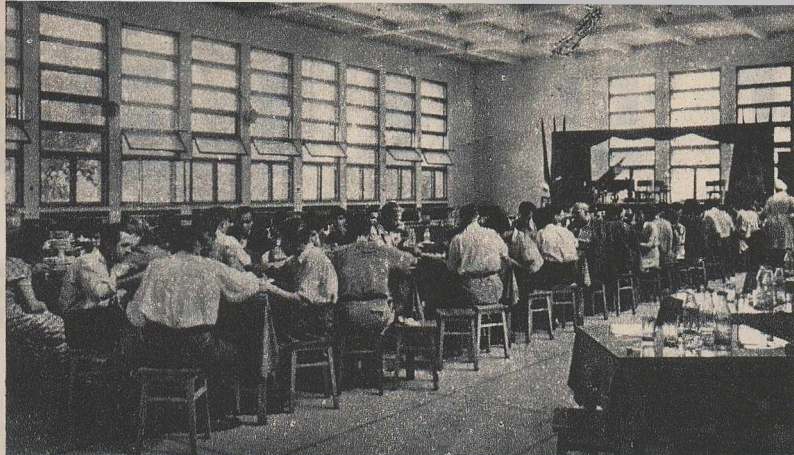
...Într-o coastă a uzinei se află clădirea nouă a grupului social. Vestiare largi, săli de duș, o cantină imensă cu mese frumoase, curate, îmbietoare, clubul cu bibliotecă și sala de șah, săli de muzică, de repetiții, sală de sport etc. Aici e centrul activității culturale și sportive a celor ce muncesc în fabrică. Ansamblul artistic



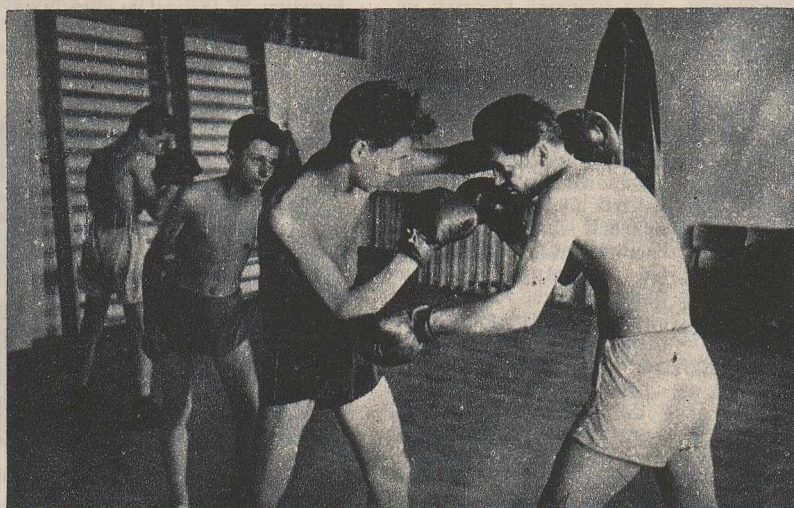
Ați întâlnit pe timpul burghezo-moșierimii mii de muncitori deputați? Sau măcar sute, sau zeci? Fără îndoială că nu. Azi această cucerire a poporului, care participă la conducerea treburilor obștești, pare oricui atât de obișnuită! Strungarul Lazăr Iordan este unul dintre fruntașii intrăcerii socialiste din uzină și totodată deputat în Sfatul Popular al orașului București.

În fabricile noastre crește o generație nouă, veselă, încrezătoare în viitor. În foto: tinerii brigăzii utemiste de calitate „1 Mai”.





În imensa sală a cantinei schimbul doi la masa. Serviciul prompt, mîncarea din ce în ce mai gustoasă. A apus vremea cînd masa se lua în pauze, pe trotuar, la umbra vreunui copac prăfuit sau la așa-zisele „bituri economice”.



Escivă... Gardă... Fentă... Fondaj. Tinerii boxeuri se antrenează în sala de sport amenajată pentru box și gimnastică. Gheorghe Păun și Victor Iamandi sînt pasionați ai boxului. Zecilor de mii de tineri muncitori din țara noastră le sînt puse la dispoziție toate mijloacele pentru a practica sportul.

al uzinei, alcătuit din orchestră, cor, echipă de dansuri și echipă de teatru, cuprinde aproape 150 de persoane. Sute de tineri fac parte din diferite echipe sportive. Uzina „Clement Gottwald” are echipe de fotbal, de volei, baschet, tenis de masă, box, turism.

...Căminul și creșa, aflate în două vile, sînt subvenționate din fondul social. Dimineața, în fața porții casei în care locuiește controloarea tehnică Maria Drăgu-

țescu, ca și în fața caselor a zeci de muncitori din uzină, oprește o mașină. E o mașină asemănătoare cu sutele de mașini pe care scrie „Atenție, copii!” Ferenc Bulai, șoferul, o ajută pe micuța Dana să urce în mașină. E atît de vioale și de durdulie că ți-e mai mare dragul de ea! O zi întreagă Dana o petrece la cămin. Se joacă, cîntă, se zbenguie la soare împreună cu alți copii.

...Cornel Ungureanu, ajutor,

frunțas în întrecerea socialistă, a fost împreună cu soția și băiatul la Mamaia. Strungarul Vasile Mihai a preferat muntele și de aceea a mers cu soția sa la Sinaia, la Cota 1400. Constantin Ofițeru și Niculae Dorovei, amîndoi frunțasi ai întrecerii socialiste, au fost și ei la Cota 1400. Aici s-au întîlnit cu oameni ai muncii din toate colțurile țării, așa cum ai să afli în orice stațiune balneo-climaterică. Pînă la 1 octombrie, 265 de muncitori, funcționari și tehnicieni de la „Clement Gottwald” merg la odihnă sau la tratament în stațiunile balneo-climaterice. Dintre ei, o bună parte primise bilete gratuite, ceilalți obțin locurile contra unor sume accesibile tuturor.

... În 1944 exista pe statele de plată un medic și un sanitar, care erau însă greu de găsit. Uzina „Clement Gottwald” are azi un cabinet medical deservit de cinci medici, un dentist, un felcer, o farmacistă și doi oficanți sanitari. Într-o singură lună — de pildă luna martie a acestui an — s-au acordat la acest cabinet 2400 consultații. Cercetînd condica de scutiri medicale afli un lucru interesant: s-au dat unor mame 41 de zile scutire de muncă pentru îngrijirea copiilor lor bolnavi. Cu zece ani în urmă Ecaterina Gheonea a fost concediată pentru ea a lipsit din pricina unui copil bolnav.

În bugetul fondului social al comitetului de întreprindere se află un capitol ciudat: „ape minerale”. Ce este asta? După indicațiile medicilor, o serie de muncitori primesc gratuit ape minerale pentru tratarea unor afecțiuni stomacale, hepatice sau renale. Ajutorul Grama, lăcătușul Flautistu, funcționarul Haimovici, primesc regulat sticle cu apă de Borsec, de Malnaș, de Olănești.

La fondul social e înscris un capitol însemnat: ajutoare. Pe semestrul I s-au plătit ajutoare în valoare de 348.721 lei. Ajutoare de boală, de sarcină, de rufărie, de alăptare, de supraalimentare, pentru proteze dentare și ochelari. Sînt cifre, sute de cifre. Ele vorbesc despre grija deosebită față de om, de prețuirea de care se bucură oamenii muncii.

O cercetare atentă a vieții muncitorilor îți va arăta și alțe roade ale victoriei. Ecaterina Gheonea



Laureat al Premiului de Stat. Această înaltă distincție a fost acordată unor ingineri și tehnicieni de la uzina „Clement Gottwald” pentru proiectarea și realizarea seriei de motoare sigure la explozie și pentru realizarea seriei unitare de transformatori de forță „Dinamo”. În fotografie: (de la stînga la dreapta) ing. Erwin Haas, tehnicianul Ovidiu Bizim, ing. Alex. Berbeceanu și tehnicianul N. Negulescu-Beju, o parte din realizatorii celor două lucrări.

s-a calificat ca vopsitoare, e asesoare populară, va urma în curînd cursurile unei școli juridice și va deveni judecătore. Iordan Lazăr, ucenicul necăjit de ieri, este astăzi



—Repetăm! Pe scenă „trio Jeni” repetă prezentarea muzicală a spectacolului dat de brigadă. Ioana Soare, Eugenia Moiescu și Ana Hostuc sînt artiste în lege. Nu se sperie nici de public, nici de greutatea „meseriei”, nici de munca pentru învățarea textelor. Tineretea și dragostea de artă le ajută să biruie.

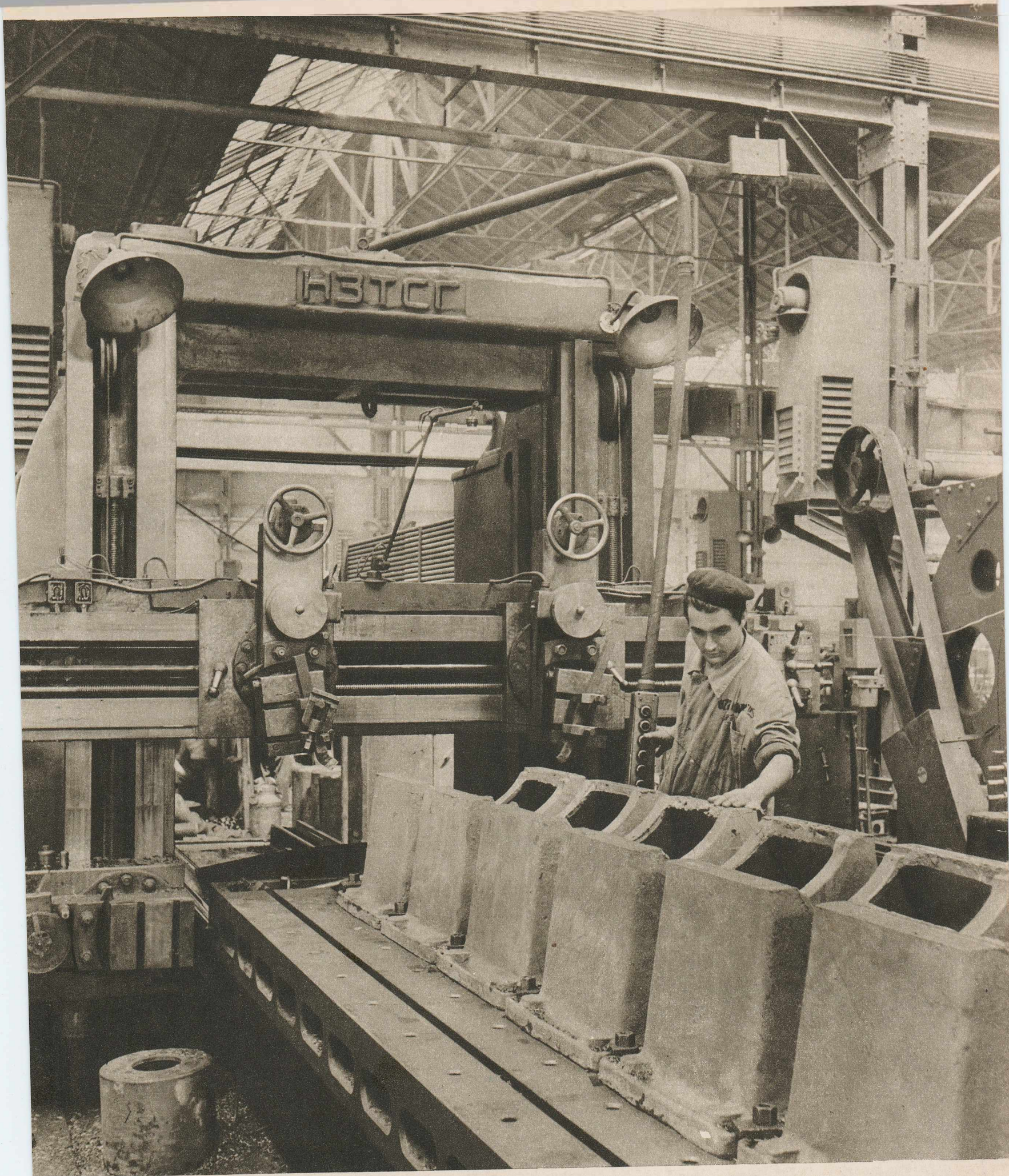
unul dintre cei mai de seamă muncitori din întreprindere, frunțas al întrecerii socialiste și deputat în sfatul popular orășenesc. Vei întîlni și alți oameni sau vei auzi despre mulți muncitori, plecați acum din uzină, care sînt studenți, directori de întreprinderi, ofițeri în armata Republicii, activiști de partid și sindicali, oameni care participă din plin la conducerea treburilor obștești. S-ar putea, dragă cititorule, ca citind rîndurile de mai sus să-ți spui:

— Bine, dar acestea sînt lucruri cunoscute. Și la noi e așa.

Da, tovarăși. E adevărat! Așa e astăzi viața topitorilor din Reșița, a minerilor din Anina, a textilistilor din Botoșani, a celor de pe șantierele electrificării, a ceferiștilor din Cluj sau a muncitorilor din portul Galați. Iureșul transformărilor a cuprins toate colțurile țării, pornind din Capitală și pînă la cel mai ascuns sătuc, imprimîndu-și adînc pecetea! Fiecare dintre noi își recunoaște propria-i viață, propriile-i bucurii și nădejdi în traiul muncitorilor de la „Clement Gottwald”.

Pînă seara tîrziu, echipa de dansuri repetă. Pare fără sfîrșit energia tinerilor. Aproape toți sînt frunțasi în activitatea culturală. Și electricianul C. Cruțu, și ajutoarea Ecaterina Gheorghe, și ajutorul Leibu José, și montatoarea Eugenia Zaharia, și alții. E o continuă revărsare de tinerete și prospețime.





Utillaje industrial soviético con que se han equipado las fábricas de nuestro país, lo que ha contribuido a gran medida al desarrollo de la industria socialista. En la fotografía nuestra, un obrero trabaja en una máquina de fabricación soviética, en la que los obreros de la fábrica "Matyas Rakosi" están elaborando bloques para motores.



Tractoare, cât mai multe tractoare pentru agricultură. Pe porțile Uzinei de Tractoare din Orașul Stalin ies necontenit puternice tractoare KD-35 pentru ogoarele patriei. Țărâniștea muncitoare simte zi de zi ajutorul frățesc al clasei muncitoare, ajutorul statului democrat-popular.





după ce v-au lovit rușii peste bot? ochii am să vi-i scot, țilharilor, că m-ați lăsat văduvă cu trei copii!

Colonelul a dus mina la spate. Florica i-a prins cu toate cele zece degete cozorocul și, smucându-i-l o dată, i-a înfundat chipiul pînă-n vârful nasului.

A venit caporalul cu revolverul întins.

Au sărit oamenii.

— Pe ei, mă! — s-au îndemnat.

— Dacă vin alții?

— Nu te teme, frate. Să vină!

I-a anunțat Mușat pe comuniști...

Au arme... Și-apoi, vine Armata Roșie... E p-aci, pe-aproape, c-altminteri n-ar spăla puțină Hitler atît desferiat... Pe ei, mă!

### LECȚIE

Stăteau culcați pe burtă, la marginea unui drum lateral care numai după câteva sute de metri intra în coasta șoselei asfaltate care ducea spre Băncasa. Unul avea patruzeci de ani, celălalt optsprezece. Cel mai în vîrstă explica:

— ...Și după ce îl vezi că vine, tragi de cîrlig, numeri liniștit în gînd pînă la cinci, apoi ocheschi cu băgare de seamă și-i zvirli grenada sub tălpice...

— Așa...

— Nici în coaste, nici în bot, nici pe spinare. Numai sub tălpice! Pricepi?

— Pricep. Da-i...

— Greu?

— Nu. Altceva...

— Teama? N-ai pentru ce! În spatele nostru sînt respirați câteva sute de tovarăși din gărzile patriotice. Armata Sovietică este pe aproape...

— Nu-i teama... Nu știu cum să-ți spun. N-am făcut niciodată ce trebuie să fac azi... Dar dumneata?

— Eu? He-hei!... Tancuri nemțești? Floac! Doar să fii atent și să ocheschi cu băgare de seamă... După aceea am să zvirli sticlele cu benzină și ai să vezi cum îi iau prizonieri pe cei dinăuntru... Ca din oală.

Huruitul își înțețea zvoana. Apoi deodată tancul apărură după curba șoselei, proiectîndu-se, bivoli uriaș, cu pielea din petice groase de oțel...

— ...doi, trei...

Mingea de fontă se sparse sub talpa lată a mașinii, deschizînd o ciupercă galbenă.

A doua, apoi a treia grenadă sfîrtecă șenila, care se desprinsese de pe roți. Și tot atunci sticla cu benzină, tîndărită, aprinse limbi mari de foc sub burta tancului.

Turela sări în lături și primul tanchist ieși cu brațele ridicate în sus.

— Ți-am spus că nu-i greu să spargi tancul cu grenadele?

— N-o fi greu, dar nici lesne nu-i... Poate ți-o fi ușor dumatăle c-ai mai...

— Aș! Și eu, ca și tine, abia ieri am pus înția oară mina pe grenadă și cu sticla trag prima dată. Dar sîntem partizani, ce naiba!

Tinărul își șterse cu dosul palmei fruntea asudată și zîmbi.

— Da, sîntem partizani.

— Și acum trebuie să comunicăm de grabă Comandamentului că hitleriștii încearcă să se strecoare cu tancurile pe-aci.

— Mă duc eu.

— În alea...

— În alea Alexandru. Unde am fost chemați și ne-am adunat ieri. La Partid.

# RECUNOȘTINȚA

## noastră

Treceau neconținut, coloane, toncuri, mașini... oamenii forțoteau pe străzi nerăbdători, bucuroși. Toată Capitala era cuprinsă de o vioașie nemaîntîlnită.

Era în august și locuitorii Bucureștilui își întimpinau eliberatorii: bravii ostași ai Armatei Sovietice.

De atunci, din 1944, an de an, sprijinul acordat de poporul sovietic poporului nostru s-a manifestat în toate privințele. Multilateralul și dezinteresatul ajutor sovietic ne-a dat posibilitatea să ne creăm o adevărată industrie, demnă de un stat modern; agricultura a fost înzestrată cu utilaj mecanizat; ca într-o grădină roditoare, înfloreste arta și literatura, știința și cultura. Și toate, pentru popor.

Nu există sector al vieții noastre unde experiența și exemplul oamenilor sovietici să nu fi dat un imbold muncii. De aceea, poporul român este adînc recunoscător eliberatorilor săi.

### Instructoarea Maria Ionel



Maria Ionel (dreapta) îndrumînd una din tineretele muncitoare.

Acum aproape 6 ani, la o ședință organizată de cercul de tehnicieni al F.R.B., un inginer prezentase metoda sovietică Vorosin de organizare a locului de muncă. După terminarea conferinței se pomeni cu o tinără muncitoare care-l rugă să-i împrumute și ei broșura din care citise. Era o țărăncuță, care, sosită tocmai de pe meleagurile Botoșanilor, reușise să devină în scurtă

vreme maistoriță, după ce trecuse de meseria simplă de ajutoare și de responsabilă de mașină.

Nu mult după ce i-a dat inginerul broșura, Maria Ionel și brigada pe care o conducea au dobîndit succese de seamă, introducînd această metodă și încă una, tot sovietică, metoda Jukova pentru legarea firelor din mers. Dar cea mai însemnată victorie i-a dăruit-o lupta pentru obținerea celui mai scurt timp în schimbarea levatei.

Activitatea sa neobosită și bogată în roade a fost răsplătită în 1951 cu Medalia Muncii și Ordinul Muncii clasa II-a.

Cînd muncitorii din întreprindere s-au adunat să propună pe cîțiva dintre tovarășii lor de muncă pentru specializare în U.R.S.S. — cu toții au ales-o pe Maria Ionel.

Și iat-o pe modesta țărăncuță din Vlădenii Botoșanilor învățînd la Moscova, însușindu-și într-o mare filatură din Capitala U.R.S.S., metodele de muncă ale textiliștilor sovietici.

— Știința și tehnica sovietică, metodele înaintate de lucru pe care m-am bizuit, mi-au ajutat să devin fruntașă în muncă și cinstită cu atît de mari decorații. Dar abia ajunsă în Uniune, mi-am dat seama cîte mai aveam de învățat!

În anul petrecut acolo alături de ingineră Nina Prusova și de inginerul Alexandru Ivanovici, mi-am însușit sumedenie de cunoștințe, mi-am ridicat neconținut calificarea — ne spunea ea.

Reîntorsă la F.R.B., Maria Ionel și-a uimit toate tovarășele de muncă cu bogatele cunoștințe căpătate. Numai după o lună de la revenirea sa, ea a introdus două metode noi de lucru în secția ringuri: metoda Kozlova pentru echipa de levată (care aduce zilnic economii de fire pentru patru metri și jumătate de pînză) și metoda Zoițova pentru reducerea rebuturilor...

...S-a deschis ușa. Zărînd-o ocupată, inginerul Walter îi strigă doar atît:

— Admirabil! Pînă acum depășiri de 15 la sută...

— Vreo nouă metodă sovietică? o întreb eu.

— Da, răspunde după un moment de ezitare Maria Ionel. Vă rog însă să nu

pomeniți nimic în revistă. E vorba de organizarea unui complex de înaltă productivitate, care va trebui să dea rezultate excepționale. Dar vă rog...

Și ea să-i facem pe plac... am păstrat totul sub tăcere.

Liviu MAIOR

### Orientarea spre viitor

de Eusebiu CAMILAR

Cu mulți ani înainte de 1944, îl cunoșteam pe Maxim Gorki prin romanul „Mama”, care mi-a produs o puternică zguduire sufletească. După cum mărturisesc cu alt prilej, „Mama” putea avea în sărmana mea evoluție scriitoricească o influență covârșitoare, dacă nu m-ar fi atras alte curente, peste care domnea ca un împărat negru misticismul ale cărui izvoare se aflau departe în spaimele copilăriei.

Intr-adevăr, am avut o copilărie plină de umbră; m-au obsedat apucații purtați noaptea prin văzduh de către babele vrăjitoare; puteam jura, în cei dintîi ani ai vieții, că-i auzeam cum eer apă în timp ce trec peste acoperișuri; figuri de hoți legendari, icoane lacrimînd din pricina păcatelor omenesci, apariții de fiare ale negurii la timp de viitor, zvonuri despre secete mistuitoare, scurgeri de armate în nopțile primului război mondial — iată o parte din cosmosul cu care am intrat în tinerete și-n cele dintîi încercări literare! În acest cosmos își au izvoarele „Cordon”, „Prăpădul Solobodei” — ca și mare parte din povestirile de-atunci.

M-a uimit pînă mai deunăzi linca Ursului, pădură înaltă, cu traistă în loriță și cu pipă de lut ars; după cum m-a uimit figura luminoasă a lui Florea-haiducul



Scriitorul la masa de lucru.

cărnia i-am adus apă cu cofita, cînd se afla în grea năprasnă sub săbiile poterașilor; și Niculai al Domnului, cititorul în luceferi, făcuse parte din patrimoniul sufletului meu; i-am iubit pe fiecare la rînd și m-aș număra printre farisei dacă n-aș recunoaște că lepădarea de ei a fost tare grea!

În preajma evenimentelor din august 1944 și după aceea, m-au obsedat alte lueruri; de pildă, mă interesa pînă la pasiune civilizația străveche de pe Eufrat și Tigris; în mod deosebit mă pasiona să scriu un roman despre cetatea Ur, din tîrîmul golfului persian, de unde a pornit cu tunnele și cu servii Abu-Ramâ biblicul; ani de zile întocmisem un fișier, colecționasem hărți, cărți ale arheologilor, liste de nume proprii, însemnări ale călătorilor; tot acest avut trebuia să se transforme în-

tr-un roman. „Ard colinele cerului“.

Mărturisesc că nu-mi pare rău de cunoștințele dobândite în vechea civilizație mesopotamiană, însă dacă mi-aș fi lăsat dezvoltarea literară să lungească către făgașuri străine de inimă și de preocupările poporului nostru, aș fi greșit! Frumos ar fi fost oare, ca în timp ce țărani cereau pământ, pana mea de scriitor să fi rămas în veacurile stînse ale păstorului-împărat Huri-Galz?

Acastă întrebare mi-am pus-o citind cu temeinicie literatura sovietică. „Pe Dolul liniștit“ și „Pământ desțelenit“ pot spune cu dreptate că mi-au fost întîile exemple de participare a scriitorului la frământările prezentului! Și pe Gladkov l-am citit; și pe Fadeev; și pe mulți alții; în operele tuturor am simțit aceeași neaprecupțită participare. Cum spuneam, ruperea de cosmosul meu, inițial n-a fost de loc ușoară și tocmai aici se arată forța de convingere și de transformare a omului, din literatura sovietică! La vremea aceea țărani cereau pământ și, doar eu eram, dragă doamnă, fecior de pămăș... Pe sub ferestrele locuinței mele treceau sutele de mii de muncitori, tunfînd din glasuri „pământ pentru țărani“ și eu feciorul pămășului Ion Cămilă visam la o prea frumoasă crăiță care-și seria numele cu o trestie, în milurile ușoare ale Eufратului! Și aceste crăițe își au rostul lor în literatură; voi scrie poate și despre ele; însă cartea sovietică m-a trezit la conștiința participării neprecupețite la evenimentele contemporane; astfel, mi-am închis portretele frumoaselor domnițe în serin, mi-am îndesat șapca și am ieșit în tunmul străzilor; în aceeași zi, peste coloanele ce se întorceau din Piața Națiunii, s-au auzit hohotînd mitralierele dușmanilor; au pierit muncitori, scandînd „pământ pentru țărani“! Am simțit o jenă față de pierderea mea de vreme și un regret. Timpul trebuia recitigat. Sărmăne crăițe de la Golful Persian! Cît pe ce să mă legăți la ochi, cu maramele voastre înbibate de parfumurile vieții pastorale! Văzusem fete frumoase ca și voi, pierînd sub gloanțele plutoanelor de execuție, văzusem cetății mai frumoase ca Urul, arzînd în vîlvătai gigantice și văzusem cum ard copii mai dibai ca-n jertfele teribile ale lui Baal! Vechea hotărîre de a scrie o carte a demascării războaielor de cotropire mi-a revenit puternică, la fel ca o chemare la conștiință. Dacă am izbutit să înfățișez grozăviile războiului în „Negura“ cît de cît, dacă am reușit să-mi însușesc cît de cît din meșteșugul realismului socialist, literaturii sovietice îi sînt dator! Publicul cititor care a făcut războiul la Partea Sedentară ori cărînd cu aeroplanele ci Karakul din Uniunea Sovietică, publicul ace-

la mi-a urît cartea, tocmai pentru picul de realism și sinceritate; și sinceritatea am deprins-o de la maestrul realismului socialist. Artă și Adevăr, iată marel și unicul monument al spiritului omenesc! Fuga după deosebit, fuga după excepțional și extraordinar, am înțeles că în trînicia artei e vîncare de vînt și cosire de ierburi putrede. În vremea aceea, aveam credința că numai faptele ieșite din fire merită să fie istorisite, însă literatura sovietică mi-a dovedit că nu e așa. Am deprins astfel să privesc viața zilnică mai cu atenție și am tresărit cînd i-am simțit farmecul, poezia și muzicalitatea. Orice lucru își are poezia lui, în marea poezie a lumii.

Literatura sovietică m-a mai învățat care sînt punctele înaintate din viața noastră. Cred că lui Alexei Surkov și lui Polevoi îi datorez acest lucru. Mulți din noi cînd ne duceam în documentări, la sate, ne închipuiam un ce formidabil și colosal, cînd colo vedeam niște pluguri arînd sub ploile de toamnă; hotărăm că așa au fost țărani noștri și pe vremea Scîților, că nimic nu e nou sub soare și ne întorceam cu traista goală! Cum de nu vedeam punctul înaintat, tocmai în plugarul care sfrunta ploile și o lua cu brazda înaintea timpului? N-avea țărani aceluia nici stea în frunte, nici boi de piatră, dar avea sub tufele sprincenelor, în ochi, o dorință înflăcărată de a trăi mai bine acum cînd venise vremea lărgirii ogoarelor. De la maestrul realismului socialist, am deprins să văd marel, noul, prin mic, prin fapta mărunta numai în aparență.

Dar nu trebuie să ne mulțumim cu atît și să ne culcăm pe-o ureche! Literatura sovietică și arta sovietică în genere ne dau mereu alte și alte exemple, pe măsura creșterii în virtuți sufletești a omului comunist. Pentru cine vrea să fie scriitor al secolului, cartea sovietică îi e de trebuință ca pînă și aerul.

Nu-mi pot da seama ce evoluție aș fi avut, fără munca într-un însușirea realismului socialist; în orice caz, știu un lucru, că aș fi rămas rupt de poporul nostru și aș fi avut destinul unei crăci rupte din pom și uscată de timp. Nu cer uitare asupra crăitelor din vremea lui Abu-Ram, dar a fi rupt de prezent, a nu fi cîntăreț al rivnei părinților tăi, a nu te așeza în fruntea îndrăzneților transformatori ai lumii, e nedemn de pana breslei scriitoricești! Aceste adevăruri le-am deprins de la scriitorii sovietici. Greu a fost în lupta cu lepădarea unui cosmos, dar pînă la urmă au biruit energiile nesecate ale prezentului; în ce măsură, o arată lucrările mele literare. Învățăm din viață și din cărți; oricît am învăța însă, nimic nu-i mai superb ca orientarea sufletului spre viitor.

Cicerone Theodorescu

## În parcul Peleşului

Vin ucenici pe-alee-n rînd...  
Sînt la Sinala-n colonie.  
La ei pe Grivița, nici gînd  
De brazi cu crangile-alîrînd  
De îi se-agață-n pâlărie.

Pe-alee-n rînd, vin ucenici...  
Întreabă, toți, pe cel mai mare:  
— Și ce-a fost altădată-aici?  
Iar crangile, în vînt, dau bici:  
Și-i vorba lui, usurătoare.

— La porcii regelui, percar,  
Bunicul n-a văzut slămina.  
Un codru-avea, de pînă-amar...  
Pe regi nici nu-i vedea măcar.  
Și nici bordelul lui, lumina.

.. Un finăr, cunoscut poet,  
— Ochi gînditori — tracu pe-alee.  
Vorbi cu ei. Notă-n caiet.  
Privindu-i lung, plecă, încet.  
Iar ei întreabă: — Asta, ce o?

Cel mare, dintre ucenici:  
— Hei, vremea regilor departe-i!  
...Și-ntreabă, unul din cei mici:  
— Dar cine stă acum aici?  
— Stau regii gîndului... și-ai artei!

## O călătorie...

La Fundulea, în raionul Brănești, președintă de sfat e acum Anisia Ghiță.

— După cîte am aflat, îi spun eu, sînteți din Tămădău, comuna învecinată.

— Nu, nu sînt nici din Tămădău, zîmbește președînta. Am crescut pe alte meleaguri. Tocmai pe Valea Tîrnavelor... Cum am ajuns aici vrei dumneata să știi? Asta-i o poveste lungă și nu prea veselă.

Cu ani în urmă, pe vremea cînd Anisia Ghiță avea numai 12 ani, părinții și frații ei au fost nevoiți să ia drumul pribogiei, părăsînd natala vale a Tîrnavelor. Motivul era unul dintre cele mai obișnuite: chiaburii le luaseră cu japea și ultima fărîmă de avere. Așa au ajuns, argătînd cînd într-o parte, cînd în alta să se așeze clăcași pe pămînturile conului Costică Mănculescu, în părțile Brăneștilor, la Tămădău.

Astăzi fiica de clăcași de altădată este președînta Sfatului Popular din Fundulea, muncă în care a fost trimisă de tovarășii ei, membrii gospodăriei colective, și țărani muncitori din comună.

Multe a trăit Anisia Ghiță în ultimii zece ani, dar una dintre cele mai însemnate și neuite fapte, încrustate adînc în inima ei — rămîne tot vizita făcută în iulie 1951 în Uniunea Sovietică. Multe lucruri minunate a văzut ea în U.R.S.S. Dar cel mai mult viața colhoznicilor a interesat-o.

Cînd începe să vorbească și despre vizita făcută la colhozul „Cucerirea lui Octombrie Roșu“ din comuna Talnaia (R.S.S. Ucraineană) tovarășa Anisia Ghiță mă roagă să aștept pînă-și va aduce caietul pe care și-a însemnat zi de zi toate evenimentele și lucrurile văzute în timpul șederii sale aci. Apoi îmi povestește pe îndelete, răsfoind paginile caietului, despre hidrocentrala din colhoz, despre perdelele de protecție ce înconjoară comuna, despre grajdurile în care mulșul se face automat, despre cele 35 iazuri cu pești,

despre viața îmbelșugată a colhoznicilor.

Întoarsă în țară, Anisia Ghiță a povestit oamenilor din Tămădău cele văzute în Uniunea Sovietică și după 6 luni de zile au reușit să înjghebeze în Tămădău mîndra gospodărie colectivă de azi, căruia, în amintirea colhozului sovietic vizitat, i s-a dat numele tot „Octombrie Roșu“.

— Să veniți azi la gospodăria noastră, spune cu mîndrie Anisia Ghiță, și să întrobați pe oameni cîte s-au schimbat în viața lor. Întrebați-l bunăoară pe Gheorghie Popescu, care are azi casă făcută din venitul obținut pentru munca depusă în gospodărie, vacă cu lapte, porci; a luat anul trecut aproape 12.000 kg numai cereale. Sau întrebați-l pe Nae Culea, sau pe Aurica Enciu...

În încheiere Anisia Ghiță îmi spune:

— Fără doar și poate, mai sînt încă multe de făcut la colectivă din Tămădău. Dar după exemplul colhoznicilor sovietici am organizat multe lucruri bune la noi, cum ar fi grădina de legume, metoda de împărțire a terenului pe brațe de muncă și alte metode de organizare a lucrului. Însă cel mai de seamă câștig al nostru rămîne hotărîrea pe care ne-au dat-o cele văzute în Țara Socialismului, hotărîrea de a face și la noi în Tămădău o viață la fel de fericită și îmbelșugată ca și cea a colhoznicilor sovietici.

I. MURGU



Președînta Anisia Ghiță, la una din arile de treieris ale gospodăriei colective.

## Prieteni

### și învățători dragi

Mi-am amintit, atunci cînd am început să scriu aceste rînduri, că au trecut șapte ani de cînd m-am întors în țară, după prima mea călătorie în Uniunea Sovietică, călătorie de studii de un an de zile.

Am trăit atunci douăsprezece luni alături de studenții și aspiranții sovietici, străduindu-mă să-mi însușesc cu ajutorul lor și al profesorilor nu numai cele mai înaintate concepții asupra artei, dar și cele mai bogate filcuri ale măiestriei artistice.

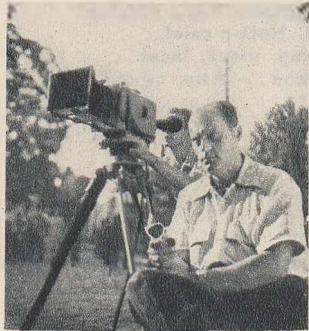
Însușindu-mi o serie de cunoștințe din nescacata comoră a cinematografului sovietic, am putut trece, de la regia teatrală, la cea de film.

În anii puterii populare s-a pus și în țara noastră temeliea unei arte cinematografice naționale. Bine înțeles, tot cu sprijinul frățesc, înțelept și activ al cinematografului sovietic.

În primul rînd, în problemele de bază ale dramaturgiei cinematografice, experiența scriitorilor sovietici ne-a fost o călăuză, o pildă vie. Urmînd pilda creatorilor sovietici, cei mai buni scriitori ai noștri, pentru a realiza primele noastre scenarii, au pătruns în viața clocoțitoare a poporului nostru. În problemele măiestriei artistice am avut, în afară de experiența filmelor sovie-

țice, prezența vie, directă și plină de rezultate pozitive, a regizorilor Alexandrov, Pronin, Nemolaev, Varlamov, Kopalin, a minunatului operator Leonid Kosmatov, a multor creatori și tehnicieni de sunet, machiaj, laborator — și neuitata vizită a marelui actor Nikolai Cerkasov.

Sfaturile prețioase, spri-



Regizorul Dinu Negreanu pe platoul de filmare.

jinul cald, îndrumarea creațiilor ce ne-au fost acordate, mi-au fost de un imens ajutor în realizarea filmelor „Viața învinge” și „Neputința gornistului” — în special ajutorul regizorilor V. M. Pronin și V. I. Nemolaev, care luni de zile au trăit în mijlocul colectiv-

lui nostru, cu un experimentat ochi critic, un gând limpede și o inimă caldă.

În domeniul utilajului, am lucrat cu aparate de filmat „Moscova”, cu reflectoare sovietice, cu metode tehnologice și organizatorice introduse în practica producției noastre după exemplul procesului de realizare tehnic și organizatoric, din marile studiouri de filme din Moscova și Leningrad.

De asemeni, vom începe curînd să lucrăm în marele centru cinematografic de la Buftea, un adevărat oraș al filmului, a cărui concepție arhitectonică este rezultatul colaborării arhitecților sovietici cu arhitecții noștri.

Cînd stau aplecat la masa de lucru, în frămîntarea rezolvării diferitelor probleme de creație, cînd mă aflu lîngă aparatul de filmat, cu actorii și cu întreg colectivul de realizare a filmului — cînd îmi e mai greu mă întreb:

„Ce ar face în locul meu, prietenii mei dragi, artiștii sovietici?”

Și cîntînd să răspund la această întrebare, găsesc de obicei cel mai limpede și înalt răspuns.

**DINU NEGREANU**  
regizor,  
laureat al Premiului de Stat

## Recordul meu

Cînd colaboratorul venit din partea revistei „Flacăra” mi-a cerut să scriu ceva despre recordul meu pe 200 m lansat, stabilit la Tula, am retrăit în câteva clipe minunatele zile petrecute de curînd în Uniunea Sovietică.

Mai fusesem în Uniunea Sovietică în 1952. Atunci participasem la un concurs desfășurat la Moscova. De data aceasta urma să mergem la Tula, oraș cu o veche tradiție ciclistă, care posedă unul dintre cele mai bune velodromuri din Europa. Într-adevăr, velodromul e minunat: are viraje foarte înclinate, admirabil construite și linia dreaptă mult mai scurtă decît la noi. Trebuia în primul rînd să ne acomodăm cu pista.

În primul concurs, deși rezultatele noastre nu au fost slabe (eu am realizat timpul de 12.4 într-o serie de viteze), ele nu ne-au mulțumit totuși. Așteptam cu nerăbdare pe cel de al doilea.

... Iată-ne și aici... Alergătorii iau startul în proba de 200 m lansat. Lemîndroiu realizează 12,3 (timp mai bun decît vechiul nostru record). Ioniță reușește să obțină un timp excelent: 12,1. De obicei sînt calm în timpul concursurilor; atunci, însă, am avut pentru prima oară o senzație puternică, de ceea ce sportivii și artiștii numesc „trac”. „Voi reuși oare un timp mai bun?”

De mine se apropie Bataen, antrenorul sovietic. Mă bate pe umăr și-mi spune cu glasul său liniștit, pe care

mi-l amintesc și acum perfect: „Ei, cum te simți Vasia? Ce-i cu fruntea asta încruntată? Hai, fă puțină încălzire...” Mă duc să-mi iau bicicleta. Îi văd pe Rotislav Vargașkin și pe Evgheni Grișin venind spre mine. Vargașkin îmi spune: „Ai grijă de unde te lansezi. Trebuie ca încă de la 400—450 m să pornești tare, pentru a putea realiza un timp bun. Ieși foarte tare din ultimul viraj...” Grișin, cunoscut patinator și ciclist, face un sprint și-mi arată ce tactică întrebunțează el pentru a obține un timp bun pe 200 m.

Aud apoi vocea crainicului: „Vasile Oprea la start...” Pornesc în cursă... Am intrat pe ultimii metri, un



O strînsă prietenie țileagă pe Vasile Oprea și Leonid Hmel (U.R.S.S.).

ultim efort... Și gata, am terminat cursa. Încă n-am auzit ce rezultat am obținut. Vargașkin și Leonid Hmel, un alt alergător sovietic de valoare, vin spre mine. Îmi zîmbesc și îmi strîng mîna:

„Bine, Oprea, ai cel mai bun timp dintre romîni: 12 secunde; deci, felicitări pentru noul record al țării voastre!”

În aceeași zi am participat la concursul de viteză în care pe primul loc s-a clasat Leonid Hmel. Eu am reușit să mă calific în finală și am ocupat locul 3 în clasamentul general al probei. Vargașkin, care n-a concurat atunci, a stat mai tot timpul cu mine și m-a sfătuit ce tactici să întrebunțez față de adversari.

După concurs, am stat mult de vorbă cu Vargașkin. Și el, ca și mine, e student la un institut de cultură fizică. Am vorbit despre planurile noastre de viitor, despre năzuințele noastre, despre hucurile noastre. Eram

atît de fericiți, și unul, și altul în ziua aceea! Amîndoi reușisem să aducem țării noastre noi recorduri. (Vargașkin înregistrase 11,3 sec. pe 200 m lansat).

... Cam aceasta este povestea recordului meu, obținut pe velodromul de la Tula. Nu pot vorbi despre acest record, ca și despre toate succesele pe care le-am obținut pe terenul de sport, fără să mă gîndesc cu bucurie la cicliștii și antrenorii sovietici, la sfaturile și ajutorul primit de la acești admirabili sportivi, la prietenia care ne leagă de noi sportivii romîni, de sportivii sovietici.

**Vasile OPREA**

campion și recordman de ciclist  
al R.P.R., maestru al sportului

## Într-o zi de august

În urma pogromurilor anti-armene organizate de reacțiunea turcă după primul război mondial, Kazazian Kevork a trebuit să-și părăsească patria, stabilindu-se



Cizmarul Kazazian Kevork (dreapta).

acum 30 de ani, împreună cu părinții săi, pe meleagurile țării noastre. Nu avea de unde să știe că nu pornește în pribegie decît pentru a-și schimba stăpînii și că doar peste douăzeci de ani va avea să se bucure de o viață într-adevăr liberă și omenească...

„La 23 August 1944 eram soldat — îmi spune tovarășul Kazazian. Mă aflam într-un loc numit Crîngul lui Bot, din apropierea Ploestiului. Aflasem că pe străzile Bucureștiului defilează Armata Sovietică. Ieșisem la șosea, împreună cu alți soldați, și ne-am oprit în comuna Pleașa. Aplecat spre coamă se rostogolea în goana cailor un escadron de călăreți sovietici. Unul din ei și-a strunit calul, spunîndu-mi: „Noroc, romîne! Ce mai stai? Du-te acasă. Patria ta e liberă!”

Pe atunci eu încă nu înțelegeam țilcul vorbelor sale. În controalele armatei, ca și în cele ale primăriei, figuram ca apatrid, un om fără patrie. Azi, însă, am și eu o casă și o patrie...”

... Îl ascultam în tăcere pe tovarășul Kazazian, care stătea la bancul său de lucru, în una din spațioasele încăperi ale cooperativei meșteșugărești „Cizmarii Progresiști” din București.

Dacă îl privești cu atenție, aproape că nu-i dai cei 38 de ani pe care i-a împlinit. Este unul dintre lucrătorii fruntași ai cooperativei. „Știi — îmi spune el — de multe ori mă gîndesc la cavaleristul acela sovietic. O mai fi trăind? S-o mai fi întors în satul lui? Nimic nu știu din toate astea. Oare în ziua aceea a lui '44, cînd mi-a spus: „Du-te acasă!”, știa că astăzi în loc de a mai șor, i sau a mai trudi pe la diferiți patroni, voi lucra în această cooperativă? Că mă voi bucura de dragostea prietenoasă a tovarășilor mei de muncă și în sfîrșit că astăzi pot spune acestor plaiuri, patria mea? Cred că știa...”

Știa, desigur! Urmărind pe fasciștii ce fugeau în panică, ostașii sovietici știau fără îndoială, că-i dau și lui Kazazian o patrie, că aduc tuturor asupriților liberlatea!...

**Costin HÎNCU**

## Atitudine nouă

— Vi s-a întimplat fără îndoială să intrați într-un magazin de încălțăminte și să vedeți vînzătorul rîscolind prin zeci de cutii pentru a găsi numărul sau modelul cerut? — mă întrebă lucrătorul de magazin Tudor Călin, de la magazinul Universal „București”. Puteți să-i spuneți atunci cu tărie: „Ești încă departe de a cunoaște metoda lui Korovkin!” Organizarea sistematică a locului de muncă este primul lucru care trebuie să-l preocupe pe un vînzător. Și acest lucru noi l-am învățat din metodele de muncă ale lucrătorilor sovietici.

Mai departe tovarășul Călin a început să vorbească despre cumpărători:

— De aci, din spatele tegetelei, cunoști în fiecare zi sute de cumpărători, atît de diferiți în gusturi, cunoscințe sau dorințe. Pe fiecare dintre ei, vînzătorul trebuie



Cumpărătorul trebuie să plece mulțumit. Aceasta este sarcina lucrătorilor din magazine. Tudor Călin nu precupește nici un efort în acest scop.

să-l mulțumească. O tînră intră cerîndu-ți niște sandale de un anumit model. „Nu avem acest model, dar vă prezentăm în schimb altele la fel de frumoase ale fabricilor noastre de încălțăminte.”

Aci l-am întrerupt:

— Foarte bine. În felul acesta magazinul își realizează planul. Dar cumpărătorul?

— Aci voiam să ajung, îmi spuse zîmbind tovarășul Călin. Experiența sovietică ne arată că noi trebuie să-i mulțumim pe cumpărători, nici decum să vindem cu orice preț marfa, așa cum se obișnuia în comerțul burghez. Vînzătorul e acum un tovarăș de muncă al cumpărătorului și nu un speculant. Mai mult decît atît: el e un sfătuitor, cel mai prețios sfătuitor al său în această privință. Iată: și în clipa de față magazinul nostru e plin de cumpărători. O femeie cere stambă pe fond albastru. Vînzătorul, fără să privească bucata din raft, i-a spus: „sînteți brunetă, culoarea albastră vă va înclide și mai mult”. După cum un alt vînzător recomandă unei cumpărătoare o pereche de pantofi gri, cu toate că aceasta a cerut pantofi roșii, deoarece el a văzut că poartă o poșetă verde cu care încălțămîntea cerută nu s-ar fi asortat.

Exemplul lucrătorilor din comerțul sovietic este un prețios ajutor pentru cei ce muncesc în comerțul nostru socialist. Acest exemplu este un factor de seamă al însușirii unei noi atitudini față de muncă și față de cumpărători, al lichidării rămășițelor trecutului ce mai persistă încă în obiceiurile unora dintre lucrătorii din comerț.

I. M.

**Fotocronica  
FLACĂRII**



**CONGRESUL**

**COOPERĂȚIEI**

Între 5-9 august s-au desfășurat în Capitală lucrările celui de al II-lea Congres al Cooperăției de Consum din R.P.R. La Congres au participat numeroși delegați ai mișcării cooperatiste din țara noastră și delegații de cooperatori de peste hotare. Lucrările congresului au prilejuit o analiză adâncă a activității cooperăției de consum. Delegații au primit cu însuflețire salutul C. C. al P.M.R. și al Consiliului de Miniștri al R.P.R. care subliniază sarcinile de viitor ale mișcării cooperatiste. Cooperativele trebuie să se preocupe de cerințele zilnice ale țărănimii muncitoare, să îmbunătățească comerțul cooperatist la sate, să contribuie mai intens la aprovizionarea populației orașelor cu produse agroalimentare. În fotografia: un aspect din sala Congresului (sus). Delegați ai mișcării cooperatiste de peste hotare (jos).



## OMAGIU EROILOR



La Lupeni, a avut loc comemorarea a 25 ani de la sângeroasa reprisiune a luptei minerilor. Participanții au adus omagiul lor celor ce s-au sacrificat pentru libertatea și fericirea poporului. Ei s-au angajat să lupte pentru victoria socialismului în țara noastră, pentru aplicarea în viață a Hotărârii Plenarei din august 1953 a C. C. al P. M. R.

## MESAJE ale PRIETENIEI

Prieteniilor români

De ziua glorioasei aniversări a eliberării României din lanțurile cotropitorilor fasciști, vă trimit călduroase felicitări și cele mai bune urări pentru succesele viitoare în construirea socialismului.

Ca unul care am vizitat minunata voastră țară și care am văzut rodnică activitate constructivă a oamenilor muncii din ținera republică, sînt bucuros să vă trimit salutul meu în ziua marii voastre sărbători naționale.

Ca reprezentant al artei sovietice, mă adresez în mod deosebit colegilor mei români — activiști din teatru și cinematografie, urîndu-le noi succese în munca lor creatoare.

Arta îndeplinește un înalt și nobil rol în apropierea spirituală a popoarelor noastre și în același timp ea reprezintă un puternic mijloc de educare ideologică și artistică a maselor largi populare.

Colectivul de creație al Teatrului academic de dramă „A.S. Pușkin” din Leningrad, pe a cărui scenă muncesc. Își perfecționează necontenit măiestria în interpretare și își completează repertoriul cu opere pe teme actuale și cu piese ale clasicii ruși și străini.

Acum teatrul nostru pregătește un nou spectacol după piesa lui V. Katanian „Ei l-au cunoscut pe Maiakovski”, în care mi s-a încredințat rolul principal. Consider o mare cinste

**ОГОШЕК**

Salutăm din toată inima pe cititorii revistei „Flacăra”, cu prilejul celei de a zecea aniversări a eliberării României de sub jugul fascist. Oamenii sovietici se bucură de fiecare victorie obținută de poporul român sub conducerea avangardei sale încercate, Partidul Muncitoresc Român.

În ziua sărbătorii naționale a poporului român, vă urăm, dragi tovarăși, noi succese în munca voastră pentru construirea cu succes a societății socialiste.

În numele redacției revistei „Ogoniok”

redactor șef,

**Anatolii SOFRONOV**

pentru mine de a crea pe scenă chipul lui V.V. Maiakovski, cel mai talentat poet al epocii sovietice.

Urmărind cu atenție creșterea artei voastre teatrale și cinematografice mă bucur, împreună cu ceilalți reprezentanți ai artei sovietice, de succesele obținute în ultima vreme de teatrul și cinematografia românească...

Este o mare bucurie să relevi cum se întăresc an de an

Publicăm mai jos salutul adresat cititorilor noștri, cu prilejul glorioasei aniversări, de către Mao Dun — ministrul pentru problemele culturii din Republica Populară Chineză.

Cu ocazia celei de a zecea aniversări a eliberării României transmit cititorilor revistei „FLACĂRA” și întregului popor român cele mai sincere urări din partea cercurilor literare chineze și din partea mea personală.

Sîntem ferm convinși că prietenia dintre popoarele noastre, făurită în lupta comună pentru construcția socialistă și pentru cauza păcii, se va dezvolta și se va consolida în viitor.

**MAO DUN**

Ministru pentru problemele culturii al R. P. Chineze. Vice-președinte al Federației pe întreaga Chină a cercurilor de literatură și artă.

legăturile culturale dintre popoarele noastre. România frățoasă merge umăr la umăr cu Uniunea Sovietică, cu puternicul lagăr al democrației și socialismului.

Prietenia de nezdruncecată a țărilor noastre este chezașul înfloririi viitoare și a fericirii Republicii Populare Române.

**Nikolai CERKASOV**

artist al poporului al U.R.S.S. laureat al Premiului Stalin.

Publicăm mai jos salutul adresat prin revista noastră poporului român cu ocazia zilei de 23 August de către Gusta Fucikova. Cunoscută militantă socială, Gusta Fucikova este văduva eroului național al poporului cehoslovac, Iulius Fucik, fost membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Cehoslovac și autor al cărții „Reportaj cu ștreangul la gît”.

Dragi prieteni din România,

Primiți sincerele mele urări pentru marea voastră sărbătoare. Se împlinesc 10 ani de la 23 August 1944, cînd în fața României și a poporului ei s-a deschis o nouă epocă — epoca unei vieți libere și fericite. Aniversarea voastră, a zilei de 23 August, ne duce cu gîndul la Răscoala Națională Slovacă, de la care de asemenea s-au împlinit zece ani. Succesul și exemplul victoriei voastre, în lupta dusă împotriva fascismului, au întărit și poporul nostru în lupta dusă împotriva ocupanților. Și patria voastră, și patria mea au un eliberator comun — Uniunea Sovietică. Sîntem strîns uniți în jurul eliberatorului nostru. Ne unește singele eroilor ei, care nu și-au preocupat viața pentru viața fericită a popoarelor noastre. Ne unește și singele eroilor voștri, care, alături de vitejii ostași sovietici, și-au dat viațile pentru eliberarea patriei mele. Poporul nostru nu uită acest lucru și păstrează sentimente profunde de recunoștință și dragoste față de Uniunea Sovietică și față de voi, dragi prieteni români.

Dar nu numai trecutul ne unește. Ne unește mai ales prezentul — zilele de după eliberarea țărilor noastre, zile în care am pășit la făurirea noii vieți, socialiste, avînd ajutorul neprecupețit tot din partea Uniunii Sovietice.

Ziua de 23 August 1944 v-a adus sămînta acestei vieți. Iar astăzi, după zece ani, prin munca nobilă a poporului român, condus de către guvern și partid, cresc și se coc roadele. Plin de bucurie, poporul nostru salută fiecare victorie a voastră în construirea socialismului, toate succesele voastre care provin din dragostea față de țara natală și față de libertatea ei. Faptul că ați fost în stare să măriți atât producția industrială, să faceți construcții uriașe — despre care în trecut se putea numai visa, că duceți agricultura pe calea înfloririi, spre recolte tot mai bogate, faptul că la voi crește bunăstarea — toate aceste lucruri alcătuiesc victorii de care vă bucurați nu numai voi, dar și toate popoarele lagărului păcii, oamenii muncii din toată lumea.

Și vouă vă sînt adresate cuvintele de mulțumire pe care adesea le-am auzit în timpul călătoriilor mele în țările unde încă mai stăpînesc vremelnice forțele războiului. Sînt cuvintele de mulțumire ale tuturor oamenilor simpli și cinstiți pentru faptul că, în frunte cu Uniunea Sovietică, astăzi crește într-adevăr o uriașă lume nouă, care este și pentru ei o speranță și un exemplu.

De aceea vă urez să înflorească și să devină mai puternică libera Republică Populară Română! Să se întărească și să se adîncească credincioasa prietenie dintre țările noastre, prietenia dintre Republica Populară Română și Republica Cehoslovacă! Trăiască pacea între popoare!

**Gusta FUCIKOVA**

# Revedere

Povestire de Remus LUCA

Ostenit de drumul lung și de noaptea nedormită, așteptam în gară la Reghin, nerăbdător și plictisit, să se formeze trenuțul de linie îngustă ce suie pînă în inima munților Gurghiuului. Era o zi înnorată și friguroasă, umedă, a lui aprilie 1954; sus, pe crestele munților, mai albeau petece întinse de omăt, iar vîntul te pălea, cînd și cînd, cu asprime, obligîndu-te să-ți strîngi fularul în jurul gîtului și să-ți tragi șapca peste urechi. Stam rezemat de un stîlp, toropit de acea stare obișnuită drumeților, cînd forfota călătorilor și se desfășoară în fața ochilor fără s-o vezi, cînd freamătul lor nedormit îți trece pe lângă urechi și nu-l auzi, cînd suflul ți-i stăpînit de oboseală și nesimțire și un singur gînd mai tresare în răstimpuri: să vie odată trenul ăla!

Deodată a început să mă sîcîie senzația supărătoare că cineva se uită la mine, se uită stăruitor, parcă m-ar ghionti. Am ridicat privirile și am zărit doi ochi mari, albaștri, pironindu-mă fără sfială; lumina lor, ușor întunecată de sprincenele dese, parcă aș mai fi întîlnit-o undeva; dar stăpînit lor, un ins înalt și spătos, cu o căciulă neagră de miel în cap, cu un trup cît toate zilele, înghesuit într-un raglan cenușiu, cu niște cizme de uriaș îngrijit văcsuite în picioare, nu mi s-a părut cunoscut. Am întors capul și am reintrat în așteptarea mea lincedă.

Și pe neașteptate mi-a fulgerat prin amintire numele aceluia om: Petre Gălățan și-un chip din anii trecuți, un cioban înalt, cu un șerpar lat de piele strîngîndu-i la mijloc cămașa largă, răsfîrîntă peste cioarecii strîmți, cam vechi, dar albi ca neaua, și încălțat cu o pereche de opinici cît două luntri.

L-am privit iarăși, cunoscîndu-i surisul potolit de la colțurile buzelor; și m-am mirat că nu mai poartă mustați. A dat din cap și a pornit către mine, cu brațele întinse. Ne-am îmbrățișat și ne-am pupat, sub ochii uimiți ai călătorilor.

Am apucat tîrziu la vorbă:

— Hei, tovarășe Petre Gălățan, iacă, ne întîlnim iar...

— Păi, de ce să nu ne întîlnim?...

— La Gurghiu te duci?

— Nu. Mai sus.

— La Ciobănești?

— Imhî, la Ciobănești.

— La Ciobănești. Aha!... Tot pe-acolo te ții...

— Cam, pe-acolo...

Rosteam aceste întrebări și răspunsuri banale cu multă gravitate, de parcă s-ar fi ascuns cine știe ce înțelesuri în ele; am tăcut apoi iarăși, privindu-ne fericiți. Incet, incet ne-am liniștit și am început a sfătui ca niște oameni așezați, înduioșați în taină, de semnele pe care cei aproape opt ani de cînd nu ne-am mai văzut le lăseseră pe fețele noastre: ușoara spușeală de cenușă de la tîmple, cutele de la ochi și de pe frunte, o anumită oboseală cuminte a ochilor, rostul vorbelor noastre, mai rumegat, mai gîndit. Tresărind, am observat o cicatrice alburie ce cobora ca un fir, printre sprîncene, pieziș, pe la rădăcina nasului, pînă în dreptul nării stîngi. Acum opt ani, această cicatrice n-o avea.

Am vrut să-l întreb, dar m-am răzgîndit, lăsîndu-mă mai bucurat cuprins de ușoara melancolie a celui ce vedea că tineretea s-a cam trecut, că s-au ivit semnele toamnei sale și am oftat:

— Cum a trecut vremea... Cum s-au dus anii, fără să-i simți, ca niște furi cu prada lor...

— Bine că n-au trecut degeaba. Că ei, oricum... trec; așa-i legea lor, să nu steie în loc. Dar dacă poți și tu să dai, acolo ni, o mîna de ajutor, ca lumea să fie mai frumoasă, mai bună, apoi nu-ți mai pare chiar așa de rău...

— Totuși... nu-i lesne să-mbătrînești...

S-a întors iar spre mine, surîzînd blajin:

— Apoi cîtă vreme să ai dumneata?...

— Un pas mai fac și am lăsat la spate patruzeci...

Rise potolit:

— Cum s-ar zice, dintr-un contingent sîntem.

— Așa.

— Apoi, mai este-un pic pînă să trecem dealul. În timpul ăsta al nostru, bătrînețea vine mai tîrziu ca altădată...

Omul care sta acum lângă mine în gara Reghinului și-mi spunea aceste vorbe, acum opt ani era un cioban încrunțat, tăcut, neumblat prin lume. Cînd a fost ales secretar al organizației comunistilor din Ciobănești, s-a sculat în picioare și-a zis numai:

— Bine, dacă așa hotărăște celula...

Apoi s-a așezat și n-a mai scos toată seara nici un cuvînt.

În vremea aceea la Ciobănești, era nespun de greu pentru comunisti. În sat trăiau vreo sută de familii de chiaburi, stăpîni de turme și de cirezii; o parte din tineret, și mai ales dintre chiaburi, fusese multă vreme sub influența doctorului Nicoară, șeful organizației fasciste din Reghin: sărăcimea trăia cu frica în spate; în pădurile din jurul satului pînă sus la munte, mișunau handele celor fugiți; noaptea adesea s-auzeau împușcături. Cu vre-o săptămînă în urmă fusese ucis, în casă la el, fostul secretar al celei comuniste.

Poate de aceea, liniștea cu care Petre Gălățan primise alegerea sa mă înfiorase, și în același timp trezise în mine dorința să-l cunosc mai deaproape. Ușor nu mi-a fost să m-apropiu de el. Nu-i plăcea să răspundă la întrebări, nu-i plăcea să vorbească despre viața lui, nu s-ărita nici bucurios, nici înfrînat la întîmplările vieții, își stăpînea pornirile, cum își stăpînea vorbele. De multe ori, mi se părea că-i făcut din piatră nesimțitoare. Cînd ne-am despărțit peste vreo două săptămîni, m-a condus la gară și mi-a dăruit un pieptăraș din piele de miel, împodobit cu flori de arnici pe față.

— Ia-l! — mi-a spus. — Eu l-am făcut. Să fim prieteni.

Înainte de plecarea trenului, cu chipul îmbîlînzit de unul din rarele lui surisuri, adăugase:

— Să nu te superi... Așa-s eu, mutalau...

Gînduri aș avea eu destule în cap, dar nu le știu vorba...

Curînd apărui trenulețul tras de locomotiva lui măruntică ce păcăia nervoasă, aruncînd scurte volburi de fum și aburi. Călătorii se îngămădiseră în jurul vagoanelor minuscule, frămîntîndu-se, trăgînd, suduind, rugîndu-se, pînă cînd își găsi fiecare locul său, apoi se liniștiră, iscind acel murmur de oameni mulți laolaltă, ce discută despre lucruri obișnuite, ne-avînd altă treabă.

Ne-am aflat și noi loc pe banca îngustă de lemn. Trenul porni, legîndu-se și scîrțîind din încheieturi. Murmurul din compartiment se tot domolea, invitîndu-te la somn.

Trenul ne purta de-a lungul unei văi prelungi, șerpuite, care vara și toamna îți îmbăta ochiul; sus pe culmi și pe costișe umbresc păduri bătrîne de stejar și fag, la poalele cărora se întind pajști înflorite, din loc în loc se ițesc stîni, cu ocoalele lor pentru oi, sălașe de vară — numite prin partea locului hodăi — livezi de pruni și meri, prisăci, apoi înșirate ca niște mărgele casele rare ale muntenilor; acum priveliștea era goală și întunecată, abia scăpată de sub împărăția unei ierni grele încă nevrăjită de primăvară.

Așa pustii și însingurate însă, locurile acelea nouă ne vorbeau, înviîndu-ne înaintea ochilor oameni ce i-am cunoscut de aproape, evenimente în vîltoarea cărora am înțeles și noi. Am mai umblat noi doi pe-aici, am bătut cărările între

sate, înfruntînd ploii și vînturi, și de multe ori dușmănia neoașenilor.

— Vezi colțul ăla de pădure?

— Văd.

— Ți-aduci aminte?...

1946. Un drumeag de cîmp, șerpuit pe sub poalele pădurii, o toamnă ploioasă; o căruță slăbănoagă trasă de un cal mărunt, slab și schiop, trece prin seara care se lasă; în căruță eu și cu Petre Gălățan, întorcîndu-ne de la o întrunire ce avusese loc la Cășărie — și vestitul căruțaș Mișca din Ponoare; cerul ne apasă, cernînd peste noi o bură măruntă de ploaie; tăcem posomorîți. Ne trezește un gîndac nevăzut care a zburat fulgerător pe lângă urechile noastre, țiuind amenințător — curînd apoi azim detunătura — și încă un țiuit și încă o detunătură. Îl văd pe Petre Gălățan sărînd din căruță, alergînd spre marginea pădurii — văd mirat că nu ține drept, ci șovăie în zig-zag — mă mir și mai tare că totuși trupul lui mare se mișcă cu atîta repeziciune. Piere și Mișca, îngropîndu-se în iarba udă a șanțului; îl aud bolborosînd: „doamne Isuse Cristoase, scapă-mă; nu mai duc comunisti cît trăiesc; scapă-mă, doamne, c-am opt puradei și-al noulea pe drum“. Pînă să mă cobor și eu din căruță, Gălățan răsară din pădure încrunțat, cu o carabină ZB în mîna:

— A fugit...

Și geme furios:

— L-aș fi dezvățat eu de pușcat...

Ne-am adus aminte și am rîs. După opt ani, primejdia trecută și înfrîntă aduce mai mult a glumă.

— S-a aflat cine-a fost?

— Aflat... Victor, feciorul ăl mai mare al lui Căbuț... Acum îi închis...

— Și Mișca? Mai trăiește? Ce mai face?

— Îi în colectivă la Ponoare. Grăjdar. Muncește frumos.

— Ah, cum mai tremura!...

— Îi era frică omului.

— Drept să-ți spun și mie mi-era.

— Parcă mie nu.

Și iar am rîs amîndoi din toată inima.

Trenuțul nostru suia gîfînd. La geam se iveau și picreau primele căsuțe din Hodăi. Privind prin geam, la satul ce se desfășura în fața ochilor noștri, Petre Gălățan surise.

— Putea să se-ntîmple o pozna atunci...

— Dar nu s-a întîmplat.

— Nu. Degeaba a spumegat Căbuț. Săracii tot cu noi au votat. Și săracii au fost mai mulți...

Și după cîteva clipe de tăcere, adăugă:

— Cu Căbuț aveam eu o socoteală veche... N-am încheiat-o nici pînă-n ziua de azi...

Cîteva clipe tăcu îndepărtat în amintirea sa. Iar eu căutam să încheg în închipuirea mea vremea și oamenii de-atunci.

Hodăi. Sat mare și bogat de la poalele munților Gurghiuului, frate geamăn al Ciobăneștilor. Aici erau mai mulți săraci ca la Ciobănești și chiaburii mai sălbatici. Aici viecua Căbuț, omul cel mai înstărit și mai lacom de pe întreaga vale a Gurghiuului; stăpînea cîteva mii de oi, cîteva sute de vite, avea și pămînt în lunca Murășului, la Apalina și la Ponoare. Și se purta ca un mic dumnezeu peste Hodăi și satele vecine. La înfățișare arăta ca un țaran oarecare; înalt, cu trăsături aspre, veșnic mînioase, avea mîini mari, grele, purta cizme și haine de oraș, dar nu părăsise cămașa albă cu poale largi, răsfrînte pe deasupra pantalonilor, și nici chimirul. Mulți țărani erau înclinați să-l respecte pentru că lucra de-a valma cu argații și zilierii săi, ca un apucat, și își hăitua și copiii, deopotrivă cu ceilalți, suduindu-i și lovindu-i, că-i mîncă pita de pomană.

În patruzeci și șase, Căbuț era șeful țărăniștilor din plasa Gurghiuului.

Auzii iarăși glasul țărăgănat al lui Petre Gălățan, depănînd mai departe:

— Știi, eu am fost

cioban la turmele lui mulți ani. Nu prea stăteau păcurarii la el, că era om hain, și zgîrcit, și nu-ți ierta nici o oale, nici un miel. Într-o vară, au rupt lupii două oi



in turma mea. Nu m-a crezut. M-a închis într-un hambar gol, cu Bunduş, cu cîinele meu, şi m-a ţinut două săptămîni fără mîncare. Vreo trei zile n-a fost mare bal; răbdam şi eu, şi cîinele. Mă gîndeam: doar nu-i nebun, mi-a da drumul! A patra zi cîinele a început să urle. Urla, apoi se oprea şi se uita la mine, ca un om: „mi-i foame!” Asta voia să-mi spuie. Pe urmă n-a mai urlat. Sta încovrigat pe podea, scîncea şi se uita la mine şi-i curgeau lacrimi din ochi. Mi se rupea inima de bietul cîine. A şasea zi, cineva ne-a aruncat o piine pe sub streşina hambarului. M-am repezit la ea, dar Bunduş m-a muşcat de mîna şi a-nfulecat-o singur. Apoi iar au trecut cîteva zile, nu mai ştiu cîte, şi a început să-mi fie frică de cîine. Mă pîndea într-una cu ochi duşmănoşi, înroşiţi. Mă temeam să n-adorm. Stam rezemat de un stîlp al peretelui, lăsat pe vine. Apoi, într-o sară, l-am sugrumat pe Bunduş, că mîrîia la mine. Parcă mi-aş fi sugrumat fratele. Hei, şi ce cîine era!... Nici n-am mai avut aşa cîine, nici pînă atunci, nici de-atunci...

Pe-nserate ajunserăm la Ciobăneşti şi coborîrăm. Zilele care urmară, le-am petrecut cu Petre Gălăţan, colindînd satele de pe valea Gurghiului; eu căutîndu-mi oamenii şi faptele unui reportaj, el făcîndu-şi munca de instructor al comitetului raional de partid.

Bateam iarăşi, alături de Gălăţan, aceleaşi drumuri, aceleaşi locuri, şi uitam să mă mai mir, să mă mai bucur, uitam să mai însemn în carnetul meu de reporter: se schimbaseră locurile, se schimbaseră oamenii, faţa lor veche, pe care o mai păstram în amintire ca pe o călăuză trebuia să o îngrop în adîncul adîncurilor, să fac loc chipurilor şi priveliştilor celor noi.

Se schimbaseră şi vechiul meu prieten, ciobanul. La Căşărie, înghesuit într-o adunare pestriţă l-am ascultat cum explica răbdător, cu graiul său domol de la munte, ce s-a petrecut anume la conferinţa de la Berlin. La sfîrşit, s-a ridicat un ţăran mărunt, cu părul alb, ca nins, şi a întreat:

— Tu zici că în Germania de la apus americanii îi lasă slobozi pe fasciştii. Asta eu n-o pricep. Cînd s-a fost gîtat războiul şi s-a fost pus paco, a fost vorba că pe fasciştii, pe toţi, îi mîntuie ori îi pune-n lanţ, ori fac ceva ca să nu mai poată prinde la glas.

Gălăţan i-a răspuns simplu:

— Văzut-ai dumneata, bade Niculae, vreo lupoaică să-şi sugrumea puii?

Dintr-un colţ o femeie tînără, cu un copil în braţe, a oftat:

— Cum nu-i mai satură odată dumnezeu şi pe imperialiştii ăia? Că doar au destul...

Gălăţan a stat puţin pe gînduri, apoi a spus:

— La ei domneşte legea profitului maximal... Asta-i ca o boală pe capul lor. De ce fură, de-ai ar mai fura. Oare pe Cobuţ vi-l puteţi închipui sătul?...

— Na, dă-mi pace!... Căbuţ şi sătul!... De-ar avea multu' cu pămîntu', tot ar striga că e puţin.

— Şi Căbuţ fi un copilaş de ţiţă pe lingă tîlharii ăia mari din America...

L-am ascultat apoi seara, în jurul vetrei, în lumina unui foc pîlpîitor, lămurind pe gazda noastră cum trebuiesc semănaţi cartofii în cuburi pătrate, în vreme ce stăpîna casei termina de perpelit puil într-o bătrînească cratiţă de tuci cu trei picioare.

Pe urmă, întinşi în aşternuturi călduroase, sub păturile aspre de lînă, a povestit pînă tîrziu în noapte. Spunea cu glasul său gros,

molcom, cum i-a intrat în cap ca un cui, gîndul să înveţe orice, oricît, numai să înveţe, să ştie, să nu se facă de ruşine în faţa oamenilor:

— Ei ştiu că vii de la partid şi te-ntreabă de una de alta şi dacă nu le răspunzi nu pe tine se supără; ei zic: nu l-a învăţat cine l-a trimis. Odată m-a întreat unul mai bătrîn şi mai sfătos: „tovarăşe instructor, dumneata trebuie să ştii că eşti om învăţat: 'ice că pămîntu-i rotund, fi ca un măr, apoi atunci ăia de desubtul nostru de ce nu cad? Că numai musca poate şede pe picioarele în sus şi cu capu-n jos.” Şi n-am ştiut ce să-i răspund. Încă nu auzisem de forţa gravitaţiei. L-am amînat cu răspunsul pe altă zi, şi atunci el a ris de mine. Au ris şi ceilalţi de faţă, iar eu am înghiţit în sec...

În odaie era întuneric. În sat lumea se linişise. S-auzeau numai în răstimp, un greieruş ascuns undeva într-un ungher, trîluind şi glasul lui Gălăţan, modelîndu-se după vorbe, aci moale, aproape duios, aci aspru, supărat, aci cîntînd împovărat de amintiri, aci rîzînd de-o întîmplare cu haz.

... M-am mîniat şi m-am înscris la liceul seral, apoi am trecut la şcoala medie de agricultură c-am văzut că-i mai de lipsă asta. Şi-am învăţat şi fizică, şi agrotehnică, şi istorie, şi, mă rog, tot ce se-nvaţă la şcoală. Şi tot n-ajunge. Parcă ţi-i sete într-una şi-ai fi în stare să seci toate izvoarele...

În închipuirea mea îl vedeam trecînd prin aceste întîmplări amestecate, cînd surzînd blajin, cu ochii lui albaştri, buni, cînd încrunţat, imbinînd sprîncelele dese, bălane, cînd solemn şi grav, stînd drept ca lumînarea şi privind undeva, departe, în gol, cînd furios, agitat, frămîntîndu-se pe loc... îl vedeam între oameni ori singur, ori înghesuit în banca strîmă pentru trupul lui mare, ori la tablă înşirînd cu semne strîmbe o complicată problemă de algebră...

L-am văzut vesel şi mulţumit la Cărbunari pentru că ultimii analfabeţi din sat învăţaseră să lege literele de olaltă. Rîdea şi-mi spunea:

— Învăţătoarea de aici e o copilă de nouăsprezece ani, ieşită numai de-un an din şcoală. Tineret crescut de noi, ce vrei? De-ai fi văzut-o azi toamnă... zicea două vorbe şi plîngea jumătate de ceas. Murea de frică. Acum s-o vezi!...

La Herghelia l-am văzut cătrănit şi pus pe ceartă; se plimba în sus şi în jos prin încăperea sediului de partid, aruncînd din cînd în cînd priviri întunecate către Gherasim, un ţăran destul de tînăr, îmbrăcat bine, cu o purtare îngrijită. El era noul secretar al organizaţiei de bază din comună. Gălăţan era supărat că în acest sat vestit pentru vitele sale nu se încheiaseră decît şapte contracte cu statul.

— Am făcut ce-am putut, se scuza Gherasim.

— Aşa a zis şi găina care după ce a stat un an, a făcut un ou cît aluna... Dar gazeta de stradă la ce-o ţineţi? De pomană?... Dar agitatorii? Aveţi vreo cincisprezece, şi huni. Tu cu cîţi oameni ai stat de vorbă? ...

— Păi, agitatorii... cu campania agricolă, pregătirea...

Încă în seara aceea Petre Gălăţan a chemat la sediul de partid patru oameni din sat, mai mult tineri; se vede că-i cunoştea şi-l cunoşteau bine, căci sfatul lor nu s-a prea întins la zeamă lungă: au aşternut pe masă o hartă a satului, au făcut nişte socoteli, s-au certat puţin cînd a fost vorba care la ce case trage, apoi s-au împăcat după ce hotărîseră. După cîteva zile, s-au strîns la cooperativă ca la treizeci de ţărani doritori să facă contract cu statul. Petre Gălăţan l-a bătut uşurel pe umăr pe Gherasim, căruia-i creştea inima privind la ei:

— Văzut-ai, secretare?

— Ei, tu eşti de mai multă vreme în muncă. Le-ai învăţat.

— Învăţă-le şi tu, că nu-i secret.

— Păi, le-oi învăţa şi eu...

Mai tîrziu, mi-a spus vorbind de Gherasim.

— E proaspăt în muncă. Încă nu-i datat cu problemele. Şi nici nu-l cunosc aşa de bine. Nu ştiu cum să-l iau. Dacă-s aspru, se sperie şi i-i frică de toate, şi oamenii fricoşi treabă bună nu fac; dacă-s prea blînd, crede că toate-s joacă de copii şi treaba iar nu merge... — Oftă, apoi rise: — Îi greu... Tare greu... că oamenii-s de multe feluri. Fiecare are cîntecul lui. Şi trebuie să-i găseşti. Altfel rămîne surd, şi mut. Şi te zbaţi degeaba...

La Luncani, la Gostat, m-am speriat şi m-am temut de el; scrişnea din dinţi, abia stăpînindu-se de a zdrobi pe cineva cu pumnii lui mari ca nişte bolovani de sare. În faţa lui, întreg biroul organizaţiei de bază. Toţi tăceau, cu ochii în pămînt, vinovaţi. Pozna era într-adevăr, mare. Pregătiseră pentru a fi primit în rîndul candidaţilor pe Schiopu, un zilier din Căşărie harnic şi priceput; la adunare nu se ivise decît o singură obiecţie: Marcu, un paznic, om bătrîn, simplu, cam ne luat în seamă din pricina gîngăvelii, se ridicase cerînd cuvîntul. Gherman, secretarul, a ris cînd i-a făcut semn să vorbească. Au ris şi ceilalţi din birou. Au ris şi cei din sală. Numai Schiopu — pare-se n-a ris. Marcu totuşi vorbea, aşa gîngav, cum putuse:

— Eu zic că nu se poate.

Schiopu-i chiabur. Şi-i fugit din Căşărie.

— Ei, lasă, lasă. De unde ştii dumneata că-i chiabur?

— Păi, am slujit la el...

Unii au mai continuat să ridă şi au votat pentru. Alţii s-au abţinut de la vot. Marcu a votat contra.

Atunci s-a ridicat Gălăţan şi l-a întreat pe Gherman:

— De cînd îl cunoşti pe Schiopu?

— Păi, de vre-un an bun.

— Ce-i aia un an bun?

— Păi, din iarna anului trecut.

— Aşa! Şi-ai zis că-i destul! Cum eşti tu de mintos, într-un an vezi pe om ca prin sticlă. Da' pe badea Marcu de cînd îl cunoşti?

— Apoi de mult.

— De cînd?

— De vreo douăzeci de ani. Am şi slujit amîndoi la Bobletec în Ponoare...

— Atunci de ce n-ascuţi la ce spune el?

— Păi...

Apoi s-a întors către Schiopu:

— Mă cunoşti?

— Aşa şi-aşa. Ştiu că eşti instructor.

— Ne-am mai întîlnit noi oare?

— Nu cred.

— Adă-ţi aminte, în patruzeci şi şapte, toamna, n-ai vrut să-i plăteşti simbria lui Pişa lui Guguriţa şi a venit



## MESAJE de PRIETENIEI

Sosiți în București, la cel de-al II-lea Congres al Cooperăției de Consum din R.P.R., am putut vedea marea dezvoltare pe care a luat-o cooperația în România. Dar ceea ce am văzut nu se oprește aici. Ne-a impresionat marea efort de construcție și totodată dezvoltarea uriașă a industriei, construirea masivă de locuințe pentru muncitori, de noi străzi și bulevarde, de locuri de recreare publică: teatre, parcuri, scene în aer liber.

Am văzut un popor care muncește cu satisfacție, un popor care e sigur de prezentul și viitorul său, un popor care muncește cu abnegație pentru construirea societății socialiste.

Salutând poporul român cu ocazia marii sale sărbători naționale, îi urăm să meargă cât mai repede spre socialism.

Trăiască prietenia între popoarele Italian și român!

### Anzel SGARDI

reprezentantul Ligii Naționale a cooperativelor  
din Italia.

### Enclio MAZANI

activist pe câmpul cooperației  
din Italia.

Popoarele noastre au înainte de toate nevoie de un lucru: pacea.

Pace, pentru a putea munci în liniște pentru o viață mai bună, mai bună pentru toți.

Am pășit în pragul unei noi epoci a istoriei omenirii.

Cele mai înalte valori umane își găsesc expresia în artă. În toate țările cei mai buni artiști își pun toate forțele lor pentru a găsi o nouă formă de exprimare, o formă adevărată pentru a dezvăli adevăratul chip al marii noastre epoci. Artiștii din toate țările simt nevoia să-și întindă mâna.

Popoarele noastre doresc să-și întindă mâna pentru a construi în pace o lume nouă.

Un călduros salut poporului român, iubitor de pace, cu ocazia marii sale sărbători naționale.

### Willem SANDBERG

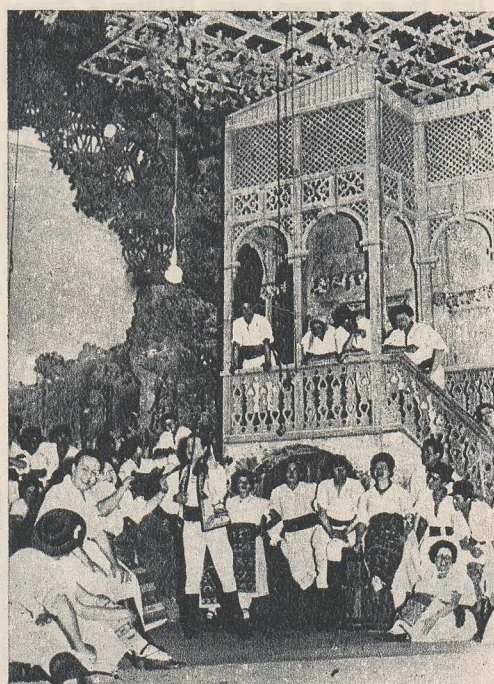
directorul muzeelor municipale  
din Amsterdam (Olanda)

Primind credite din partea Statului mii de muncitori își construiesc case proprii. În fotografia noastră: salariați ai M. P. T.-ului își inaugurează într-un cadru festiv noile lor case din str. Mitropolit Șaguna (raionul Grița Roșie).



Obișnuitul turneu din timpul verii al Operei Române de Stat din Cluj este așteptat de publicul bucureștean cu interes. An de an, cetățenii Capitalei se duc cu dragoste la spectacolele prezentate de prețiosul colectiv ardelean. În fotografie: o scenă din opereta „Ana Lujojana” de Filaret Barbu.

În luna iulie, tineri din mai multe țări au petrecut împreună vacanța în Tabăra Internațională de la Timișul de Sus. A fost încă un prilej pentru tineri aparținând diferitor popoare, să se cunoască și să se împrietenească. În fotografie: un grup de tineri pregătesc un nou număr al gazetei de perete.



un activist de la sindicatul agricol și te-a dus în fața legii de-al plătit.

— Nu-mi aduc aminte...

— Uită-te la mine. Uită-te bine.

— Nu-mi aduc aminte...

Pe urmă, în ședința de birou care a urmat, a ieșit la iveală că s-a lucrat pripit și cu ușurință.

— Cășcaților! striga Gălățan, fierbînd. Unde v-a fost capul? Deschideți poarta și vă aplecați pînă la pămînt: poftiți, domnule țîlhar, poftiți în partid. Parcă anume l-ați fi ales... Acolo-i Gheorghe Cănați. În patruzeci și șase a lipit manifeste și a fost bătut de maniști, și-acum fi șef de cultură și-i decorat... La el nu v-ați gîndit?

— N-a zis nimic.

— Dar voi l-ați întrebă ?...

— Păi...

— Și luănu' lui Tăciune? Și Floarea lui Filon a Turcului? Și Andronică, care-i baci aici la voi? Și din utemiști nu v-ați gîndit la nimeni? Oamenii de-aici, de la voi, aflat-au că acum își deschise porțile partidului pentru cei cinstiți și harnici, pentru cei care au trecut curat?...

— Păi... aflat...

Curînd însă s-a liniștit și vreme de două ceasuri le-a lămurit instrucțiunile privind primirea candidaților. Pe urmă alte două ceasuri i-a ținut în întrebări...

...Și l-am văzut dînd din umeri și oftînd cînd, peste o săptămînă, întorcîndu-se la Clobănești nu și-a aflat soția acasă — plecase în raion la circumscripția pe care o reprezenta în statul regional:

— Ah, ce păcat. De vreo trei săptămîni de cînd n-am mai văzut-o.

Rîdea ușor stînjelit:

— Mi-i tare dor de ea... Eh, dar nu-i nimic, poate ne vedem duminică...

A doua zi ne-am întors la Reghin. Acolo am aflat și povestea cicatricei dintre ochi, și a altor cicatrice ascunse sub veșminte. Încă în tren, îl întrebam:

— Ce-i cu tăietura aia?

— Ei, m-au prins într-o seară pe drum și m-au bătut.

— Cine?...

— Păi, niște... dușmani.

Și rise cam fioros:

— Las' că nu li-i moale nici lor...

Întîmplarea fusese mai cumplită decît voia Gălățan să mi-o arate; Petre Gălățan se-ntorcea într-o seară, în toamna anului trecut, de la Hodăi. Mai mulți țărani ceruseră înființarea unei colective și el se ocupa și cu această treabă; și lămurind și stăruind cum știe el printre oamenii de acolo, lucrurile s-au alcătuit că-n scurtă vreme, trecuse de șizeci numărul familiilor ce semnaseră cereri de înscriere. Pe sub pădure, l-au atacat cițiva haidăi cu ciomege și cuțite. Printre ei, Gălățan i-a cunoscut pe Căbuț și pe feciorul său. I-a doborît, apoi a fost și el pus la pămînt. L-au toșogit cu ciomegele, l-au frămîntat cu bocancii, l-au hăicuit cu cuțitele, apoi l-au dezbrăcat și l-au atîrnat cu capul în jos de un pom. Crezîndu-l mort, l-au și lăsat și au fugit.

Noroc că au dat de el niște trecători, care îi auziseră geamătul, l-au dus în grabă la clinică la Reghin. Acolo s-a trezit și-a apucat să geamă numele celor pe care i-a cunoscut dintre făptași, căzînd iarăși în nesimțire. A fost operat și cusut ca un sac, în șaptesprezece locuri. Peste trei luni s-a sculat din pat, iar după o lună de concediu s-a prezentat în fața primului secretar.

— Imi pare bine că te văd mare și tare, Gălățane. Hai! Ce zici?

— Bine.

— Acum uite... ne-am gîndit să-ți dăm un sector mai ușor...

— De ce?

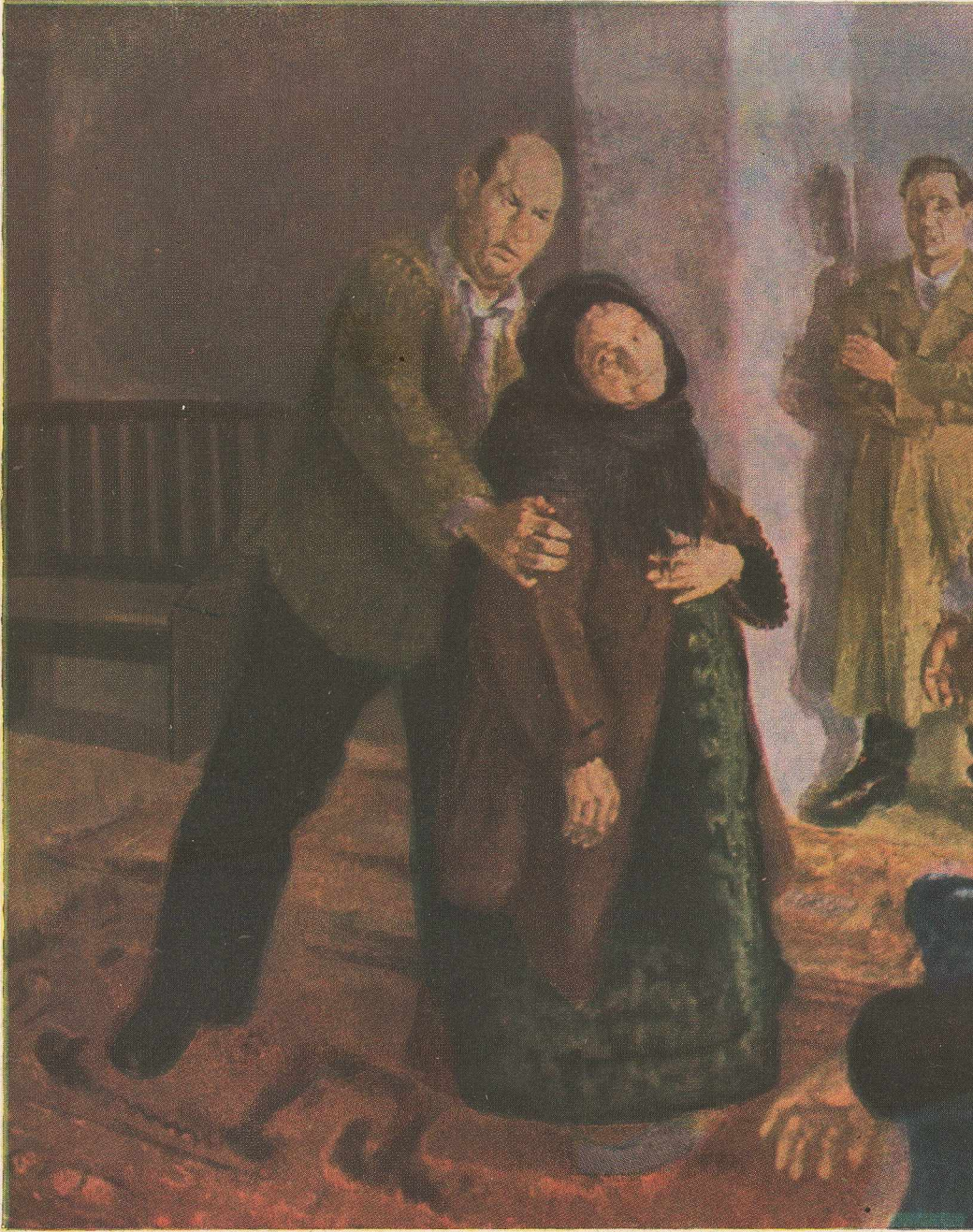
— Păi,...

— Ba... Eu tot acolo vreau.

Și s-a întors iarăși la vechiul său sector. Cînd ne-am despărțit iar pentru cine știe cîtă vreme, aducînd eu vorba despre această poveste, Petre Gălățan mi-a spus:

— Vezi dumneata, — am și eu ca tot omul o ambiție, cum se zice. Vreau să văd gospodărie colectivă în Hodăi, orișicît s-ar zvîrcoli Căbuțestii... De-aia trăiesc...





Mimi MAXY ŞARAGA

Şaraga Mimi Maxy Şaraga  
Kuşunun 2  
Hitteduran: Dava



**Ea nu-și va trăda fiul** (Lucrare distinsă cu Premiul de Stat pe anul 1952)

— Din colecția Muzeului de Artă al R P R —



Petru FEIER



**Distribuirea de avansuri la o gospodărie agricolă colectivă (1953)**

— Din colecția Muzeului de Artă al R. P. R. —

# In slujba vietii

— Convorbire cu academicienul prof. dr. C. I. Parhon —

Pe eminentul nostru om de știință l-am vizitat de curind la Sinaia, în frumoasa vilă în care a locuit în timpul concediului său de odihnă. Ședea în grădina, într-un șezlong, și citea o carte groasă, pe coperta căreia am deslușit mai apoi, scrise în rușește, titlul și numele autorului. Erau Operele alese ale marelui psihiatru rus S. S. Korsakov.

Academicianul C. I. Parhon m-a primit cu căldura pe care o dă întotdeauna oamenilor și, așezându-ne la umbra unui copac, mi-a răspuns cu plăcere la cele câteva întrebări pe care i le-am pus în numele cititorilor „Flacării”. Iată...

*Am dori să ne spuneți ceva despre principiile care călăuzesc azi știința noastră.*

„Imi cereți să vorbesc despre principii... Vă pot vorbi despre unul singur. Căci unul singur este: punerea tuturor eforturilor și cuceririlor științei, în slujba omului. E un principiu nobil, care prin forța lucrurilor nu poate exista pentru știință decât într-o orînduire ea însăși înnoibilă și salvată de nesocotirea omului, de exploatarea și asuprirea lui. Forța conducătoare în statul nostru e azi clasa muncitoare, în frunte cu partidul ei. Și cînd partidul are în centrul preocupărilor sale, omul cu nevoile lui materiale și culturale, e mai mult

decît firesc ca la temelia științei noastre să stea principiul de care am vorbit.

Știți la ce mă gîndesc? Nu e exclus ca, exact în această clipă, la New-York, la Paris sau la Tokio, un ziarist să stea de vorbă cu un savant. Poate pe aceeași temă ca noi acum. Nu-i exclus. Dar exclus ar fi ca savantul de la New-York, Paris sau Tokio să poată arăta ziaristului o situație asemănătoare celei de la noi. Pentru că statul capitalist nu poate pune știința în slujba omului, ci numai în slujba exploatării, a distrugerii vieții.

Mulți ani din practica mea de specialitate mi-am trecut pe vremea fostelor regimuri. Se cheltuiau averi pe banchete la care se vorbea sfîrșit despre „știința romînească”, iar știința, biata știință, suferea alături de poporul măcinat de tuberculoză și pelagră.

Știința noastră de azi are sarcina uriașă de a recupera anii care-au ținut-o pe loc. Ea trebuie să înainteze voincește. Și are toate posibilitățile să se achite de această sarcină. Partidul și guvernul îi creează condițiile necesare și zi de zi are alături știința sovietică, care-i dă cel mai puternic sprijin. Atunci cînd mergi astfel înainte, este cu neputință să nu ajungi la victorie.”

*Ne-ați putea relatea unele aspecte cu privire la condițiile de muncă și de trai create oamenilor noștri de știință?*

„Voi vorbi întîi de trecut. Am cunoscut un bătrîn cercetător de știință. Pe marele nostru Victor Babeș. Ca să-și poată duce existența se zbattea din greu și se chinuia. Condusese Institutul de bacteriologie și anatomie patologică, dar pentru că gîndea îndrăzneț, fusese pensionat... Am cunoscut și alți îndrăzneți. Pe neurologul Gh. Marinescu, bunăoară. Pînă aproape în ultimii ani ai vieții

nu a putut să intre în institutul care avea să-i poarte numele. S-a stins fără să fi avut niciodată putința să facă cercetări cu mijloace tehnice materiale pe măsura cunoștințelor și concepțiilor lui despre știință.

Tinorilor noștri cercetători de astăzi nu le vine poate



Acad. prof. dr. C. I. PARHON

să creadă aceste lucruri. Locul frîmțării pentru existență din trecut, l-a luat frîmțarea creatoare din marile institute de cercetări, înființate în numai cîțiva ani. Institutul de Endocrinologie, Institutul de Cercetări Agronomice, Institutul de Inframicrobiologie, cel de Fizică, de Chimie, de Fiziologie și alte altele...

Ni se pun la dispoziție în aceste institute mijloacele cele mai perfecționate, rezultate din ultimele cuceriri ale științei. Un exemplu îl oferă Institutul nostru de Endocrinologie. Un asemenea institut, bine conceput, bine organizat, nu putea funcționa fără să aibă diverse secții: clinică, anatomică patologică, biochimie, encefalografie și altele. Utilizarea unor asemenea secții cerea investiții uriașe. Statul nostru le-a făcut. Și zilnic — pot spune zilnic — ni se dau alte ajutoare. Acum, bunăoară, se instalează, după ultimele date ale științei sovietice, o cameră pentru studiul reflexelor condiționate, pe baza cercetărilor marelui Pavlov. Exemple asemănătoare se pot da din toate domeniile științei.

Creșterea nivelului de trai al poporului este scopul prin-

cipal al dezvoltării științei noastre. De aceea în sarcina tuturor oamenilor noștri de știință stă și grija pentru dezvoltarea științei agricole. Chiar și noi — endocrinologii — dăm acum sprijin luptei pe frontul agriculturii. Institutului nostru i s-a pus la dispoziție pentru cercetări, un teren experimental pe care se fac studii interesante și cu rezultate îmbucurătoare. Am acasă, la București, pe biroul meu, câteva spice de grîu tratate cu extracte de placenta. Sînt impresionant de mari și bogate, ca și căpățînile de floarea-soarelui tratate cu altă substanță hormonală animală — insulina. Asemenea lucruri se pot obține cînd științei se creează condiții de dezvoltare.

Cînd vorbesc de condițiile de dezvoltare nu pot să nu mă gîndesc la posibilitățile largi pe care le au oamenii noștri de știință de a cunoaște și a-și însuși cuceririle științei sovietice. Nu pot uita cît de impresionați mi-au povestit membrii unui grup de oameni de știință care au vizitat nu demult Uniunea Sovietică, cele văzute acolo, faptul că li s-a indicat, fără nici o reticență, stadiul diverselor cercetări și metodele de lucru folosite.

Institutul nostru de Endocrinologie are o carte de aur. În ea sînt multe semănături și impresii lăsate de oameni de știință sovietici, printre care și aceea a profesorului chirurg Nikolaev, de la Institutul de Endocrinologie din Moscova. Cînd ne-a vizitat, el a discutat pe larg cu noi, numeroase probleme legate de intervențiile chirurgicale pe diferite glande și ne-a ajutat cu sugestiile sale.

Ce să mai vorbim despre felul în care sînt stimulați oamenii de știință, despre condițiile de trai ce li se creează. Chiar ziarole de azi publică comunicatul cu privire la acordarea Premiului de Stat al R.P.R. pentru lucrări deosebit de valoroase realizate în anul 1952. Sute și sute de mii de lei sînt acordate ca premii diferitor cercetători din toate ramurile științei. Printre ei mă numără și eu. Credeți-mă că

sînt profund emoționat pentru cinstea și răsplata ce mi s-au dat. Aprecierea aceasta, răsplătirea morală și materială a eforturilor depuse, ne stimulează, ne fac să dăm poporului tot ce avem mai bun.”

*Cum s-a dezvoltat știința noastră în condițiile noi?*

„E firesc ca în asemenea condiții știința să se fi dezvoltat și să progreseze iute și cu vigoare, așa cum se dezvoltă și progresează o plantă căreia i se dau toate elementele esențiale ale vieții. S-au făcut și se fac cercetări îndrăznețe. Impresionant este faptul că despre ele poți afla nu numai din dezbaterea Academiei, dar mai ales ducîndu-te pe diferite loturi experimentale agricole, în diferite spitale, în diferite institute și întreprinderi. Ce probază aceasta? Faptul că cercetările noastre nu sînt creații sterpe de turn de fildeș, nelegate de viață. Că, dimpotrivă, sînt legate de ea, și direct în sprijinul ei.

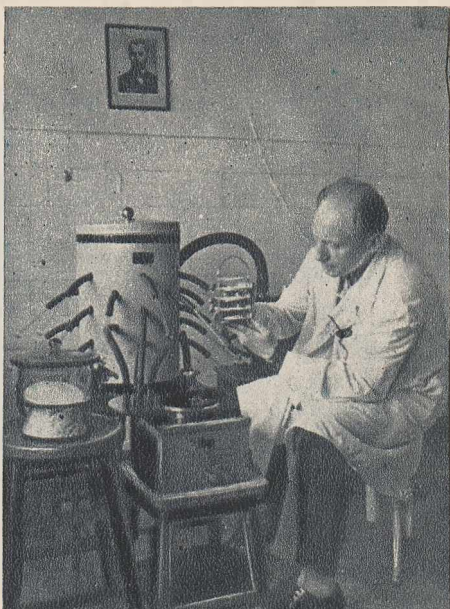
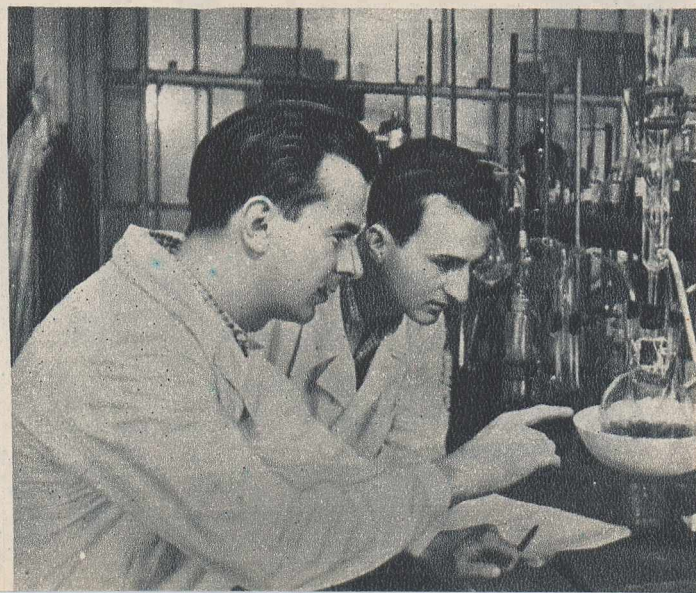
*Despre succesele realizate?*

Ei, vedeți, convorbirea noastră este mult prea redusă ca timp pentru a le putea cuprinde. Mă pot referi însă la câteva aspecte generale din domeniul științei medicale. Bunăoară la îndrăznețele operațiilor pe cord care s-au făcut: la faptul că industria noastră de medicamente e în plină dezvoltare; la faptul că la Institutul nostru de Endocrinologie s-au făcut extracte din aproape toate organele sau țesuturile și experimentarea lor pe animale a dat rezultate frumoase. Unele din aceste extracte lucrează destul de asemănător în rezultate cu cele obținute de marele oftalmolog și biolog sovietic Filatov.

Asemenea cercetări și realizări în știința noastră ar fi fost în trecut de domeniul halucinației. Astăzi există aveau și ele se cheamă succese.

Deși în numai cîțiva ani de adevărată existență, știința noastră nouă a reușit să se facă apreciată peste hotare — mai ales în Uniunea Sovietică și în țările surori — ca o știință care are ca scop suprem: omul și viața lui fericită.”

Colectivul de chimie industrială al Academiei R.P.R. a dobîndit însemnate succese în cercetările întreprinse în domeniul sintezelor organice, coloranților și medicamentelor. În fotografie: aspect dintr-unul din laboratoarele de cercetări.



Un aparat de conservare a virusurilor, realizat pentru prima oară în R.P.R. de către cercetătorii Institutului de Inframicrobiologie în colaborare cu cei de la Institutul de Fizică.

Pe  
wimele

# LIBERATORII



Sînt zece ani de cînd au debarcat în Normandia. Atunci și-au zis „eliberatori”. La început lumea i-a crezut. Curînd însă vest-europenii și-au dat seama că, în ce privește o serie de aspecte ale vieții sociale, îndeosebi acela referitor la „independență”, nu s-a schimbat mare lucru. Au plecat hitleriștii, au venit yankeii. Țările respective au rămas ocupate. Indiferent dacă cutreieră străzile Parisului sau ale Romei, bulevardele Londrei sau cartierele ruinate ale Berlinului occidental, indiferent dacă face acest lucru într-o limuzină elegantă, într-un jeep sau pe jos — yankeul privește în jurul său plin de sine, cu dispreț și apreciază totul în dolari. Cînd se află între patru pereți — fie că aceștia sînt ai unui local de noapte sau ai unei autorități de stat, el își instalează comod picioarele pe masă și poruncește. Ocupanții civili se amestecă fără multe formalități în viața statului respectiv, schimbă guverne, numesc miniștri și adulmecă neconștient după afaceri.

În țările în care au pătruns „eliberatorii” yankei, popoarele îi numesc simplu: „ocupanții”.

Yankeii sînt de felul lor lăudăroși. Uneori se lăudă pentru a intimidă, alte ori pur și simplu din prostie. Revista americană „United States News and World Report” suferă și ea de boala lăudăroșeniei. Un acces al acestei boli s-a manifestat într-unul din ultimele sale numere pe anul 1953, cînd a publicat o hartă pe care stătea scris: „Soldații americani servesc în 63 de țări în afara hotarelor patriei...” „În prezent se află peste graniță mai mulți soldați americani decît avea întreaga armată americană cu patru ani în urmă.”

Ocupanții americani se laudă cu cîștigarea țărilor străine. Ei nu privesc însă în sufletele oamenilor simpli din țările asupra cărora este proiectată umbra dominației americane. Pentru oamenii simpli din aceste țări, de la Atena la Paris, de la Roma la Seul, de la Tokio la Manila, ocupantul american întruchipează înrobirea, jaful, aspirarea.

Pretutindeni unde și-au făcut apariția, yankeii au fondat câte o „mică Americă”.

La Versailles mișună americanii. Aci auzi vorbindu-se mai des englezește decît franțuzește. Turcia a devenit și ea o „mică Americă”. Americanul Clarence Randall a ajuns chiar să întocmească pînă și proiectele de legi aduse în discuția Medjlisului (parlamentul turc).

Iar Germania occidentală, regatul revanșardului Adenauer, cu greu mai poate fi deosebită de Texas. Să ne amintim numai de „operațiunea Sparkler”. În 1947,

Pretutindeni în Europa occidentală ocupantul american își face simțită prezența. La tot pasul întîlnești salurile inscripțiilor, care întregesc decorațiunile războinice. În partea de jos a fotografiei, inscripția de pe mormîntul unui țărăn german ucis de ocupanții americani.



Politia americanizată a monarho-fasciștilor greci s-a dovedit a fi un bun elev. Iată-o la lucru împărșind cu opă și băstoane de cauciuc — întocmai ca la Washington, New-York, Chicago, sau alte orașe americane — o demonstrație a studenților greci care cer înapoierea insulei Cipru, Greciei.

ocupanții americani au efectuat o percheziție în masă în întreaga zonă americană, confiscînd bijuterii în valoare de 700.000.000 dolari. Tehnica lui Al. Capone nu-i vizibilă?

A ni mulți la rînd americanii au căutat să convingă popoarele că sînt niște veritabili „filantropi”. Au lansat „planul Marshall” cu aerul unor oameni care se sacrifică pentru omenire. Dar falsul a ieșit la iveală. Pentru unii, însă, prea tîrziu. Căzuseră în plasă. Guvernarea clericală a atras Italia în brațele poficioase ale Wall-Streetului. Efectul? Ni-l înfățișează revista italiană „Notizie Economiche”, care a publicat recent o hartă intitulată: „Harta repartizării mizeriei pe diferite regiuni ale Italiei”. Putem citi: „Regiunea care are cele mai multe familii de cerșetori este Calabria, unde se numără în total 19.600 familii care cerșesc, adică 37,7 la sută din locuitori”. Mai sînt și alte date

Remilitarizarea cit mai rapidă a Japoniei este scopul urmărit de ocupanții yankei în această țară. Pentru echiparea armatei japoneze, al cărei efectiv se va ridica în cursul anului acesta la 164.500 oameni, Camera Reprezentanților din Statele Unite a alocat peste 500 milioane dolari.



# americani

Pe străzile Parisului, ca și în porturile italiene, la Bonn, ca și la Atena, aceeași aroganță a yankeului în uniformă, care se consideră stăpînul milioanei de sclavi europeni.

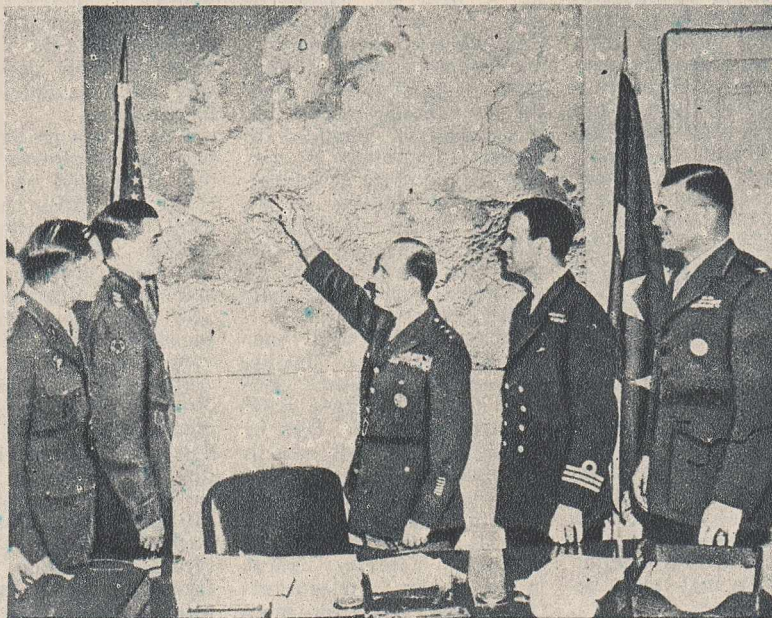
interesante pe această hartă: 19.000 de cetățeni din Neapole nu au locuințe și sînt nevoiți să locuiască în peșteri și grotte, ca și strămoșii lor din străvechi ere geologice. În schimb, ocupanții trăiesc cît se poate de bine și se simt ca acasă. Un grup de marinari americani a pătruns în biserica Maddona delle Grăzie și și-au însușit un număr de statuete pentru a le trimite în America drept „souvenir”... Alți marinari au dat buzna în biroul teatrului San Carlo di:



Cîțiva din milioanele de șomeri flămînzi ai Italiei. Acești oropsiți ai soartei au înțeles demult că între suferința lor și jugul dominației americane există o strînsă legătură.

Neapole și l-au transformat în closet... Curat „rasă superioară”!

Franța a căzut și ea în plasa „filantropiei” dolarului. Drept rezultat a fost inundată de consilieri (citește ocupanți) americani, iar industria națională (de avioane, automobile, cinematografică etc.) a fost sugrumată. Finanțele țării au ajuns într-o situație dezastruoasă. N-a trecut mult și „filantropii” de peste ocean au azvîrlit masca. Ziarul new-yorkoz „Daily News” a scris: „Dacă Franța are



Statulatlantic sub comanda generalului americane Gruenther. Se iau hotărîri cu privire la Italia. Ocupantul puțin îi pasă de părărea guvernului din Roma. Gruenther ordonă, iar subalternii săi „atlantici” sînt obligați să execute...

nevoie de bani, de ce n-ar vinde Statelor Unite insulele Guadelupa și Martinica? A-i acorda bani pe degoaba înseamnă a crea un precedent prost”. Și pentru a nu crea acest precedent, americanii s-au instalat în coloniile franceze și mai ales la Paris.

Dacă s-ar aduna laolaltă faptele care reflectă suferințele oamenilor simpli din țările ocupate de americani, s-ar realiza un uriaș tablou al mizeriei, o frescă a durerii și necazurilor fără număr.

Scria un ziar japonez — ziarul burghez „Asahi” — că a crescut extraordinar numărul tinerilor „care se grăbesc să moară”. Oare de ce crește numărul sinuciderilor în Japonia și în alte țări cotoropite de yankei? O fi de vină „starea psihică anormală” sau „dragostea netericită” cum încearcă să ne convingă „Asahi”? Nimic din toate acestea. Nu dragostea e de vină că oamenii trăiesc și mor în mizerie, acolo unde ocupantul american a pus piciorul.

Cînd la Essen patriotul Philip Müller a fost ucis, oamenii simpli din Germania occidentală știau că viața acestui tînăr a fost curmată din ordine americane. Cînd în închisorile italiene au fost întemnițați partizani invinuiți de a fi ucis fasciști, oamenii simpli din Italia știau că la mijloc este vorba de interesele americane. Cînd într-o temniță aducătoare de moarte a fost azvîrlit patriotul grec Manolis Glezos, cel care în zilele războiului a smuls în plină zi drapelul hitlerist de pe Acropole, oamenii simpli din Grecia știau că guvernarea de la Atena îndeplinea o poruncă a stăpînilor lor americani.

**I**n urmă cu vreo trei ani revista ultrareacionară „Collier's” a publicat o hartă pe care oamenii nu o pot uita:



Silueta unui ocupant american proiectată asupra țărilor din răsăritul Europei ce și-au cucerit prin luptă libertatea. Acestea au fost și sînt visurile stăpînului de frusturi de peste ocean. Ei vor să-și întindă „lumea” lor putredă și singeroasă. Dar una sînt visurile și alta este realitatea. Popoarele au grijă să scurteze din ce în ce mai mult labele pe care monopoliștii americani le-au întins spre a sugruma omenirea.

M. RAMURĂ

## PAPAGALUL DEMAGOG

de Dimos RENDIS

Cînd papagalul a-nvățat să spună:

„Frați muncitorii!”

S-a și văzut triumfător la urnă  
Vctat de mii și mil de-alegători.

„Voi ști să proferez democrația,  
Dar nu mă voi strica cu monarhia;  
Partidul meu, agraro-muncitor,  
Va face progresism-conservator”.

Deci gulerul pestriț și-a camuflat,  
O veche salopetă a-mbrăcat...  
Și-nchirînd o brișcă mai de țară,  
A mers la o-ntrunire populară.

Umflat — mă rog! — în propriile-i pene  
C-un țean de manifeste subțiori,  
Urcă tribuna, ca un Demostene,  
Și vocea lui tună:

„Frați muncitorii!”

Mulțimea începu să strige: „Ura!”  
Il luă pe sus; cîțiva i-au dat și flori;  
Era la paroxism temperatura...  
Atunci el repetă:

„Frați muncitorii!”

Aplauze continuă furtunoase,  
Dar papagalul nostru-afț știa.  
Rumoarea așteptării tot greștea,  
Căci oratorul... terminase...

Nu-i de mirat că la așa final,  
Din penele-i smălțate și lucioase  
Puține au rămas pe papagal.

În răminște de  
Vasile CAMBITZI

# Cu ochii adevărului

Am dinainte-mi un teanc de cărți și broșuri, în limbi străine, semnate de oameni care ne-au vizitat țara în anii aceștia, și care descriu și povestesc simplu și direct „ce au văzut cu ochii lor”, adevărul de care s-au convins prin contactul nemijlocit cu viața cetățenilor din Republica Populară Română.

Dintre multe măturii, îmi atrage atenția cartea (frumos tipărită de editura progresistă londoneză Lawrence & Wisart,) scrisă de romancierul Jack Lindsay în colaborare cu savantul Maurice Cornforth. Autorii au intitulat-o „Vară românească” (Rumanian Summer) și au împărțit-o în zece capitole, dintre care trei se ocupă de minoritățile naționale. Scriitorul s-a preocupat de problemele generale, istorice și culturale, în vreme ce dezvoltarea politico-economică a statului nostru democrat-popular l-a interesat mai ales pe omul de știință.

În ultimul său roman „Primăvară trădată” (*Betrayed Spring*) apărut anul trecut, eminentul prozator și poet englez vorbește pe larg despre luptele actuale ale clasei muncitoare din Anglia cu dușmanii înveterați și trădătorii năzuințelor poporului englez. În același an, trecând de la climatul britanic din „Primăvara trădată”, la peisajul țării de democrație populară din „Vară românească”, autorul constată, cu simpatie și admirație, realizarea visului secular de libertate și bunăstare al poporului român care constrăște bazele socialismului.

... În mijlocul Europei se află unul dintre statele cu cel mai mic teritoriu din lume, vestigiul al marelui ducat de Luxembourg, astăzi inclus în planurile războinice ale imperialismului american. Locuitorii acestei țări se află mai de mult la discreția cruciatilor imperialiști ai minciunii. Cu toate acestea, în Luxembourg, ca pretutindeni, oamenii „cinstiți”, care privesc lumea cu ochii adevărului, sus-

țin, cu forțe mereu sporite, lupta lor nobilă. De la anotimpul luminii se revendică și titlul cărții de o sută de pagini pe care Yvonne și François Frisch-Urbany au scris-o la Luxembourg, după o călătorie în țara noastră. Cartea se cheamă „Vară în noua Romînie” (Sommer im Neuen Rumänien) și conține o prezentare de ansamblu, ce se încheie cu un capitol despre semnificația zilei de 23 August, (la festivitățile căreia autorii au participat, acum doi ani, la București).

Cartea scriitorului suedez Henry Peter Matthis („Rumäniska Rikedomar”) stăruie mai ales asupra vieții noastre culturale. Ceea ce l-a impresionat îndeosebi în țara noastră pe acest oaspe scandinav a fost rezeziunea cu care valorile culturale au devenit un bun al maselor populare. Volumul, apărut la Stockholm, (Arbetskulturs Förlag, 1952), începe cu un eseu despre Eminescu, îmbogățit cu trei zeci de strofe din diferite poezii ale marelui nostru clasic, tradus de autor în suedeză.

În cuvinte de călduroasă prețuire față de munca pașnică a poporului român grăiesc și măturile membrilor unei delegații de femei suedeze care ne-a vizitat țara, doi ani după călătoria lui H. P. Matthis. Autoarele broșurii „Rumäniska Folkrepublikens”, sînt muncitoare, funcționare și gospodine. Observațiile lor se referă la realizările statului nostru democrat-popular în domeniul prevederilor sociale, culturii și sporturilor și cuprind date concrete, culese de autoare în diferite centre muncitorești. O lucrare monografică mai amplă, apărută tot la Stockholm, cu același titlu și redactată de publicistul Sven Landin, face o prezentare geografică, istorică și politică, bine documentată, urmată de traducerea integrală a Constituției R.P.R. Interesul de care se bucură realitățile din noua Romînie în țările nordice se vedește în broșura publicată la Oslo de membrii unei delegații muncitorești norvegiene care

ne-a vizitat țara acum doi ani. Acești oaspeți, sosiți dintr-o țară supusă acțiunii de acapareare politico-economică a potențailor dolarului, își informează concetățenii de cele văzute în mijlocul unui popor liber care își construiește pașnic fericirea.

Una dintre problemele ce par să intereseze în cel mai înalt grad pe călătorii sosiți din țările capitaliste este aceea a prevederilor sociale. Mai ales la acestea se referă broșura profesorului Juan Enrique Kusnir (*La Medicina y los niños en el socialismo*, Ed. Senvero, Buenos Aires, 1954) și „Impresiile de voiaj din Romînia” ale muncitoare metalurgiste Sara Flanes, delegata Uniunii Femeilor din Argentina la Congresul Popoarelor pentru Pace, din decembrie 1952. Comparînd situația grea din țara ei de origine, cu noul făgaș pe care înaintea țara noastră iubitoare de pace, muncitoarea argentiniană declară că se înapoiiază în patrie cu convingerea că vine dintr-o lume în care „fiecare se simte un ins util umanității” și că va lupta pentru ca oamenii să se simtă și în țara ei la fel.

Despre viața nouă a tărînimii muncitoare din țara noastră, scriu cîțiva publiciști francezi, pe marginea monografiei „Două sate românești” (Deux villages roumains) prefațată de Bernard Paumier, agricultor, fost deputat în Adunarea Națională franceză. Această broșură, editată de asociația „France-Roumanie”, studiază dezvoltarea satelor Fîrtățești din regiunea Pitești și Sălciiile din regiunea Ploiești, în care există gospodării agricole colective.

În ce privește măturile călătorilor francezi, îmi atrage atenția un titlu care ridică problema schimburilor culturale internaționale: *Cultura franceză în Romînia nouă* (La culture française dans la Roumanie Nouvelle), de Joseph Ducroux. Broșura e prefațată de d-na F. Secler-Riou, o pedagogă cu renume. Demonstrînd cu datele unui lung repertoriu bibliografic ce produse „culturale” se difuzau înainte de 23 August 1944 în Romînia și de cîtă justă prețuire se bucură azi adevărata cultură a poporului francez în R.P.R., autorul salută fierbinte revoluția culturală ce se desfășoară cu succes la noi, sub semnul păcii și prieteniei între popoare.

Dacă oaspeții țării noastre, veniți din țările mai îndepărtate, privesc în cărțile lor, dintr-un punct de vedere în care primăază dorința de a se informa în

general și asupra modului de viață din țările în care deține puterea poporul muncitor, măturile oaspeților din țările de democrație populară sînt alt fel însuflețite. Cartea scriitorului slovac Andrei Plavka, intitulată „Primăvara Romînească” (Rumäniska Jar) e străbătută de simpatia caldă a unui prieten apropiat, căruia calea pe care pășește țara vecină nu-i este necunoscută. Este primul mare reportaj despre R.P.R. al unui scriitor din Cehoslovacia, iar autorul a putut aprecia victoriile glorioase ale nostru deceniu, fiindcă a vizitat Romînia și înainte de 23 August 1944, în perioada „curelor de sacrificiu” și a marilor greve muncitorești de-acum douăzeci de ani.

O interesantă comparație între trecutul și prezentul Romîniei prin prisma unui observator străin, este și cartea autorului german Ludwig Renn „Din vechea și noua Romînie” (Vom alten und neuen Rumänien). Ilustrată de Martin Hänische, ea este rezultatul unei recente călătorii de studii în țara la noi. Cartea e împărțită în trei părți, urmărind dezvoltarea istorică a țării după cum arată subtitlurile: 1) Sclavi și șerbi 2) Imperialiștii împotriva Romîniei și 3) Romînia de astăzi.

Tabloul luptelor duse de clasa noastră muncitoare condusă de Partid, pentru eliberarea de sub străvechea asuprire, este zugrăvit de acest prieten german al poporului nostru, cu o mare și sinceră căldură.

Am trecut în revistă doar cîteva dintre cărțile și broșurile ai căror autori ne-au privit țara cu ochii adevărului și au spus adevărul, atunci cînd s-au întors la ei acasă. De-a lungul veacurilor au străbătut meleagurile patriei noastre mulți călători străini, care, plecînd, au scris și ei ce au văzut. Cineva a și strîns unele dintre aceste scrieri, alcătuiind un fel de istorie a Romîniei pe temelul spuselor acelor uimiți trecători. Ar fi plină de învățăminte o recapitulare măcar a unora dintre acele trecute măturii de mirare, spaimă și revoltă față de starea locuitorilor acestor pămînturi, stare care a dăruit aproape neclintită pînă acum un deceniu. Fiindcă, alăturînd acele cărți despre vremurile apuse, acestor cărți de astăzi, ce ne umplu sufletul de îndreptățită încredere și mîndrie, putem înțelege mai adînc giganticele prefaceri istorice la care am luat și luăm cu toții parte în acești ani glorioși.

Mihnea GHEORGHIU



OUZE BELOES

VOUS PARLENT

DE LA

UMANIE NOUVELLE

Yvonne and François Frisch-Urbany

Sommer

im

Neuen Rumänien

Rumanian Summer



LUDWIG RENN

Vom alten und neuen Rumänien



LS ONT VU LA ROUMANIE NOUVELLE

JUAN ENRIQUE KUSNIR

LA MEDICINA Y LOS NIÑOS EN EL SOCIALISMO

PREVISTO EN SU VIAJE POR RUMANIA Y LA URSS

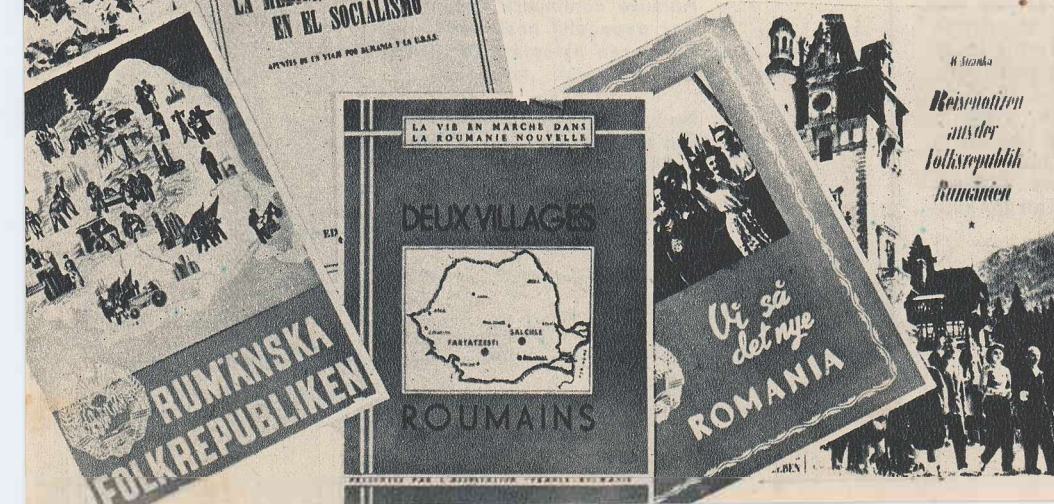
DEUX VILLAGES



ROUMAINS



RUMANSKA FOLKREPUBLIKEN



U șii det nye ROMANIA

# 12/1944

Reinvention aus der Volksrepublik Rumänien



# File dintr-un vechi carnet de campanie

## CEL CARE NU VROIA SĂ MOARĂ

1941 — 1944

Flăcăul ghintuit în fiare  
Avea doar douăzeci de ani.  
Venea din rădăcini amare  
De aspre neamuri de ciobani.

Destule ploii i-au plîns pe frunte,  
Destule vînturi l-au zbucit.  
Iz proaspăt aducea de munte,  
De frînză și de cîmp cosit.

Acolo-n înălțimi sihastru  
Cu vulturii șezu la sfat.  
Stînger, de multa ori, sub astre,  
Vorbea cimpoiului fermecat.

Răbojul lui crestă în scoarță  
Atîtea-avea și el de spus!  
...Cum se lua cu urși la harță,  
Cum lupi, cu bița, a răpus...

Iubirea-n suflet învăscută  
Îi dogorea cu flăcări vii.  
Cu mîna streășină făcută  
Privea, adesea, spre cîmpii.

Visa un colț tihnit de luncă...  
O casă mică... un copac...  
Iubita-l aștepta de pruncă  
Robind la curte de conac.

Și poate i-o fi spus s-adaste  
Un an... ori doi... Cum l-o fi spus  
Cînd vremea a venit, la oaste,  
Din satul lui să fie dus!

Stăpînii l-au trimis să lupte.  
N-aveau destul pămînt și cer.  
Flămînd era, cu haine rupte,  
Cu fața vînată de ger.

Văzu cum mamele-și smulg părul,  
Cu pruncii-n pîntec sfîrtecați.  
Cumplit văzu el adevărul  
În ochi de groază-nlăcrimați.

Văzu cum stepe-s pîrjolite  
De crunte fiare de oțel.  
Sărac era dar — pasă-mi-te —  
Ce căuta prin stepă el?

Ai lui trudiră viața-ntreagă  
Sub bici, cu jugul pe grumaz.  
Decît în prunci plăpînzii să tragă  
Mai bine-n domni el ar fi tras.

Acel ce nu vroia să moară  
Pentru boieri, pentru stăpîni,  
S-a-ntors în satul lui, în țară,  
Și arma și-o zvrîli din mîini.

Dar urma i-au cules jandarii  
Și tată-l ferecat, închis.  
Trei zile fu zdrobit cu parii,  
Iar într-a patra l-au ucis.

Cel care nu vroia să moară  
Muri la douăzeci de ani.  
... Venea de undeva, din țară,  
Din aspre neamuri de ciobani.

Acolo-n tristul corp de gardă  
Pe cel ucis noi l-am văzut,  
Zăcea răpus de vergi și joardă,  
Zăcea încremenit și mut.

Și viața ne-a părut deșartă  
Cînd stingerea sună fîrziu.  
Și perna ne-a părut că-i piatră,  
Și patul ne-a părut sicriu...

Și nimeni n-a putut să doarmă  
Cî am gemut, ne-am zvîrcolit...  
... Întîia noapte de cazarmă  
Ne-nfipse-n inimi un cujiț.

Versuri de Victor TULBURE



## CARNETUL DE CAMPANIE

1944 — 1945

Carnetul vechi ascuns în ladă  
Timp îndelung a stat uitat.  
L-ai scris alături de grenadă,  
L-ai dus în haina-ți de soldat.

Aduni în regăsite file  
Atîtea gînduri la un loc,  
Din vremea cînd, în nopți și zile,  
Ai stat în linia de foc.

L-ai scris cînd te fîraii pe stîncă  
Bătut de grindină și vînt.  
Carnetul tău miroase încă  
A praf de pușcă și-a pămînt.

Sînt paginile la-ntîmplare  
Cînd nu știai: ești viu ori mort.  
Le-ai scris în grea încăierare  
Ori în bordei, sub foi de cort.

Și multe file poate-s șterse,  
Doar ne-a plouat de-atîtea ori  
Pîndind pe umede traverse  
Să dăm asaltul gării-n zori.

Și cîte-o filă poate-i ruptă  
Se-ntîmplă ce să te mai scuzi!  
Zdrobit te-au școs atunci din luptă,  
Din groapa neagră de obuz.

Carnetul l-ai purtat cu tine  
Pe front, în umedul tranșeu.  
De-atîtea ori părtaș la bine,  
Părtaș de-atîtea ori la greu.

Păcat că bietele cuvinte  
Nu pot cuprinde tot ce vrei,  
Dar scrie cum îți vine-n minte.  
E timpul firul să-l reiei.

Înscris va sta-n letopiseje  
Tot focul anilor de-atunci.  
Plecați pe carte o să-nvețe  
Grămada ce-o veni de prunci.

Să fie, dar, și-aceste file  
O pildă mulților urmași.  
De măreția-aceor zile  
Să afle tinerii ostași.

## ÎNAINTE DE LUPTĂ

De la un om la altul ne fîrîm  
Pîndim tăcuți poziția abruptă.  
Sub liziera deasă de salcîm  
Veghem cîlcați în linia de luptă.

Cu pași subțiri, prin Țara Nimănu,  
Gătită iese luna la plimbare,  
Căzu o stea. A mea? A ta? A cui?  
De ce ne-apasă-această întrebare?

Secundele se scurg atît de rar!  
Mai picotim, mai tresărim pe arme.  
O, fruntea asta, dată parcă-n var,  
A cîta noapte e de cînd nu doarme?

Curînd va-ncepe crîncenul alai,  
Luci-vor printre flăcări baionete  
Și zorii se vor sparge-n evantai,  
Și-n jerbe de obuze și rachete.

Poate cădea-vei, suflete, răpus.  
Tu sînge, te vei scurge în țărînă.  
Hai să ne spunem, dar ce avem de spus  
Cît timp ne este încă arma-n mînă.

Ai, suflete, puține amintiri!  
Nici n-ai avut cînd să-ndrăgești o fată  
Și nu cunoști sfioasele priviri,  
Nici strîngerea de mînă tremurată.

Priveliști sînt pe care nu le știi,  
Poteci mai sînt nestrăbătute încă.  
Mai sînt atîtea flori și bucurii...  
Izvoare sînt ce n-au țîșnit din stîncă.

Rămîn cîntări, ce nu le vei cînta.  
Nerăsfioite cărți, rămîn cu vrăful.  
Ce tînrăr pleci! Parcă-i păcat așa  
Să pleci, lăsînd în urmă-ți numai praful.

După furtuni cînd vezi un curcubeu,  
Cînd după nopți se-arată dimineață,  
Este firesc să-ți vină foarte greu  
Să te desparți de tot ce-nseamnă viață.

Dar împlinind cu cinste un soroc,  
Spălînd obrajii care lăcrimară,  
Tu știi că azvîrlindu-te în foc,  
Din temelie schimbi o nouă țară.

Și bine știi că, cel ce-n urmă vin,  
Îi-or mulțumi în ceasurile toate,  
Că au pe masă pîine și au vin,  
Că-n pace traiu-și duc și-n libertate.

## CU TOATE ARMELE

...Noi n-am dormit în noaptea ceea  
Cî fiecare am vegheat,  
Cu sete ne-am săpat tranșeea  
Cum niciodată n-am săpat.

Știam că va veni vițvoarea,  
Că tunul alt fel va vorbi.  
Plutea în aer așteptarea  
Și a venit rîvnita zi.

Părea că aerul n-ajunge  
Că-i cerul prea apăsător.  
Și lată: soarele străpunge  
Al beznei zid ucigător.

Să-și dea robia țării duhul,  
Katiușele vuiesc cumplit.  
Impurpurat e-ntreg văzduhul,  
E răsăritul rumenit.

Străvechi zăvoare sar în lături,  
Se surpă ziduri. Grafii cad.  
Cu sovieticii alături  
Începem luminosul vîd.

Pe tancuri cîntă libertatea,  
Sub tancuri scapără scînteii.  
Se năruie în praf cetatea  
În care-au huzurit mișei.

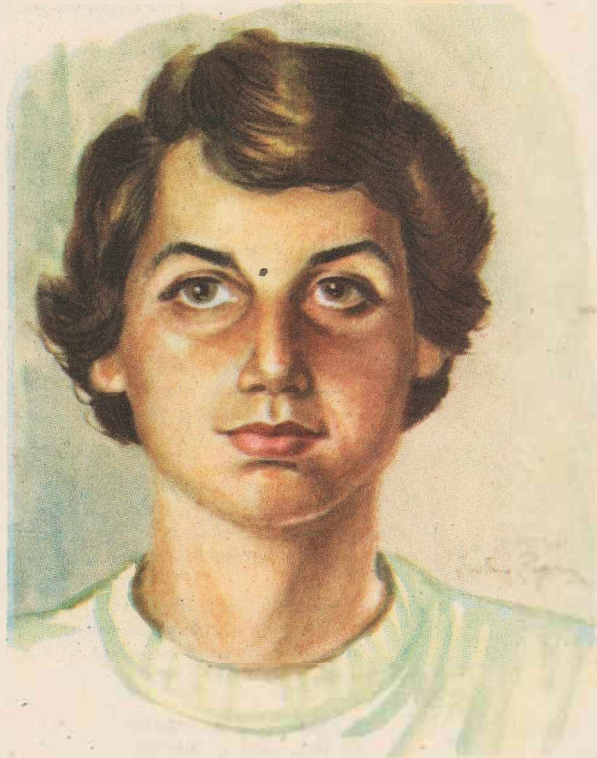
Ca milenara socoteală  
Necrușători s-o împlinim,  
În veacul tînrăr dăm năvală,  
Cu toate armele izbim!



MIHAI BENIUC.

secretar al Uniunii Scriitorilor din R.P.R., laureat al Premiului de Stat, decorat cu Ordinul Muncii cl. I.

pastel de OCTAVIAN ANGHELUȚĂ



ELENA LEUȘTEAN.

meastră a sportului din R.P.R., clasată pe locul al V-lea la Campionatele mondiale de gimnastică desfășurate în anul acesta la Roma.

pastel de JUSTINA POPESCU.



LUDOVIC VARGA.

colectivist din comuna Boș, satul Sintăul Mare, regiunea Oradea, decorat cu Ordinul Muncii cl. III-a pentru obținerea de recolte bogate.

pastel de TIA PELTZ.

Pa

În noi lumina e curată,  
Și focul inimii e sfânt;  
Te vrem bogată, fericită,  
Te vrem pe veci de neînfrânt.

De-ar fi pe toți ca să ne numeri,  
Pe cei la sinul tău crescuți,  
O, Patrie, - am fi atîția  
Cîți brazii tăi pe fainici munți.

Puternic brațul ni-i.  
Partidul  
Ne-ndrumă pașii tinerești.  
El - mintea noastră luminată,  
Stegarul țării strămoșești.

Căci și  
Pe turlă  
De stră  
Și anil

tricii

TAN

Ne prinde-arspi închipuirea,  
Și plămutește cum vei fi  
Cînd toate gîndurile noastre  
S-or preschimba în fapte vii.

Muncim din zori pe șantiere,  
În fabrici și pe arături;  
Se-nalță-nîineriți Carpații  
Rotînd privirile-mprejur.

Și, liniștiți, adorm spre seară,  
Cu fruntea-n perină de nori,  
Căci știu fruntariile tale  
În straja mîndrilor feciori;

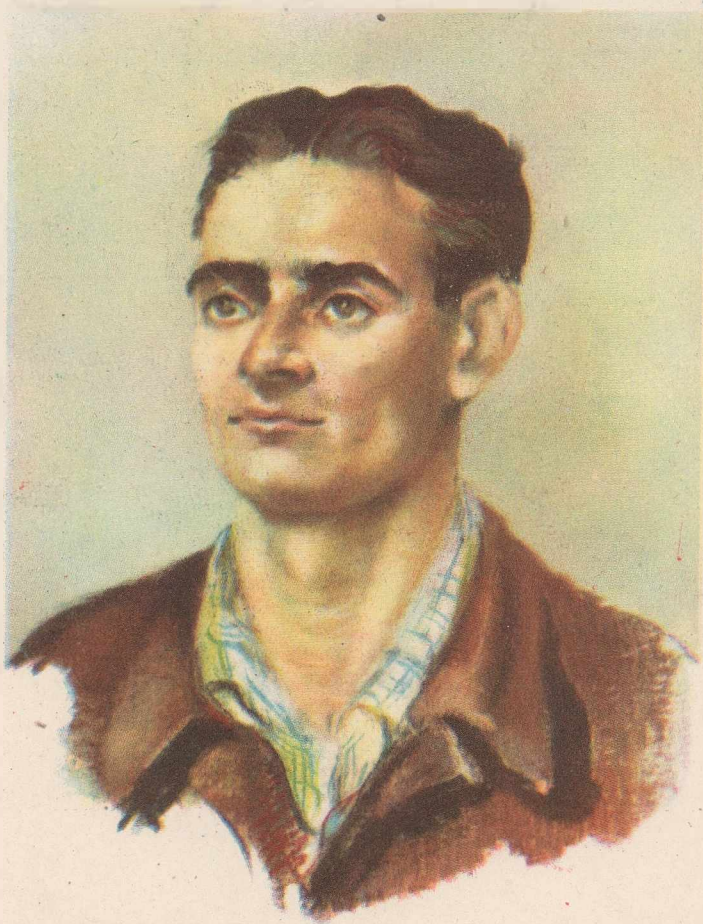
fără moarte  
amîn,  
lea-nfreagă  
vin.



KOPETIN GEZA,

șef de brigadă la mina Jiet-Lonea, deputat în Marea Adunare Națională, decorat cu  
Ordinul Muncii cl. I.

pastel de ADINA PAULA MOSCU



VASILE BENEĂ,

prim furnalist la Combinatul Siderurgic-Reșița.

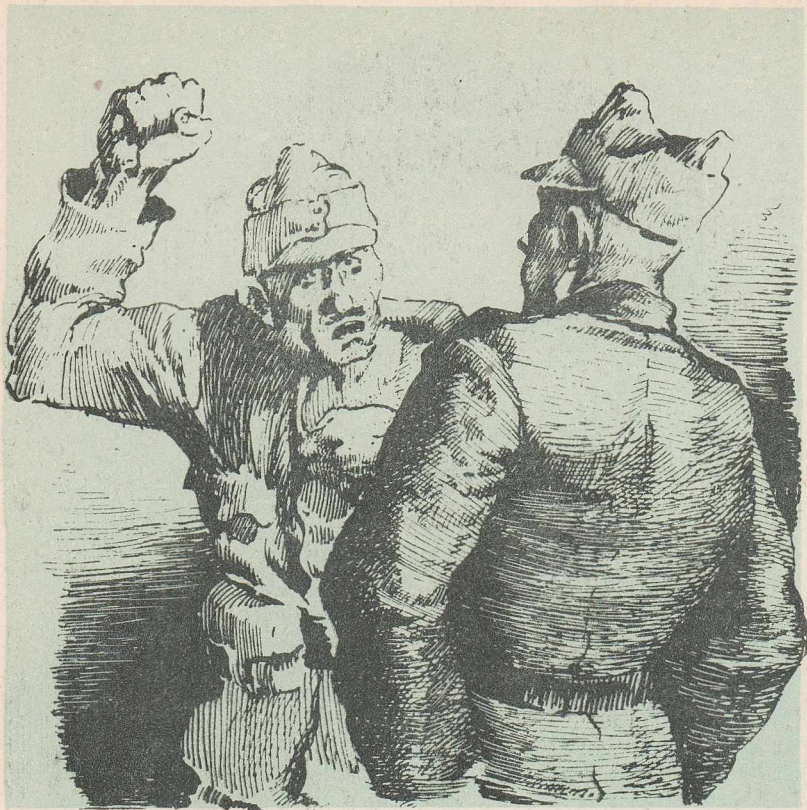
pastel de TIA PELTZ.



AL. GIUGARU,

artist emerit al R.P.R., decorat cu Ordinul Muncii cl. II-a, laureat al  
Premiului de Stat.

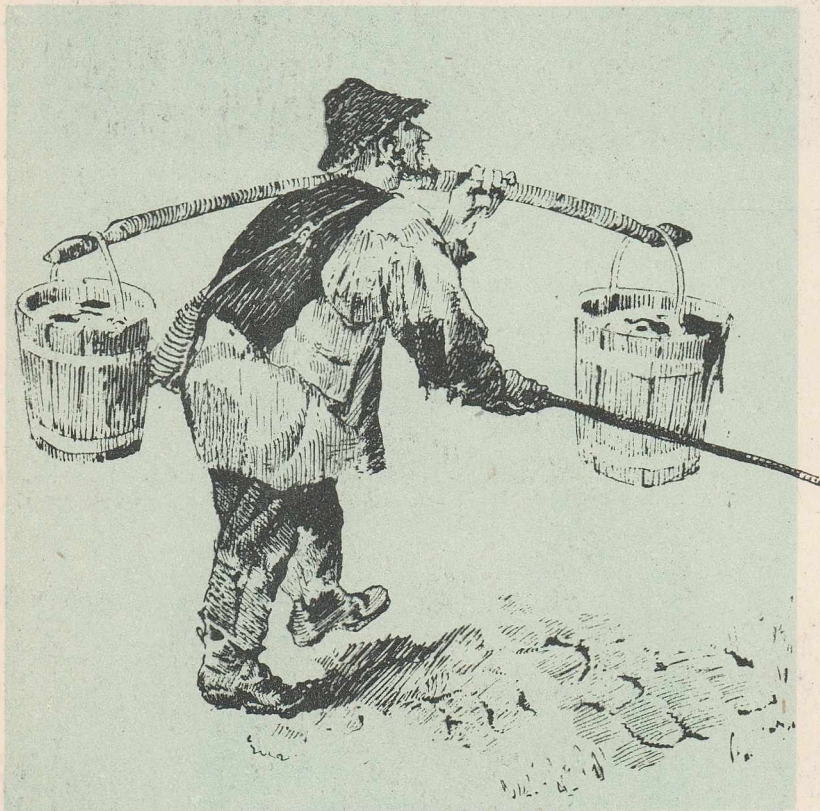
ocuarea de N. POPESCU.



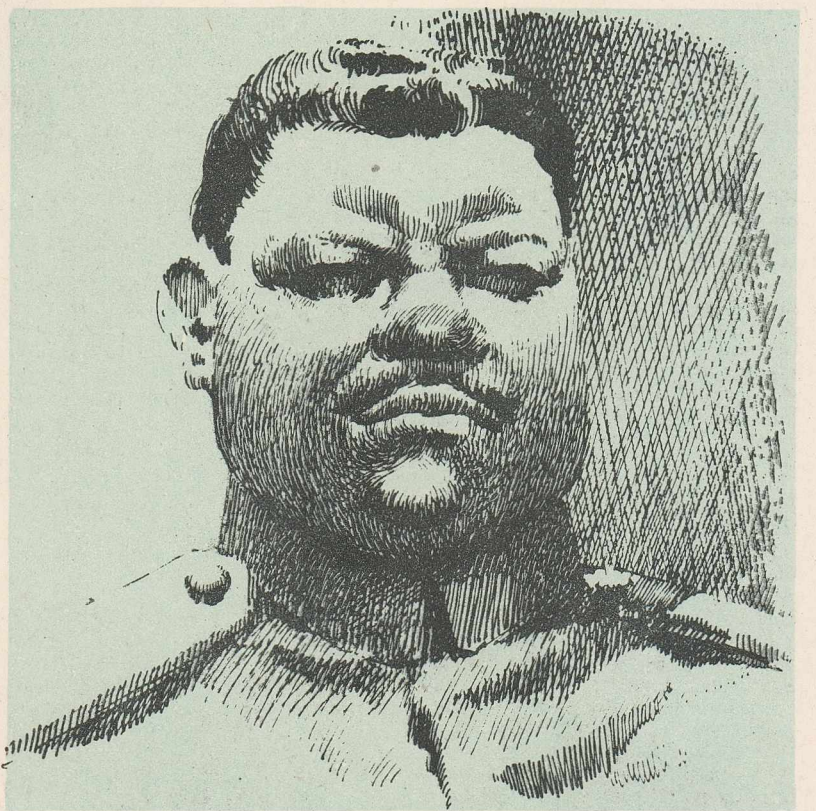
Ilustrație la „Cițiva punni“



Ilustrație la „O istorie de de mult“



Ilustrație la povestirea „Orb sărac“



Ilustrație la „Capitanul Manollescu“

În cinstea zilei de 23 August, a apărut în Editura Tineretului volumul „ISTORISIRI VECHI ȘI NOUĂ“, o culegere de schițe și nuvele ale maestrului Mihail Sadoveanu. Publicăm pe această planșă câteva din ilustrațiile la acest volum, ale pictorului Jules PERAHIM, laureat al Premiului de Stat, ilustrații prezentate la Expoziția de Artă Grafică, deschisă în sala Dalles, cu prilejul manifestărilor culturale în cinstea zilei de 23 August.

# ZILE de VARĂ la PALAZU



Fapte interesante, pline de dramatism, pot fi întâlnite oriunde, în freacățul marilor orașe, ca și în aparenta liniște a unui sat izolat. Ele pot fi obiectul unor piese, nuvele, poeme, romane. Să-mi dai voie, cititorule, ca în reportajul acesta să urmez legea alcătuirii unei piese: cadrul (care va ține loc și de prolog), prezentarea eroilor și câteva momente.

...Un sat dobrogean așezat pe malul Sutghiolului. Ulite largi, cu copaci puțini, cu praf mult, tâpșane largi pe care poposesc vitele. Casele scunde, pătrate, albe, sint acoperite cu țigla, șindrila, și pe alocuri cu stuf; multe din ele au antenă de radio și lumină electrică.

Palazul Mare era înainte un sat locuit în majoritate de germani și tătari. Era un sat sărac, cu oameni săraci. Afară de cele două crîșme, puține case erau învelite cu altceva decît cu stuf. Vite în curțile gospodariilor aflai rar. Doar cite o capră scoțilă. Casele — părădute. Satul avea aspect de loc pustiu. Petrecerile erau rare, făcute parcă cu teamă și păreau mai de grabă parastase. Plutea un aer trist. Pămînt nu prea aveau oamenii. Partea leului din ogorul satului era împărțită între patru moșieri, dintre care Josiman și Vasiliu aveau conace în bună regulă și sute de hectare. Și pentru că apropierea de oraș era un bun prilej de afaceri, moșierii, secondați de cei doi crîșmari, jupuiau cît îi țineau puterile pe țărani săraci, care, prin munca lor, asigurau zarzavaturile și carnea, laptele și brînzeturile, vîndute în oraș cu cîștig bun pentru stăpînii satului.

În 1940, germanii, aflați pe meleagurile acestea de cînd hăul, au primit ordin de la ambasada hitleristă să fie „patrioți” și să plece în „euhre liebe Heimat”. Cît

de fericiți au fost în „patria lor iubită” au dovedit-o scrisorile trimise și în care se jelea pînă și mizeria pe care au lăsat-o în urmă.

Au venit apoi coloniști romîni, macedoneni, romi a căror viață pînă la 23 August 1944, nu s-a deosebit de loc de cea a înaintașilor lor. Reforma agrară din 1945 a fost prima cotitură în traiul celor din Palazu, iar gospodăria colectivă cea de a doua.

... Pe locul unde este astăzi sediul gospodăriei era cu patru ani în urmă un loc părăginit, imens, pe care era doar o căsuță cu o cameră. Aflai azi aci grajduri de sute de vite și porci, fermă cu mii de păsări, saivane de oi, magazii etc. Totul a fost făcut din temelii. Colectiviștii — goi și flămînzii pînă mai ieri — și-au con-

Pauza de prînz. Agitatorii citesc ediția specială a gazetei de perete.

struit și renovat casele și multe dintre case au crescut cu cel puțin o cameră. Din gospodărie fac parte peste nouăzeci la sută din locuitorii satului. Colectiviștii au lumină electrică, apă, canal, porci, vaci — iar unii din ei — reșouri electrice și aragaz. Cînd, duminica, Bănică Marin își bea laptele, ascultînd muzica de la radio, spune pe bună dreptate: — Știi, nu e de loc rău fără boieri!

... Și acum citiva dintre eroi

Gheorghe Bileca e președintele gospodăriei colective. Un bărbat

înalt, voinic, bine clădit, frumos, tipul omului de la munte. Cu toate că Bileca a trăit mare parte din viața lui în stepă, el este și rămîne un om de la munte. Născut în munții Macedoniei, Geogea are privirea ascuțită, scăpărînd de energie și vitalitate, sîngele fierbinte și iute... E în stare să muncească și să petreacă trei zile și trei nopți fără întrerupere și să rămînă totuși cu mîntea limpede și cu puterile proaspete. Îi place munca, o caută, e mereu în continuă fierbere și nu-i scapă aproape nimic din complicatele probleme ale gospodăriei. Ține la bunurile gospodăriei cu patima avarului și

Comisia de intrare a venit la brigada I-a. Brigadierul Florea Popescu arată care este situația la aria sa, mersul dezmirîștitului și al strînsului furajelor.



Publicăm mai jos o poezie și scrisoarea pe care am primit-o din partea poetului ecuadorian Eugenio Moreno Heredia, care ne-a vizitat jara cu prilejul celui de al IV-lea Festival Mondial al Tineretului Lumii, ținut în București în 1953.

### Dragi și neuitați tovarășii,

Vă trimit un poem despre București în care am pus toată dragostea mea pentru acest oraș, pe care nici nu vă închipuiți cât de mult îl iubesc. În acest oraș m-am simțit un om cu adevărat fericit. În Ecuador lucrurile stau cu totul alt fel. Sunt mîndru totuși că eu și tovarășii mei avem mîngîierea de a lupta pentru ca într-o zi Ecuadorul să ajungă la patria de asemenea fericită, o țară în care omul să fie mulțumit și mîndru de existența sa pe pămînt. Primiți împreună cu poezia toată afecțiunea pe care sufletul meu o nutrește pentru patria voastră fericită, pe care eu o iubesc atât de mult.

*Eugenio Moreno Heredia*

Cuenca-Ecuador, aprilie 54

## București

*București, mai dă-mi, mai dă-mi o dată  
Limpezi roze din lumina ta,  
Dimineți ce fac în piept să-mi bată  
Chiar și azi, fierbinte, inimă.  
Dă-mi și cerul tău cu porumbei,  
Bucuria de a da binețe  
Tuturor prietenilor mei  
Care fremătau de tinerețe.  
Dă-mi cîntarea lacurilor tale,  
Fă-mă fericit ca să fiu iarăși  
Ca atunci cînd colindam agale  
Străzile cu minunați tovarășii.*

*Noaptea asta-i surd, ca de piatră...  
Ostenite pleoapele se lasă...  
Și de-aici, de pe străbuna vatră,  
Din Ecuadorul meu, de-acasă,  
Pasul meu parcă străbate iar  
Străzile și parcurile tale...  
Poate vîntu-adie prin frunzar  
Ori prin trandafiri cu moi petale...  
Noaptea cum o fi pe-acolo, oare?  
Poate Margareta stă mereu  
Pe o bancă, sub a nopții boare.  
Stă cu ochii-nchiși cum stau și eu..*

*București, cît ai făcut să-mi fie  
Omul drag, viața, pacea dragă  
Și-at făcut pe vecl să-mi fie mie  
Dragă omenirea asta-ntreagă!  
Astăzi vreau să știu mereu de soarta  
Prietenului negru din Maroc,  
Prietenul cîin Indii cum trăiește  
Ori Galina cea cu păr de foc  
Care a venit din Stalingrad,  
Toate sufletele simple care,  
Bucureștule, tu mi le-ai dat  
Și-au făcut să cred cu-nflăcărare  
In al omului măreș destin  
Și-au făcut să nu mă simt stingher  
Ci viața s-o trăiesc din plin...*

*București, cînd trist voi fi cîndva,  
Sufletului mi-oi deschide ușa  
Și din suflet voi cînta „Katiușa” \*)  
Ori vreo doină de prin țara ta...  
Și veni-va bucuria-n val  
Cum venea atunci la Festival.*

Cuenca -- Ecuador, 1954

în rominește de Aurel COVACI

\*) Este vorba de cîntecul sovietic „Katiușa” pe care poetul îl cunoștea într-o traducere spaniolă și pe care-l fredona mereu pe străzile Bucureștilui. (N. T.)

Je vrea sporite cu orice preț. Din pricina aceasta sare uneori peste cal și caută să stabilească pentru produsele gospodăriei prețuri cam ridicate. Cîteodată se fîncege din te-miri-ce și îl sare țandăra. Uneori încearcă să-și impună punctul de vedere fără prea multe discuții. Așa cum e, oamenii îl iubesc și spun despre el „Geogea al nostru”.

... Florea Popescu, brigadierul de la întîia, e un om scund, slăbuț, cu umerii înguști și aplecați, de parcă ar sta o greutate pe ei. E moale și îngăduitor. Se mișcă printre oameni cu teamă. Cu toate că brigada lui este fruntașă în campania de recoltare, nu are încredere în forțele sale și nici în ale brigăzii. Felul său de a se purta își are pricina în sărăcia lucie în care s-a zbatut ani de zile. Florea a fost cel mai sărac om din sat. Și din pricina aceasta îl e încă teamă că nu poate avea autoritate în fața oamenilor și nici nu caută să și-o cîștige.

... Anton Tîncu, brigadierul de la a doua, este cu totul opus lui Florea. E și el mic de stat, dar e vîinos, plin de energie și de ambiție. Bun organizator, meticulos, autoritar și puțin prea încrezător în forțele sale. Are o mare putere de muncă. Colectiviștii îl iubesc și-l stîmează pe Toni, cel mai tînăr dintre conducătorii gospodăriei. Conferința pe țară a U.T.M., l-a ales pe Tîncu membru al C.C. al U.T.M.

Eroi sînt încă mulți — aproape fiecare dintre colectiviștii din Palazu. Fiecare dintre ei, cu calitățile și păcatele sale, poate fi foarte bine eroul unui reportaj, al unei schițe sau al unei piese, fiindcă e un om trăit în mijlocul unor realități de o deosebită forță și frumusețe.

### Episodul I

Am ajuns în Palazu într-o sîmbătă, în faptele serii. Soarele, obosit, roșu de efortul unei zile de arșiță, se pierdea încet la orizont, confundîndu-se în apele oțelii ale mării. Văpăile se prelingeau peste Sutghloț, cuprîndeau vilele albe ale Mamaiei și mîngîiau ușor malul dinspre Ovidiu.

Satul nu se pregătea să doarmă, tălăngile nu sunau în liniștea serii și nici cîinii nu lătrau răseleți. Era o forfotă ca de început de zi. Palazul se pregătea de petrecere. În seara aceasta se sărbătoreau 4 ani de viață ai gospodăriei colective și totodată, începerea treierii. Pînă pe la 11 seara au venit mai mult tinerii. Neînțelegînd să-și piardă vremea, ei începură

să danseze. Mai tîrziu s-au strîns și familiștii și petrecerea se încinse zdravăn. Cum petrec oamenii la Palazu? Așa cum pot petrece oamenii veseli, pe care necazurile nu-i mai strîng de grumaz: dansează, beau cîteva halbe mai mult decît de obicei, cîntă. Femeile mai vîrstnice șed la mese sau la colțuri și-și vorbesc. Nevasta lui Ghiță își laudă aragazul, a lui Culețu — reșoul electric. Plopeanu, puțin băut, vrea să-și spună inginerului neapărat în seara asta, care-i situația cartofilor de vară. Din sala de dans se furîșează spre ghiol cîteva perechi, să admire oglindirea lunii în apă.

Stau într-un colț și privesc revărsarea de cîntec și tinerețe, petrecerea plină de farmec și pitorească a „minorităților orientale”, cum zice Bileca, președintele gospodăriei. Sînt aici nu numai romîni, ci și macedoneni, tătari, turci, greci, romi, ba chiar și cîteva familii de germani. Pitorescul nu-l dau costumele, pentru că afară de femeile de romi, cu fustele largi și înzorzonate, restul toți sînt îmbrăcați orășinește; ei izvorăște din amestecul de graiuri, din cîntecul molcome cu tînguirii orientale, din dansurile cînd domoale, cînd repezi pline de sentimentalism și pasiune. Abia se stinge în burduful acordeonului melodia sacadată a geamparalelor, că țîșnește un cîntec macedonean în care e vorba mereu de același „gioni picurar”, păstorul tînăr și voinic, după care tînjesc „mușatele”. Și apoi, la lumina alburie a zorilor, un grup de romi joacă un „ca la ușa cortului”, secondați de aplauzele ritmice ale celorlalți. Menite a ține loc tradiției tamburinci. Orele trec, zorile apar, soarele se înalță și nimeni nu se îndură să părăsească petrecerea. Nimeni nu e obosit, de parcă atunci s-ar fi pornit ghiolhanul. Doar o ușoară răgușeală a vocii și o roșeață nefirească a feții

arată că de fapt s-a jucat și s-a băut din plin.

Așa petrec cei din Palazu: din plin. Se dăruiesc dansului și petrecerii cu patimă, în aceeași măsură cu care se dăruiesc muncii. Pare că din oamenii aceștia se revarsă izvoare uriașe de energie ce nu se irosesc niciodată. E altă năvalnică bucurie și forță în oamenii aceștia, că, privindu-i, îți crește încrederea în propria ta făptură.

### Episodul II

Peste lanuri bătea vîntul. Sălbaticul, gingașul, bunul, hulitul vînt de stepă. Pe bolta sinilie se destrămau nori de vată. Căleînd apele ghiolului, vîntul s-a pripășit în coroanele copacilor, le-a supus și apoi a început să zburde liber peste cîmp, plecînd lanurile, biciuînd fețele și piepturile oamenilor. Desfășurate pe cele 1200 de hectare ale gospodăriei, brigăzile începură seceratul grînelor. Întîi orzul, apoi grîul, secara și ovăzul. La brigada l-a lucra combina. Secerătorile-legători și cele simple secerau spicele cu repeziune.

În zilele acelea legătorii s-au întrecut pentru grabnica strîngere a snopilor. Inceputul l-au făcut tinerii din brigada II-a, Tudor și Florica Culețu, Elisabeta Bujicu și alții. Și-au ales fiecare cîteva șiruri și au pornit. În prima zi nu s-a trecut de trei sute de snopi, pentru ca a doua zi să se ajungă la trei sute douăzeci și cinci. Tinerii erau mîndri, pînă într-o seară cînd brigadierul Tîncu i-a anunțat că au fost întrecuți de tușa Dumitra, care legase în acea zi trei sute șai zeci de snopi. Tinerii au rămas uimiți. „Femeia asta care se apropie de 60 de ani e mai vrednică și mai iute decît noi? Se poate să fim așa învinși? Nu se poate!” De aceea au prins să lucreze mai iute. Dor degeaba: tușa Dumitra era mereu înaintea lor.

Parinții la muncă, copiii la cîmîn. După cîteva ore de joacă, nu strica o baie



Dumitra Vasilescu este una dintre cele mai harnice femei din gospodărie. De la lucru nu lipsește și nici nu se fîrguie cu brigadierul pentru muncă mai bine plătită. Lucrează oriunde cu aceeași vrednicie și voie bună pe care le-a dovedit și în zilele secerișului. Căldura mare din cursul zilei usca snopii și legatul era anevoios. Într-o seară, după o zi întreagă de muncă, tușa Dumitra și cu Mihai Bogaenco și-au făcut socoteala; noaptea snopii se loagă mai ușor și primejdia scuturării boabelor e mai mică. Ce-ar fi să rămînă peste noapte la lucru? Și au rămas. Cînd, dimineața, brigada a venit pe miriște, Dumitra strînsese 740 de snopi, iar Mihai 515, realizînd 5,84 zile-muncă și, respectiv, 4,30.

Recordul snopilor strînși a revenit însă brigăzii I-a. Vica P. Nicola a legat și clăit 500 de snopi, iar Marin Dănculescu 400, în 10 ore.

Toni Tincu n-a fost prea mulțumit.

— Uite ce-s în stare molii de la mîntia.

Mai sînt unii ce muncesc  
Și veniturile nu le cresc  
Toată ziua se sfîdesc  
Dar motivul nu-l găsesc  
Aștia sînt acei ce lasă  
Nevestica lor acasă,  
Soarele să n-o pîrlească,  
Vîntul să n-o înnegrească  
Zău, de ce s-o chinuiescă?  
Muncește omul de zor  
Toamna n-are nici-un spor.  
Ei pot spune: „ce-i cu asta?”  
Noi așa iubim nevasta!  
De acord sîntem cu toți,  
Dar trei așa. nu poți!

Și versurile satirice sînt bune, dar și mai bună ar fi o muncă politică intensă dusă de consiliul de conducere și prin organizația de bază. Or, munca politică e cam slabă. Și pricina nu e greșită: multe din femeile care lipsesc sînt soții sau rude apropiate ale tovarășilor din conducerea gospodăriei. Și atunci degeaba plîngerile că sînt puține brațe de muncă și tot zădărnice e munca de lămurire din moment ce lipsește exemplul personal. Lipsa brațelor de muncă a

Bileca își înăbuși o sudalmă.

— Păi, bine, măi fraților, cu așa ajutor din partea S.M.T.-ului o să treierăm în septembrie. Tovarășe Florea, — se întoarse președintele către brigadier — mîine dimineață la 4 să fie căruța pregătită să aducă motorina.

Cînd ajunse la tabăra tractoriștilor, Bileca avu un nou prilej să se supere pe S.M.T.-Valul lui Traian. De la brigadier află că a doua zi combina urmează să fie luată de la Palazu.

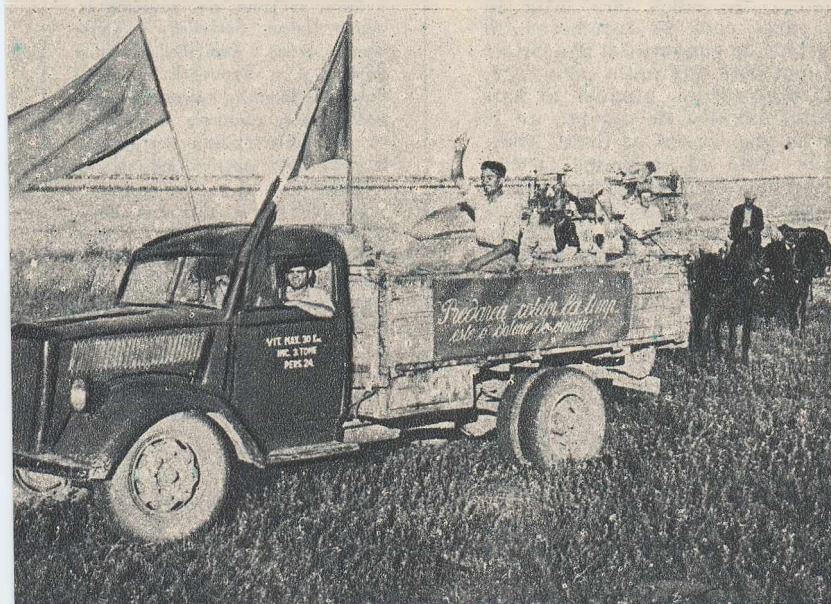
— Așa, pe neaunutate? — se înfurie președintele. Voi vă jucați cu noi, măi fraților? Știți foarte bine că am lăsat grîul necosit, ca să-l taie combina. Voi călcați contractele și angajamentele în picioare? — Cu mine degeaba vorbiți, răspuse brigadierul. Am primit o dispoziție, o execut.

— Ai dreptate, se potoli Bileca. O să vorbesc eu cu directorul.

Se urcă în șaretă și porni peste miriști. Pe alocuri, în special acolo unde a întors combina, rămăseseră postețe de spice în picioare și multe răsturnate pe jos. Iși notă în carnet:

În ziua începerii treierîșului la cele două arii, la brigada zootehnică, la cea legumicolă și la tabăra tractoriștilor au sosit primele ediții speciale. Oamenii le-au întîmpinat cu curiozitate. S-au strîns grupuri, grupuri și le-au citit. Au aflat astfel despre colectivității care au luat cele mai mari și cele mai mici avansuri în bani, despre felul cum s-a desfășurat întrecerea legătorilor de snopi, despre ocupația celor care trag chiulul de la brigadă, și, cu un ceas mai devreme, despre încheierea acordurilor de la Geneva. Colectivității au dezbătut pe larg veștile ediției speciale și la locurile de muncă respective au luat măsuri de îndreptare. Pentru ca dezmiriștitul și treierîșul să se isprăvească în bune condițiuni, pentru ca recoltatul să se termine la 17 august, așa cum a fost angajamentul, colectivul gazetei de perete se străduie să scoată ediții speciale în fiecare zi.

Brigada I-a a început treierîșul. Aria a fost organizată și motorina a venit. Cîntărirea primilor saci a arătat că de pe 60 de hectare s-a



Chiula, soferul gospodăriei, e mîndru. Lui îi revine cinstea să ducă primii saci cu produse la baza de recepție.

Dar ori cît s-au străduit, peste „moli” n-au putut trece.

### Episodul III

În primele zile de la începerea secerișului, pe carnetele brigadierilor erau trecuți mulți prezenți. La fiecare brigadă 45 pînă la 52 de brațe de muncă zilnic, ceea ce înseamnă 85-90%. Pe la 10 iulie situația s-a schimbat. La brigăzile II și III numărul prezențelor a scăzut la 36 pînă la 30. Lipseau mai cu soamă femeile — și nu dintre cele cu greutatea acasă. Pricina? Palazu e lîngă Constanța.

Mai cu garnițele cu lapte, mai cu sacii de zarzavat, unele femei luau drumul orașului, lipsind de la cîmp. Așa se întîmplă cu Constana Jianu, Liza Culețu, Elisabeta Dima și altele, care în gospodărie au lucrat doar 2-3 zile-muncă. Alte femei zic că sînt bolnave, că n-au putere sau că nu le lasă inima să-și dea copiii la creșă cum e soția lui Nuri Ismail. Pentru ele, ca și pentru soții lor, au apărut la gazeta de perete niște versuri usturătoare care au făcut ocolul satului, țîntuindu-i așa cum li se cuvine unor astfel de oameni:

contribuit la întîrzierea clăitului, greblatului miriștii și la începerea treierîșului.

### Episodul IV

Peste cîmp înaintează domol o șaretă croită strîmb. Este „mașina” președintelui. În fiecare zi Bileca face o raită pe la brigăzi. Cele constatate sînt discutate seara împreună cu brigadierii. Sîntem cu o zi înaintea începerii treierîșului. Cum era și firesc, primul drum a fost la arii. Treierîșul nu poate începe dacă aria nu e organizată. La brigada întîia nu erau aduse butoaiele cu apă. Dar lucrul cel mai grav se petrecea la batoză. Tractoristul Lazăr încerca să aranjeze sita cu... un clește de cuie.

— Bine, frate, mă mir că nu lucrezi cu bețișorul! Îl muștră Bileca. De ce nu folosești scule potrivite?

Tractoristul, un lungan sfios, îl privi mîhnit.

— Păi, n-am, tovarășe președinte. Nu mi-a dat din stațiune nici o sculă, nici un șurub de rezervă, nici o saibă.

Și după o pauză:

— N-avem nici motorină.



Seara, după orele de muncă, brigadierul zootehnic Petre Culețu, aduce ultimele stii colectivului de redacție al foii volante, pentru ediția de a doua zi.

„Să punem cosași la noapte, dacă-i lună, sau mîine, și să sporim greblele. De criticat brigadierii. Vînovaților să li se impute“.

### Episodul V

În ziua de 22 iulie a început treierîșul grîului. În magazia gospodăriei măi era grîu din recolta anului acesta, recoltat de combina. El mai trebuia însă vînturat și necesita încă vreme îndelungată. Colectivității voiau să înceapă treierîșul, pe de o parte să nu întîrzie recoltarea, iar pe de alta, să predea cît mai repede cotele de grîu din sîmînța curată și de bună calitate.

Știind că munca politică a fost slabă pînă acum, Niculae Purcea, secretarul organizației de bază, venit proaspăt de la o școală de trei luni, a început să dea imbold muncii de agitație. S-au numit agitatorii și s-a pornit la reorganizarea activității colectivului gazetei de perete. După sfaturi îndelungate s-a căzut de acord ca la fiecare arie să fie o gazetă de perete și să se redacteze în fiecare zi o ediție specială volantă a gazetei de perete.

scos o medie de 1600—1700 kg grîu la hectar.

Chiar în seara primei zile, camionul gospodăriei și un convoi de căruțe purtau spre oraș primii saci de orz și grîu din cota anului acesta. Colectivității s-au grăbit să-și îndeplinească sarcina de cinste de a preda la timp cotele. Ziua aceasta a fost o zi sărbătorească. Camionul și căruțele erau împodobite cu drapele și lozinci. Grupuri de tineri cocoțați pe saci cîntau plini de veselie. Duceau doar pîinea pentru tovarășii lor de la oraș. Colectivității din Palazu vor preda Statului 15% din recolta lor de cereale.

La baza de recepție convoiul colectivităților a fost întîmpinat cu bucurie. Muncitorii și funcționarii bazei s-au îmbrățișat cu colectivității.

### Epilog

Epilogul acestor întîmplări va fi citit la 21 august de Gheorghe Bileca, în adunarea generală a colectivei. După cum merg muncile acum, se pare că angajamentele vor fi îndeplinite. La 17 august se vor treiera ultimii snopi, iar cotele vor fi predate. Colectivității din Palazu Mare își vor ține cuvîntul dat.

Iulie 1954.



La un miting electoral la Berlin, Thälmann avertizează poporul asupra pericolului fascist.

prilej s-a anunțat că Ernst Thälmann va vorbi la Dresda. Vestea a stîrnit entuziasm în rândurile activiștilor de partid, pentru că "Teddy" — așa cum îl numeau oamenii simpli pe Thälmann — era așteptat întotdeauna cu dragoste de muncitori.

Pretutindeni în oraș, în întreprinderi și la secțiile de votare, oamenii așteptau cu înfrigurare să asculte glasul conducătorului iubit. Activiștii de partid erau pur și simplu asaltați de către muncitorii șomeri, care cerceau să li se dea invitații, spre a putea lua parte la mitingul unde va vorbi Teddy.

Comuniștii tineri și vîrstnici lucrau din zori și pînă în noapte, răspîndind manifeste electorale, scandînd lozinci de luptă, chemînd masele la marele miting.

În acele zile, mulți huligani naziști din S.A. (detasamentele de șoc ale partidului hitlerist) au simțit din plin, pe pielea lor, lovitura năprasnică a pumnului muncitoresc, care izbea fără milă în toți acei care se încumetau să se atingă de panourile și pancartele cu manifeste electorale comuniste.

Conducătorilor vînduți ai partidului socialist de dreapta nu le era pe plac faptul că Ernst Thälmann urma să vorbească tocmai la Dresda, de aceea ei s-au grăbit să organizeze în același oraș și la aceeași oră un miting separat, la care urma să vorbească președintele partidului socialist, Otto Wels.

Dar orașul întreg vula de o singură știre: „Ernst Thälmann vorbește la Velodrom”.

În sfîrșit, veni și ziua adunării. Era în 26 iulie 1932. Încă în primele ore ale după amiezii, tramvaiele ce duceau la Velodrom erau ticsite de oameni. Coloane de muncitori străbăteau străzile, purtînd steaguri și pancarte.

Uriașul velodrom din Dresda era ticsit de lume. O sută de mii de muncitori din oraș și din împrejurimi se adunaseră să-l vadă și să-l asculte pe Teddy al lor.

Deodată izbucniră urale; lozinci ale Frontului Roșu erau scandate cu înflăcărare de mulțime. Ernst Thälmann își făcuse apariția la tribună. Minute în șir ovațiile nu conteniră. Cînd liniștea se așternu în incintă, răsună puternic glasul lui Ernst Thälmann. Fiecare dintre participanți asculta cu atenție încordată cuvintele marelui și neuitatului luptător comunist, care chema clasa muncitoare germană să-și uncească forțele, să-și întărească unitatea de acțiune, să stăvilească valul turbure al fascismului hitlerist.

Thälmann avertiza pe muncitori să nu subaprecieze pericolul fascismului. El cerea orientarea puternicei mișcări de mase pe făgașul luptei antifasciste, împotriva guvernului von Papen, care-și luase sarcina de a deschide drumul lui Hitler.

Cuvîntul răscolitor al lui Thälmann ce răsună ca un puternic avertisment, găsi adeziunea entuziastă a participanților la acest neuitat miting.

Scurt timp după aceea am avut prilejul, în calitate de reprezentant al mișcării șomerilor din Germania, să vorbesc personal cu Ernst Thälmann. A fost singura întîlnire pe care am avut-o cu conducătorul clasei muncitoare revoluționare germane. Această întîlnire mi-a rămas viu întipărită în memorie.

Am fost adînc mișcat de simpli-

# L-am cunoscut pe THÄLMANN

Articol scris pentru „FLACĂRA”

de Hans OTTO (Berlin)

«La sfîrșitul lunii august 1944, Ernst Thälmann a fost asasinat de către bandiții SS, din ordinul lui Hitler și al lui Göring. El a fost chinuit în celulele temnițelor naziste timp de unsprezece ani și jumătate.

...Toate străduințele bandiților naziști de a-l ingenunchia pe Ernst Thälmann, conducătorul cîstit și mîndru al clasei muncitoare, s-au sfîrșit de voința sa de neînvins. În anul 1941, cînd agenții Gestapoulului au intrat în celula lui Ernst Thälmann, aducîndu-i la cunoștință agresiunea Germaniei împotriva Uniunii Sovietice, el le-a arătat în față: „Stalin îi va frînge gîtul lui Hitler!”.

...Ernst Thälmann a fost răpus de o mînă criminală. Dar ceea ce a creat el în zeci de ani de activitate sindicală și politică continuă să trăiască. Trăiește Partidul Socialist Unit, trăiește organizația de masă a sindicatelor libere, trăiește figura curajoasă a lui Thälmann, exemplu pentru toți luptătorii împotriva fascismului și imperialismului, crește năzuința spre socialism».

Wilhelm PIECK

Președintele Republicii Democratice Germane



Iulie 1932. În Germania se afla la putere guvernul von Papen, care pregătea dictatura fascistă.

Guvernul Braun-Severing din Prusia fusese înlăturat printr-o lovitură de stat. Clasa muncitoare era încleștată într-o luptă îndîrjită împotriva principalei forțe a reacțiunii și fascismului: partidul nazist. Teroarea brună bîntuia pe străzi. Șefii naziști se deplasau pînă în cele mai mici localități, pentru ca prin discursuri demagogice să pregătească terenul în vederea smulgerii voturilor.

În aceste împrejurări a avut loc la Dresda, în iulie 1932, o conferință a activiștilor Partidului Comunist din Germania. Cu acest

Cu pumnul strîns, cu inima oțelită, Thälmann pășea în fruntea unei coloane de manifestanți ai „Rotfront”-ului (Frontul roșu).

**MEZAJE  
de PRIETENIE**

## SWIAT

Acum 10 ani, victorioasa ofensivă a Armatei Sovietice a alungat din Europa răsăriteană și centrală armatele hitleriste, eliberînd de sub ocupația fascistă popoarele țărilor noastre și dîndu-le posibilitatea să treacă la reconstrucția pașnică, în condițiile unei vieți independente. În vara aceasta poporul român, la fel ca și poporul polonez, sărbătorește cea de a 10-a aniversare a eliberării sale.

În anii aceștia de muncă intensă, de refacere a țării și de construire a bazelor socialismului, poporul polon a urmărit cu interes și simpatie succesele poporului român, care pășește pe același drum al construcției pașnice. De aceea fiecare succes al vostru, în lupta cu rămășițele trecutului, în lupta pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, a bucurat și bucură pe fiecare polonez cîstit.

Strînsa colaborare a popoarelor noastre, sprijinite de prietenia cu marea Uniune Sovietică, și participarea activă a Republicii Populare Romne și a Republicii Populare Polone la puternica mișcare a luptei pentru pace, constituie o garanție că popoarele noastre vor realiza în construcția pașnică: noi și noi succese.

La cea de a 10-a aniversare a eliberării Romniei de către Armata Sovietică, noi, polonezii, urăm poporului român noi realizări pe drumul construirii unei vieți fericite și îmbelșugate.

**E. KARLOWICZ**  
redactorul principal al revistei  
ilustrate „Swiat” din Varșovia.

tatea și modestia cu care el ne-a dat ultimele îndrumări pentru succesul în campania alegerilor. Îmi amintesc și acum cuvintele lui Thälmann: „Nu trebuie să șovăim niciodată; trebuie să păstrăm mereu troază în noi credința în puterea clasei muncitoare. Atunci nu vom da greș în munca noastră”.

Nu puteai să nu fi impresionat de felul în care se interesa Thälmann de viața personală a tovarășilor săi de luptă, care, în cele mai multe cazuri, erau șomeri de ani de zile. Apropiindu-se cu căldură și înțelegere de grijile și necazurile oamenilor, el găsea pentru fiecare cuvintele potrivite și sfatul cuvenit, ceea ce le insufla puteri noi în muncă și în luptă.

Mitingul înflăcărat de la Dresda și înțînirea mea de mai apoi cu Ernst Thälmann au fost evenimente de seamă pe care le-am trăit ca activist de partid, în anii grei ai luptei antifasciste. Iar după 1933, în anii cînd, împreună cu alți tovarăși, am stat închis în pușcăria de la Waldheim, noi vorbeam adesea despre aceste zile de neuitat.

Cuvîntul partidului, răspîndit în mase de Ernst Thälmann și de ceilalți conducători ai proletariatului revoluționar german, străbătea zidurile închisorilor, găsind ecou în inimile tuturor oamenilor cîștiți care luptau contra tiraniei hitleriste. Astăzi, cuvîntul partidului însufletește pe toți germanii cîștiți la lupta pentru o Germanie liberă, unită și democratică, pentru asigurarea securității colective în Europa, pentru pace și socialism.





Justina POPESCU

La Uzinele „23 August” cresc cadre noi (1952)  
— Din colecția Muzeului de Artă al R. P. R. —



Paul ATANASIU



Luptele de la Debrețin ale Diviziei Tudor Vladimirescu (1952)

— Din colecția Muzeului de Artă al R. P. R. —

O să încep scurtele mele evocări cu povestirea unui fapt pe care mi l-a amintit o simplă cifră, comunicată mie nu demult de un coleg de breaslă din Orașul Stalin. Spunea acesta că numai într-o singură stagiune teatrul lor a jucat „Vinovați fără vină” de 81 de ori. În minte mi-a apărut atunci imaginea scenei Teatrului Național din Iași, așa cum arăta ea prin 1918, când mă apucasem, împotriva voinței părinților, să învăț „actoricescul meșteșug”. Încă în putere în restul ei, podeaua scenei era roasă rău de tot în jurul cuștii sufleurului. Nu mi-a trebuit mult să dezleg taina: actorii jucau numai în acea parte a scenei, adăstînd lîngă cușca sufleurului ca lîngă o mult dorită oază, ca să nu piardă cumva vre-o vorbuliță suflată: nu-și știau prea bine rolurile, pentru că nu aveau răgaz să le învețe. Cam la fiecare săptămînă trebuiau să vină cu o nouă piesă (îmi amintesc că și eu am jucat într-o singură stagiune în 9 premiere!) și mare era succesul unui spectacol care rezista la 5-6 reprezentatii. Dacă alăturăm acestei cifre cea de 81 de spectacole jucate cu aceeași piesă într-o singură stagiune pe scena unui teatru din provincie (teatru care a pregătît această piesă timp de săptămîni și luni întregi) și dacă le lăsăm pe ele să vorbească, noi nu mai avem ce spune, pentru că graiul lor e mai convingător.

Acum cîva vreme ne-am întîlnit în București — așa cum ne-am făcut obiceiul să ne întîlnim la fiecare sfîrșit de stagiune pentru a chibzui împreună ce lucruri bune sau ce greșeli am făcut și ce treburi ne stau în față pentru viitor — oameni de teatru din întreaga țară. Erau laolaltă reprezentanți ai aproape 30 de teatre, din toate colțurile țării, din Baia Mare și din Constanța, din Pitești și din Re-

# Evocări

de Costache ANTONIU

Artist al Poporului,  
laureat al Premiului de Stat

E greu să-l găsești pe artistul poporului Costache Antoniu în timpul zilei: de o energie și de o pilduitoare dragoste de muncă, el își împarte orele între munca sa de actor al Teatrului Național, cea de profesor la Institutul de Teatru și cea de director al aceluiași Institut. Aici l-am și găsit, de altfel, în orele amiezii, studiind niște rapoarte ale catedrelor cu aceeași atenție pasionantă cu care își studiază rolurile. Celor cîteva întrebări ale noastre cu privire la teatrele de ieri și de astăzi, artistul le răspunde cu aceeași simplitate și naturalitate pe care le-am regăsit de atîtea ori în rolurile sale.

șița, din Arad și Bacău, ai teatrelor maghiare, secuiești și evreești, ai tuturor acestor teatre înființate, în zdrobitoarea lor majoritate, în anii puterii populare. S-a discutat în consfătuirea noastră și despre actor despre înalta etică actoricească, despre grija pentru frumoasa dezvoltare profesională, ideologică și morală a actorului, despre condițiile ce-i sînt asigurate azi. Și mi-am amintit iar de un fapt, petrecut prin 1935: atunci s-a desființat unul din cele cîteva teatre de stat existente în țară (le puteai număra pe degetele unei singure mîini!), teatrul în care eram angajat și eu. Noi actorii am fost pur și simplu aruncați pe drumuri, anunțîndu-ni-se într-o seară, cînd veneam la spectacol: „Nu mai jucați, teatrul s-a desființat”. A trecut vreme îndelungată pînă ce ne-am găsit cîte o figură în ansamblurile celor trei teatre de stat ce supraviețuiseră, urmînd

ca și aici să ni se plătească doar lunile în care jucam, restul timpului trăind ca păsările cerului, din aer și apă.

Cam așa se întîmplau lucrurile altădată și mărturii avem nenumărate. Ca să nu amintim decît de acea întîmplare tragicomică din viața lui Matei Millo, care, ajuns la bătrînețe într-o mizerie neagră, a dat sfoară că „a murit Millo”, silînd astfel autoritățile să acorde un ajutor de înmormîntare de 2.000 de lei. Millo s-a dus personal să-și încaseze ajutorul. Mirării funcționarului care s-a trezit față-n față cu „mortul”, Millo i-a răspuns: „Vasă-zică, pentru înmormîntarea mea ați găsit bani, dar dacă trăiesc, mă lăsați să mor de foame!” Tragice și deosebit de semnificative, pentru situația de odinioară a actorului, sînt și notațiile amare pe care marea noastră actriță Aristizza Romanescu le-a făcut în volumul ei de amintiri: „Dac-aș fi fost o biată profesoară

neștiută de nimeni, aș fi trăit cu leafa mea, sporită prin gradații, poate nu grozavă, dar în tot cazul mai mare decît pensia de 194 lei pe care mi-o dă statul după 30 de ani de jug... Dac-aș fi fost oricine, n-aș fi dat ocazie ministerului să mă umilească, propunîndu-mi — cu titlul de „ajutor provizoriu” — 100 lei pe lună din fondul milelor”. Dar în ciuda acestor condiții mai mult decît vitrege, teatrul țării noastre se poate mîndri cu statornice și pilduitoare tradiții realiste, cu actori de mare talent, care au socotit dintr-un bun început scena ca „o școală de morală”, unde se biciuiau moravurile cele rele și se propovăduiau ideile de libertate națională și socială. Și nu este întîmplător faptul că teatrul românesc a luat naștere în atmosfera creată de revoluția de la 1848, că primul actor profesionist român, Costache Aristia, a fost un participant activ la revoluție, fapt pentru care a și fost trimis în exil de către guvernul reacționar.

Costache Caragiale, alt mare actor al începuturilor teatrului românesc, recită — înfășurat în drapelul național — versuri patriotice pe scena teatrului Momulo (aflat la întretăierea de astăzi a străzii Academiei cu str. Edgar Quinet). Pentru a face teatru, Matei Millo s-a rupt de familia lui, alegînd fără ezitare viața plină de privațiuni, dar atît de minunată, a actorului, dînd teatrului său un evident conținut protestatar. Este bine cunoscut cupletul în care satirizează cele două partide „istorice” ce se perindau la cirma țării, cuplet pe care, flancat de doi actori care țineau în mîini șesnice cu lumînări, a continuat să-l declame, în ciuda faptului că ipostații stînseseră înadins lumina în sală:

„Haine vechi cinci ani purtate  
Cam murdare, cam pătate.  
La buzunări și la piept  
Cu rugină de ghișești.  
Le-am cumpărat astă-vară  
De la acei doți afară  
Și le vînd zău estior  
La acei puși în locul lor.  
Le-am purtat cu strîmbătate,  
Le-am purtat mereu cinci ani,  
Înăbușînd libertate  
Și sleind țara de bani”

AL. ANDRIȚOIU

## SALUTUL TINEREȚII

Hei, mîna greu mai oblicea să cînte  
cînd mi-o vindeam, în pieță ca pe-o marfă.  
Cu degetele-mi slabe sîngerînde,  
iscam durerea patriei pe harfă.

Era pe cînd viața-a fost urîță  
și vîntul foamei s-ascuțea la guler.  
Cioban desculț și sprîjînit în biță  
eram legat de artă doar prin fluier.

Dar a sosit, victorios, Augustul  
pentru viața mea și-a clasei mele  
și n-a mai zis stăpînul meu, sus-pusul:  
„Cîntarea ta duhnește a obielei”

Ci, de la inimă, partidu-mi zise:  
„De-acum țî-l dat să glăsuiești și ție.  
Ca vulturii te-nalți în vreri și vise  
Că e cîntarea ta de ciocirile!”

Sînt zece ani de-atunci. Pe-ngustă cale, —  
cu ochii vultuiești ghicindu-mi urma,  
de zece ori și-au scoborit la vale  
și și-au suit, în munți, ciobanii turma.

Copilaria-mi, biata, risipită  
ca o ferigă udă, prin coclacuri, —  
eu am simțit-o caldă, retrăită  
în acești timpi nemuritori de aur.

Ne fuse calea spini și sfînci — nisipuri,  
vrăjmașii nu arar ne-au dat de furcă  
și noi păstram pe-nseninate chipuri  
asprimi de om care, luptînd, tot urcă.

Ni-l jale că în drum, pentru dreptate,  
am înhumat tovarășii buni de luptă  
uciși, pe mișelește, pe la spate,  
Dar n-au căzut nici ei cu spada ruptă.

Din lupta lor eroică și-a noastră  
se spulberară blestemate haturi,  
uzinele urcară-n slavă-albastră  
pe lîngă blocuri noi cu multe caturi.

Hei, tinerețea noastră-nvingătoare  
a tot ce este și-a fost vechi în țară, —  
are-n privire flăcări de cuptoare  
și singele în inimă de pară.

Întînde-ți coarda, fericită harfă,  
cu inima să cînti în cîntea muncii!  
Și dacă peste mări, fac domni zarvă,  
vom țîi să ne-apărăm dreptatea, pruncii.

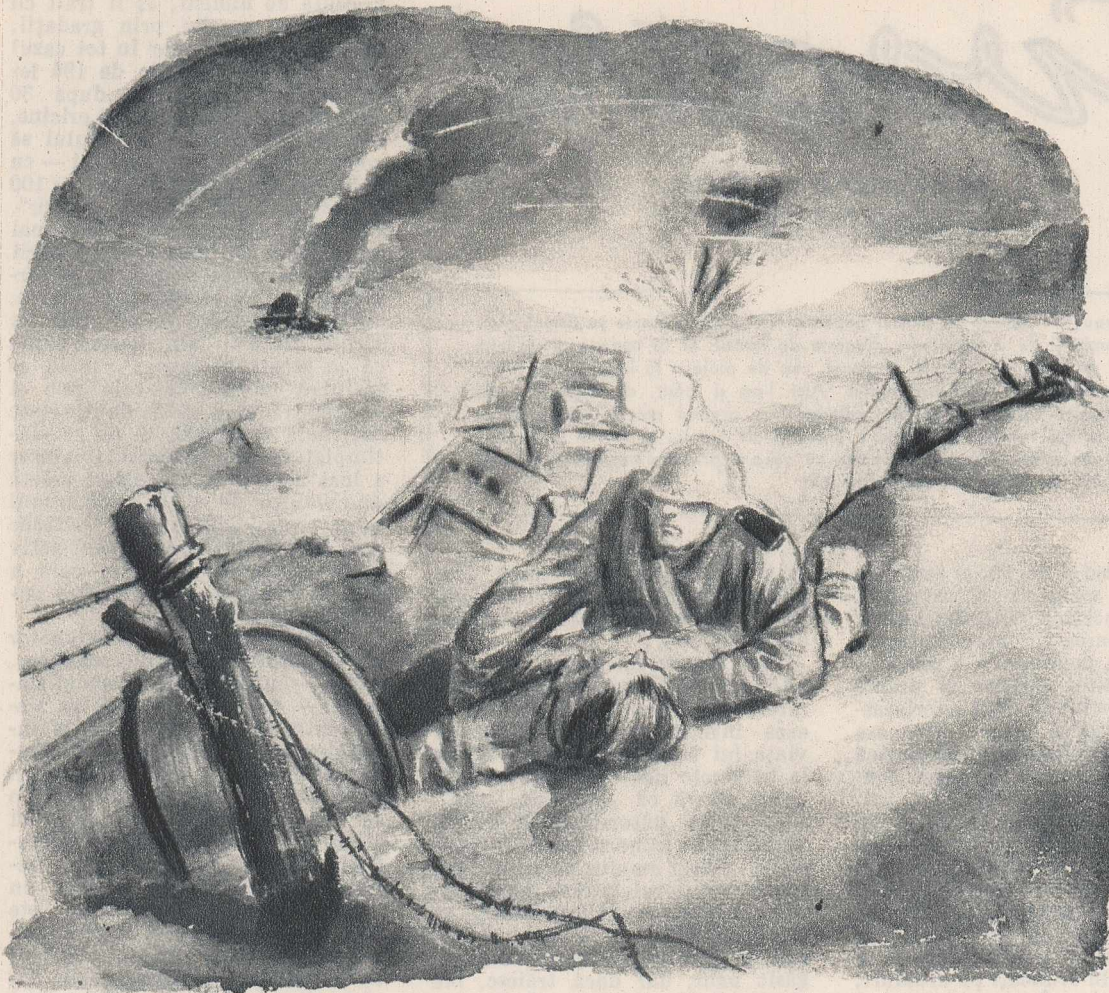
Să-și socotească rentele pieșii  
Cei businessmen cu mutrele posace.  
Noi dăm răspuns în cîntea tinereții  
decentului cel stăpînit de pace.

Răsună, harfă. Scăpărînd ca jarul  
să înpălmînte, coarda ta vrăjmașii.  
C-odată prăznul-vor centenarul  
pe globul liber, fericții, urmașii.

Și albul porumbel va da binețe  
peste meridiane-n depărtare.  
Hei, tinerețe fără bătrînețe,  
măreață e viața-n libertate!

Alături, de Costache Caragiale (unchiul lui Ion Luca) și de Matei Millo, printre ctitorii teatrului românesc trebuie să așezăm pe Mihail Pascali, a cărui viață, dăruită cu totul teatrului românesc, a fost un adevărat martiraj. Tradiția realistă a acestor mari actori a fost preluată de către elevii lor, care au constituit acea strălucită pleiadă de actori ce au ilustrat scena românească la sfîrșitul veacului trecut și la începutul veacului nostru. Cităm pe Grigore Manolescu, Ion Petrescu, Constantin Nottara, Aristide Demetriade, Vasile Leonescu, Aristizza Romanescu, Maria Ciucurescu, State Dragomir, Vernescu-Vilcea și mulți alții. Iar dacă vorbim despre actorii noștri din trecut, nu putem trece sub tăcere numele a doi mari regizori care au contribuit la statornicirea unei sănătoase tradiții realiste în teatrul românesc: Al. Davilla și Paul Gusty.

Multe ar mai fi de povestit despre teatrul nostru de ieri și mai cu seamă despre cel de astăzi. Le voi împărtăși altă dată, poate, ctitorilor revistei „Flacăra” — își încheie maestrul povestirea.



# MEREU ÎMPREUNĂ

de Petre Mihail CONSTANTINESCU

Ilustrații de D. NEGREA

Încercam mereu să leg firul ideilor din pagini, dar nu izbuteam. Aveam o stare sufletească de neînțeles. Simțeam o mare bucurie și în același timp încercam un sentiment vag de tristețe sau poate de oboseală pricinuită de îndelunga așteptare a acestei bucurii. Poate că oamenii plîng tocmai în astfel de momente, în asemenea stări sufletești.

La masa vecină, aplecat peste un curs voluminos, stătea Sașa; robust, cu bluza întinsă pe pieptul puternic, cu umerii largi pe care-i străluceau epoleții aurii cu dungi verzi de grănicer. Am privit îndelung fața mare, roșcovană, parcă dăltuită în grabă, luminată de scelipirile ochilor săi de un verde curat, transparent — așa cum rar poți vedea — adumbriți de sprâncene groase și adunate la rădăcina nasului, unde două cute adânci dau figurii lui un aer aspru și serios, în contrast izbitor cu croiala gurii sale carnoase, aproape feminin de frumoasă dacă n-ar fi încadrată de trăsături aspre bărbătești: bărbia care trădează energie și mustața sa deasă și teпоasă. Același flăcău voinic și sănătos, același Sașa — doar poate ceva mai vîrstnic — același om, așa cum l-am cunoscut acolo, departe, cu opt ani în urmă, în spital și apoi în focul greu și necrutător al războiului, pe fronturile din munții Tatra, unde ne-am legat prietenii pe viață, așa cum numai în război, în primejdii mari de neînchipuit, la lipsuri și la greutatea peste poate, se leagă prietenii.

De mult scrisorile noastre ne pierduseră amîndorura urmele. Asta s-a întîmplat la un an după

război. Apoi, cu trecerea anilor, speranța mea de a ne mai revedea se stîngea din ce în ce. Cînd, deodată, intrînd în sala de lectură a Academiei Militare îl văd, îl recunosc pe Sașa. Cum să nu fi simțit ce simțeam? Cum să nu fi strigat de bucurie?...

Parcă mă trezisem dintr-un somn lung. Pleoapele mi-erău grele, ca de plumb. O durere sfișietoare îmi prinsese mîinile, picioarele, pieptul, tot trupul. Ce se întîmplase cu mine? Îmi aminteam ca din ceața ultimele impresii, vagi dar stăruitoare, chinul de stăruitoare. Mă tîram pe burtă spre liniile noastre, după ce-mi îndeplinisem misiunea în spatele frontului inamic. Ce explozie năprasnică! Bateria fascistă din creasta muntelui se prefăcuse în țandări! Tovarășii puteau porni iureșul atacului fără teamă că-l vor lovi din coaste tunurile acelea blestemate. O mare bucurie îmi cuprinsese inima. Și mă tîram, mă tîram mai departe, tot mai departe de locul exploziei. Cînd, deodată, cerul și pămîntul se luminară ca ziua. O rachetă albă, orbitor de albă, strălucă sus, sus de tot. Apoi bezna neagră, de catran, cuprinsese totul în jur. Dar nu pentru mult timp. Cîteva clipe mai tîrziu în jurul meu răbufniră explozii grele de obuz. Jerbe de foc orbitor răscoleau pămîntul și se îndreptau spre cer.

Nu mai aveam mult pînă la pozițiile noastre. Poate numai cîteva salturi zdravene și gata: „Salutare, fascistule, să ne mai vedem cu primul prilej de acest fel!” Un șuier prelung, înfiorător,

o explozie asurzitoare... Apoi, un salt, și încă unul... Apoi, iarăși șuieratul aducător de moarte al unui obuz, iar o explozie și iarăși un salt... Mi-aminteam că ultima oară mă adăpostisem într-o gropă de obuz și așteptam să cadă ultima purcea fascistă care se anunțase foarte pe aproape. Obuzul greu răbufni scurt, aproape de buza gropii; o lumină puternică, încinsă, arzătoare, mă învăli și apoi... nimic, gol și beznă. Nu știam nimic din cele ce au urmat, știu însă că am dormit un somn lung, chinuit de vedenii încleite, cînd luminoase, pline de duioșie, cînd cu spaime și înfruntări grele. Aci o vedeam pe mama care mă mîngîia și-mi spunea șoptit o poveste auzită de la bunica; aci mă vedeam copil alergînd după cele două capre — prieteni din copilărie — ușor ca un fluture, parcă lipsit de greutate, fără să ating pămîntul, ci doar firul ierbii; aci mă vedeam prins de fasciști și supus la cazne cumplite de dureroase, pentru ca apoi, de chin sfișietor și de neputință, să cad iar în neștiere adîncă...

„Și acum, acum unde sînt?” — mă întrebam. Poate la fasciști, prizonier? Oare fără să știu de mine spusese ceva ce nu trebuie despre ai noștri? Gîndul acesta, gîndul trădării, mi se înfipse în creier ca un șpan încins și răsucit, chinîndu-mă mai rău decît durerile mele trupesti. Mă hotărîsem să deschid ochii, învingînd greutatea de plumb a pleoapelor.

Cînd mă trezii, în juru-mi totul era alb, ca și cum totul ar fi fost făcut din zăpadă bătută. Și totul sclipea, sclipea dureros pentru ochii mei neobișnuiți cu lumina. De durere scăpasem un geamăt și în liniștea care domnea acolo răsună atît de tare, că mă înfiorai singur! Mi-amintesc că atunci s-a aplecat deasupra-mi un cap roșcovan și zdravăn, cu obrazul năpădit de țepi galbeni-ruginii cum e mătasea porumbului copt. Mi-a zîmbit cu îngrijorare și parcă vrînd să-mi dea curaj:

— Bună dimineața, frățioare! Lungă a fost noaptea! Da' uite că a venit și dimineața ta! Nu se putea alt fel! — îmi spuse el potrivit-mi mai bine perna sub cap. „Omul acesta nu poate fi un dușman” — mi-am zis și am respirat adînc, cu un oftat de ușurare; mă aflam deci într-un spital de-al nostru.

Așa l-am cunoscut pe Alexandr Beleaev, ajutorul comandantului unui pluton de cercetare din divizia sovietică, care ocupă pozițiile din dreapta divizei noastre. Așa l-am cunoscut pe Sașa. Nici nu bănuiam cît de buni prieteni vom deveni mai tîrziu și cîte clipe grele ne-au fost date să trăim și să răzvim împreună. Pe atunci Sașa avea pentru mine semnificația unui simplu dar puternic adevăr: că eram eu însumi viu, că nu căzusem în mîinile dușmanului, că eram printre prieteni, la ai noștri, că după însănătoșire mă voi întoarce iarăși la tovarășii, la luptă, și că împreună cu ei voi bate și voi distruge dușmanii patriei mele. Și ce putea fi în clipele acelea mai bune, mai îmbărbătător și mai minunat decît acest adevăr?!

L-am întregat pe Sașa cum am ajuns în spital. De la el am aflat că fuscsem adus în liniile noastre de un cercetaș sovietic, căci nu căzusem departe de tranșeele rusești.

— Alții în locul lui ar fi făcut la fel — spuse el la sfîrșit.

Scăpasem neatins de schije, dar suflul extraordinar al exploziei și pămîntul sub care fusese îngropat aproape în întregime îmi produsese contuziuni grave. Ar fi trebuit să fiu trimis deîndată la un spital mare din zona interioară, departe de front, dar starea sănătății mele de la început nu permisesese să fiu transportat, așa că eșalonul sanitar cu cei grav răniți pornise spre țară fără mine. Apoi frontul se depărta mult, iar eu rămăsei pînă la vindecare în spitalul acela.

După plecarea lui Sașa viața de spital mi se păru mai tristă, mai grea, pînă într-o zi, cînd din întîmplare, m-am întîlnit în curtea spitalului, cu felcerul companiei noastre, sosit acolo în delegație pentru nu știu ce materiale sanitare. M-am bucurat mult, căci felcerul reprezenta în clipele acelea compania, unitatea, tot ce îndrăgisem acolo.

M-a mirat peste măsură faptul că felcerul nu era de loc curios să afle prin ce întîmplare am

scăpat cu viață și cum am ajuns aici. L-am întrebat acest lucru de-a dreptul și mi-a răspuns:

— De ce aș întreba despre lucruri bine cunoscute tuturor, întregului regiment, întregii divizii, ba chiar întregului front? — îmi răspunse el.

— Cum... „întregului front?” — am întrebat eu cu răsuflarea tăiată de emoție. Eu însumi nu știu mare lucru...

— Cum nu știi? Ei, hai n-o mai face pe uitucul și pe... „modestul” — sublinie felcerul ironic. N-oi vrea să-ți povestesc eu acum asemenea lucruri trăite de tine! În gazetă scria că sergentul major sovietic care te-a adus în liniile noastre a fost rănit el însuși atunci destul de grav și că se află în același spital. Probabil în spitalul acesta.

— Cum îl cheamă?... Nu știi, nu-ți amintești?... — întreba nerăbdător.

— Zău că nu-mi amintesc! Dar în orice caz era un nume rusesc, spuse el.

— Rusec, de bună seamă, dar cum ar putea fi...? — îl luai eu repede, înclaudat că nu-și poate aminti numele.

— Da' nu te mai omori cu firea, omule! Ia colecția gazetei și-l găsești negreșit.

Ne luaram rămas bun, apoi o apucărăm care încotro: el la magazie, eu la club. Am cerut grăbit colecția gazetei și am început s-o răsfoiesc cu nerăbdare. Probabil că tulburarea îmi era adînc întipărită pe față, căci șeful clubului mă privea cu uimire, neștiind cum să ia graba mea. Am găsit ce trebuia destul de repede. În pagina întâia a unui număr din luna ianuarie, sus în dreapta. Citii pe nerăsuflăte. De fapt era o notă, dar cîntă viață, cît eroism închidea în ea! Ostașul sovietic urmărise din tranșeu toată vîntoarea aceea de iad, exploziile obuzelor și salturile mele. După explozia unuia dintre obuze nu m-am mai ridicat. El însă scotii că poate nu murisem — cîte nu se întîmplă pe front! — și ceruse comandantului său să-i dea voie să încerce, „poate va trăi, iar dacă a murit, să-l îngropăm cu cinste” — erau redacte textuale în gazetă spusele ostașului către comandantul său. Cînd s-a potolit focul, s-a tîrît plin de speranță spre locul unde căzusem. Noaptea se îngîna cu ziua. Stelele se stingeau una cîte una. Nu trebuia să întîrzie nici o clipă, alfel, la lumina zilei, risca să fie văzut de fasciști și distrus. M-a găsit, m-a dezgropat, apoi, tîrîș, a luat-o înapoi, trîgîndu-mă după el. Dar cînd erau doar treizeci de metri pînă la tranșeele noastre, fasciștii l-au descoperit și au deschis focul. Pocneau armele, flurierau gloanțele. Dar el nu s-a oprit. Se tîra, se tîra tot mai departe. Doar zece metri îl mai despărțeau de tranșee, cînd fasciștii, enervați de îndrăzneala rusului, deschiseră foc de aruncătoare. Filifitul prevestitor de moarte al unei mine se auzi spre stînga. Ostașul sovietic se opri, trîgîndu-și povara în dreapta. Mina se spîrșese destul de aproape, împoșcînd schije. Dar nici una nu ne atinsese. Șocotînd repede că nu face să te joci cu mine în cîmp deschis și îndîrjit peste măsură de situația fără ieșire, ostașul luă o hotărîre neînchipuit de îndrăzneată: se sculă cît era de mare, își luă cu repeziune povara în brațe și alergă cît îl țineau puterile cei cîțiva pași cîți mai rămăseră. Fasciștii nu se așteptară la atîta îndrăzneală. Mai apucară să tragă o rafală lungă de mitralieră. Ostașul căzu în tranșeu și nu se mai ridică. Fusese rănit grav la piciorul stîng. De pe brancardă raportă comandantului despre îndeplinirea misiunii. Mai scria în gazetă că ostașul sovietic „se află împreună cu voluntarul român în același spital de front”. Asta era tot.

De ce oare nu aflasem mai devreme? De ce tăcuse Sașa? Șeful clubului era lîngă mine și se părea că înțelesese motivul tulburării mele. Cu un aer de jenă își făcuse de lucru desenînd cercuri pe un petec de hîrtie.

— De ce nu mi-ai spus? — întreba cu vocea muiată, rugătoare.

— El a vrut așa... Ne-a rugat... Zicea că-i mai bine să afli mai tîrziu.

— Ei, Sașenca, Sașenca, minunat om ești!... Minunat și simplu!... Oare o să ne mai întîlnim vreodată?... — mă întrebam fără să-mi trecă măcar prin gînd că foarte curînd aveam să-l întîlnesc iarăși pe Sașa în împrejurări neașteptate de grele.

Putînd timp după întoarcerea pe front, am fost chemat la comanda marii unități unde, fără ceremonii deosebite, mi s-a comunicat

avansarea la gradul de sublocotenent pentru merite... etc., și numirea mea la comanda unei subunități de cercetare.

Nu mult după numirea mea la comanda subunității, ne întorceam dintr-o misiune cu un bogat material informativ privitor la cîteva obiective inamice de o importanță cu totul deosebită. Toți, de la ostași la comandant, eram plini de bucurie la gîndul că materialul va fi de mare ajutor statelor majore. În clipele acelea, cel mai important lucru era să ne ferim de orice ciocnire, să ne strecurăm neobservați peste linia frontului și, ajungînd cu bine, să predăm prețioasele informații. În prima noapte — căci ne deplasam numai noaptea — marșul, deși greu, s-a desfășurat în liniște.

În a doua noapte, însă, s-au petrecut întîmplări care mi s-au întipărit adînc în suflet.

Era pe la miezul nopții. Ne oprisem la marginea unui drum, așteptînd să intre luna în nori. În fața noastră se întindea o mlaștină, pe marginea căreia urma să ne continuăm marșul, ocolînd pe departe un nod de importanță strategică înșesat de dușmani, de care peste cîteva zile s-a ales praful și pulberea în urma unui raid întreprins pe baza informațiilor noastre. Așteptam „acolo în liniște, cînd, deodată, de dincolo de mlaștină răsună o rafală de mitralieră și o diră de gloanțe trasoare tăie întunericul. O clipă m-a străfulgerat gîndul că fasciștii ne-au simțit și ne-au pregătit cu viclenie o capcană. Tocmai eram pe punctul de a ordona măsurile necesare, cînd cercetașii de la marginea mlaștinii semnară: „atenție spre drum în dreapta!”. Luna tocmai intra în nori, dar am avut timpul necesar să observăm două siluete abia vizibile ce se strecurau ca două șopîrle uriașe spre șanțul drumului. Apoi s-au îndreptat chiar spre noi de-a lungul șanțului. Nu mă mai îndoiam de loc că sînt fasciști, o momeală probabil. Am interzis folosirea armelor de foc și am ordonat capturarea lor în cea mai desăvîrșită liniște. Peste cîteva minute se auziră acolo în șanț zgomote înfundate, apoi puțin după aceea s-a dat semnalul de reușită a acțiunii. Mă apropiai cu băgare de seamă de locul cu pricină și nu mică mi-a fost mirarea cînd deosebii în întuneric siluetele a șase cercetași de-ai mei, deși trimisesem acolo numai patru. Fasciștii nu se vedeau nicăieri. Unul dintre cercetași îmi raportă că în încăierarea aceea scurtă cei doi au opus o rezistență îndîrjită, și că atunci cînd îl răzbise pe unul, acesta scăpase o înjurătură așa de rusească și așa de postriță, că-l pufnise rîsul și pentru înjurătură, și mai ales pentru întîmplare, căci se dumirise că și automatul fascistului era tot atît de rusesc ca și înjurătura. Cei doi erau în realitate ostași sovietici. De la ei am aflat că, dincolo de mlaștină, într-un crîng, se află un grup de cercetași sovietici pe care fasciștii i-au simțit și le-au întins o capcană. Fasciștii n-au început operațiunea de capturare a cercetașilor, de teamă să nu se împuște între ei și probabil pînă dimineață se vor mulțumi să controleze toate căile de trecere. Cei doi cercetași sovietici primiseră ordin de la comandantul lor să se strecoare dincolo de linia frontului cu materialul informativ obîșnuit. Apoi urma ca tot grupul să preseze spre partea opusă a mlaștinii și unul cîte unul să se strecoare spre mlaștină, afară din cerc. Operațiunea aceasta mi se părea extrem de îndrăzneată, și tot pe atît de riscantă. Mlaștinile sînt mincinoase, pline de surprize — pe asta mizaseră probabil și fasciștii — totuși, părea să fie singura soluție posibilă.

— Să acționăm împreună, tovarășe sublocotenent — îmi șopti la ureche plutonierul Iorgovan, ajutorul meu, un om plin de foc, născut parcă cercetaș: isteț, destoinic și devotat. — Prinși între două focuri fasciștii se vor zăpăci, și...

— Stai, stai, domol, Iorgovane, domol!... Îi tăiasem eu vorba. Îți dai seama ce riscăm?

— Fie ce-o fi, răspunse el repede — toți sîntem datori cu o viață sovieticilor. Merită...

— Nu de viața ta și-a mea, nu de viața noastră e vorba acum, ci de misiune, Iorgovane!... Mîine în zori hărțile, schițele și informațiile noastre trebuie să ajungă la statul major.

Încercam să par cît mai liniștit, deși o mare frămîntare mă chinuia. Cuvintele lui Iorgovan mi se înfipseră în inimă. Cu o viață? Nu, eu datorez sovieticilor două vieți. O dată de-atunci

din stepele înghețate ale Donului, cînd am căzut prizonier, a doua oară destul de curînd, din pusta Ungariei. În minte îmi veni chipul lui Sașa. „Cum ar acționa el dacă ar fi aici, în locul meu?” — mă întrebam și prin minte îmi trecu o scenă înfricoșătoare. Îl vedeam pe Sașa sub gloanțele ucigătoare ale fasciștilor, tîrîndu-mă după el mai mult mort decît viu. Parcă auzeam cum băteau de greu mitralierele spre omul acela minunat care se lupta cu povara grea și cu moartea. Auzeam parcă cum flutură înfricoșător minele acelea blestemate și-l vedeam pe Sașa, făcîndu-mi-se pavăză să nu mă atingă schije. Și simțeam cum mi se topește inima. Da, numai ea îmi spune că Iorgovan are dreptate. „Ajută-ți tovarășii în primejdie, ajută-i așa cum a făcut Sașa. Asta-i legea luptei, lege nescrisă... nescrisă... nescrisă...” — îmi răsuna în urechi pînă la obsesie. Și sufeream cumplit, căci mintea îmi impunea raționamentul rece al comandantului, raționament dictat de misiune, pîrticică din lupta noastră mare și dreaptă. Iorgovan, mare la suflet, bun, așa cum îl cunoscusem, îmi ghicise frămîntarea. Ridicase capul din iarba șanțului și începuse să-mi șoptească încurcat la ureche:

— Tovarășe sublocotenent... aveți dreptate, dar... să nu mă înțelegeți greșit... mi se pare că am găsit...

— Ce-ai găsit? — îngînasem sugrumat, așteptînd nerăbdător răspunsul.

— Dați-mi voie să rămîn aici cu cîțiva oameni... Vă ajungem noi din urmă... Vă ajungem negreșit... — îmi spuse el atunci cu sfială, intrerupt, parcă plin de teamă să nu mă supere, să nu-mi mărească suferința.

Da! Iorgovan îmi întărise în inimă credința că această soluție era singura posibilă, cea bună, cea adevărată. De istov mi-am scuturat trupul. Am ridicat cu hotărîre capul plecat. Totul mi se limpezi în minte și în inimă. Îi șoptii ajutorului meu:

— Plutonier Iorgovan, ascultă ordinul meu de luptă... Ia patru cercetași — numește-i singur — și pleacă mai departe pe itinerariul stabilit. Ia cu dumneata pe unul dintre sovietici împreună cu documentele lor... să le predea acolo... celălalt rămîne cu noi...

— Tovarășe sublocotenent... Dar... — șoptise el mirat.

— Nu pierde timpul prețios... lasă asta! Nu uita că ești cercetaș și te afli dincolo de liniile inamice. Ține porthartul meu — și-i înmîină porthartul plin cu documente. Iorgovan lăsase capul în jos, ca lovit de o mare durere.

— Și acum du-te, du-te, Iorgovane! — îi mai spusei cu șoapta înmuiată. Și s-a dus!

N-am mai pierdut nici o clipă. Cercetașul sovietic îmi înfățișă amănunțit întreaga situație a terenului și a posturilor fasciste pe care le cunoștea. Și împreună am desăvîrșit planul unei acțiuni comune. Am trimis printr-un mare ocol o echipă de cercetași să verifice presupunerile mele și ale ostașului sovietic. Am chemat comandantii de grupe și le-am împărțit misiunile. Cercetașul sovietic plecă la ai săi pe unde venise, ca să comunice planul acțiunii. O grupă porni spre nord, iar cu cea mai mare parte dintre cercetașii mei ocolii mlaștina pe la sud, apropiîndu-mă fără zgomot de posturile fasciste. Ajunsesem atît de aproape de un post, încît auzeam respirația fasciștilor din fața mea. Un salt scurt era de ajuns și aș fi doborît unul. Am stat în așteptare. Niciodată veghea nu mi se părușe atît de lungă. Ar fi fost de ajuns o mică, o cît de mică nebagare de seamă din partea unuia dintre noi, pentru ca tot planul să se năruie.

Deodată răsună în liniștea nopții un țipăt de cucuvea și apoi încă unul. Era semnalul că ostașul sovietic ajunsese cu bine la ai săi și că acolo totul era gata. Nu mult după aceea, dinspre nord începu o răpăială năprasnică și explozii de grenade și urale... ce mai, parcă pornise la atac o companie întreagă. Fasciștii deschiseră un foc puternic de arme automate într-acolo. Sovieticii deschiseră și ei focul, presînd spre nord și prinzîndu-i pe fasciștii din partea aceea între două focuri. Fasciștii trăgeau tot mai dezordonați intrînd vizibil în panică. Unul dintre cercetași mă făcu atunci atent să privesc înapoi... Se îngroșă gluma! Dinspre orașelul V., se vedeau, pe drum, în depărtare, direle luminoase ale cîtorva perechi de faruri oarbe de camion. Probabil că fasciștii așteptaseră

Aneta SIMION

SPRE OGOARE

De-ați ști voi, tovarăși, de-ați ști poezia  
Ce-n suflute o simt tractoriștii cînd ară,  
Cînd largă se-ntinde — brăzdată — cîmpia  
Și bolta spre țarină parcă coboară,

De-ați ști voi, tovarăși, de-ați ști melodia  
Cîntată de-arouș măiestrit de vioară  
Ce-o glăsuie-n zorii de zi clocoțita  
In goana săgeții, spre soare cînd zboară,

De-ați ști voi, tovarăși, de-ați ști bucuria  
Din inimă țîșnind — voloșle sprințară —  
Cînd dragostea-și poartă prin luncoă soia  
De tinere doruri, în limpedea seară,

Și dac-ați cunoaște, tovarăși, mîndria,  
Crescută în plepturi sub arșiți de vară  
Cînd tot se înalță miadru auria  
Mătasă a grînei ce vîntu-o-nfloară,

Cu mine-ați porni să trăim mărăștia  
Adnollor vreri ce spre-ogor ne chemară.  
Să geamă sub trupul tractorului glie  
Și mai multă pline să fie în țară.

ANTIȚA

Pe strune arcușul vibrează  
Și cîntă cu foc lăutarul.  
Să umplem, prieteni, paharul!  
S-a dus pe vechi amarul  
Și nolle zori luminează.  
Dansează Antița, dansează,  
Cu ochi scînteind ca amnarul.

Antițo, ce vremi neguroase  
In dansul tău prind să învie ?  
Au ziua aceea să fie  
Cînd ei, bulbaș-a-n mînio,  
Cu biciu-ai tău trup îl brăzdase  
Că n-al vrut, precum te-nvățase,  
Să mergi prin ogrăzi, la hoție ?

Cînd ochi tăciunii te-nrăgrîră  
Și brațe vînjoase, dar blînde,  
La plept mi te-au strîns, tremurînde,  
Cînd mîinile tale plăpînde  
Să-l mîngîie chipul pornîră,  
Din șatră în taină fugîră  
Doi tineri cu inimi arzînde.

Se leagănă ritmică costița...  
Ce multa de-atunci se schimbară !  
Sub cerul cu soare de vară  
Pe așele se sula, coboară

Și-n frunte-l mereu zidărița,  
Ce dănțuie astăzi, Antița,  
Voloasă, cu ochii de pară !

Aprinsul ei dans nu-ncetează.  
Mai mîndru să-l zică scripcarul !  
Să umplem, prieteni, paharul,  
Departe-l acuma amarul...  
— Arcușul pe strune vibrează  
Și cîntă cu foc lăutarul...  
Dansează Antița, dansează !

întărituri și acum le soseau. Nu mai era nici o clipă de pierdut. La semnalul meu, cercetașii porniră și dinspre sud. Unul după altul cădeau fără zgomot posturile fasciste din partea aceea. Noi n-am tras nici un foc. Dădusem ordin drastic să se folosească numai stiletul și cel mult patul automatului. Și nici unul dintre minunații mei cercetași n-a călcat acest ordin. In felul acesta am curățat toată latura aceea, iar cercetașii sovietici s-au strecurat afară din crîng, în timp ce în urma lor explodau dezordonat nenumărate petarde. După cum am aflat mai tîrziu, spre hazul nostru al tuturor, fasciștii trăgeau în gol. Apoi, cu multă băgare de seamă, ne-am îndepărtat de locul acela după ce-am azvîrlit în mlaștină cîteva puști. Conform planului, sovieticii au apucat-o spre est, iar noi spre sud-est. La nord focul încetase, dar în crîng au mai răsunat mult timp exploziile petardelor și ale grenadelor azvîrlite acolo de iasciști. După două ore ne-am întîlnit cu grupa care acționase în nord și am făcut un scurt popas. Nu lipsea nici unul. Eram toți. Numai doi cercetași fuseseră răniți, unul la mîna, altul la umăr, dar amîndoi ușor. Un bilanț satisfăcător, dacă ținem seama de pierderile fasciștilor, punînd la socoteală numai pe cei din posturile lichidate de grupa mea. Dar mai tîrziu am aflat de la secția de informații a statului major, din declarațiile unui prizonier care participase la ciocnirea aceea, că, îmbărbătați de sosirea întăriturilor, fasciștii se aruncaseră în crîng, unde explodau petardele și încinseseră o luptă în întuneric cu propriile lor posturi dinspre mlaștină, care se credeau atacate. Cînd și-au dat seama de încurcătură, noi eram departe. In locul acela fasciștii pierduseră peste 80 de soldați și doi ofițeri. Ca și prizonierul, cred că fasciștii care au scăpat cu viață de acolo și apoi din război sînt convinși și astăzi că acolo în crîng fuseseră partizani cehi, așa cum crezuseră ei atunci.

Am ajuns în liniile noastre înaintea zorilor. La statul major mă întîmpină șeful secției de operațiuni. Eram convins că o să mă certe, dar el îmi strînse mîna și mă felicită în numele comandantului unității vecine sovietice, care aflase de la cercetașii săi despre isprava noastră.



Cînd se luminase bine de ziuă mă aflam în bordelul meu și, împreună cu plutonierul Iorgovan, înaintea de odihnă, puneam lucrurile noastre în ordine. Auzisem afară un tropot de cizme și numaidecît un ostaș mustăcios își vîrî capul prin foaia de cort de la intrare, întrebînd de mine. Am recunoscut numaidecît pe cercetașul sovietic care înjurase cu atîta năduf și la timpul potrivit în noaptea aceea. Dar n-apuca să-i zic să intre, că își trase capul afară și strigă pe cineva.

— Alexandr Borisovici!... E aici... l-am găsit...

Curios, ieșii afară. Printre arbuștii scunzi mergea repede și aplecat, ferindu-se cu dibăcie de ramurile pline de spini ale unor măcieși, un sovietic. Mustăciosul zîmbi fericit și-mi spuse:

— E comandantul nostru. Vrea să vă mulțumească.

Cînd comandantul sovietic se apropie îndeajuns și se îndreptă de spate, îl văzui bine și la față. A fost un moment emoționant. Imi pierise glasul și-mi tremurau genunchii. Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Ne-am cuprins amîndoi în brațe și ne-am sărutat pe gură, după obiceiul rusesc. Repetam emoționat doar cîteva cuvinte, ca pe un refren. Sașa! Sașa! Tu erai acolo? Tu! Sașenca! Tu erai comandantul?!

Sașa mă slăbi atunci din strînsorea lui de urs și-mi spuse plin de întristare amară:

— Nu, frățioare, nu! Eu sînt ajutorul comandantului. El a pierit acolo, în foc. L-am adus pe brațe și l-am înmormîntat acum o jumătate de ceas. Bun om! Păcat, mare păcat! Așa-i războiul... Ne-am posomorît toți, și eu, și Iorgovan. Fusese singurul om care pierise dintre noi toți, romîni și sovietici, în încăierarea aceea.

Cînd ne-am regăsit cumpăna, am intrat împreună în bordel. Mi-amintesc că i-l prezentasem pe ajutorul meu. Sașa îi strînsese mîna și-și spusese tare gradul și numele:

— Sublocotenent Alexandr Beleav!  
Iorgovan își încreți fruntea la auzul acestui nume care i se părea deosebit de cunoscut. Apoi parcă își adusese amînte și zîmbi larg, dezvelindu-și dinții puternici și îngălbeniți de mahorcă:

— Este... — izbuti el să rostească emoționat.  
— Ai ghicit! El este Sașa, Alexandr Beleav, sergentul major... adică fostul sergent major... — continuai eu în locul lui.

Lui Iorgovan îi pierise subit supărarea pricinuită în noaptea trecută. Îl cuprinsese deodată o bucurie fără seamăn:

— Atunci... atunci... permiteți-mi să plec! mai spuse el, salută scurt și ieși în fugă. Tare bună și simțitoare inimă avea Iorgovan!

Rămăsesem singur cu Sașa și mă pregăteam să-l dojenesc:

— Ascultă, Sașa, tu mi-ai rămas dator din spital cu o explicație. De ce nu mi-ai spus, că...

— Lasă, frățioare, acum nu-ți mai sînt dator cu nici o explicație. Sîntem chit!... — mi-o scurtă el iute și apoi trecu cu dibăcie la alt subiect.

Așa era Sașa. Simplu și modest. Și n-am mai insistat.

Nici nu știu cînd am ajuns la masa lui Sașa. Parcă-l văd: s-a ridicat în picioare și o clipă părea că-și pierduse graiul. Apoi își reveni și strigă de răsună toată sala:

— Gheorghii!...  
— Sașenca!...

Și ne năpustirăm amîndoi unul în brațele celuilalt. Mi-amintesc că ne-a trezit la realitate vocea bătrînului general M..., profesor al Academiei, care studia niște documente la o masă din fund.

— Eii!... Da' ce s-a-ntîmplat, tovarăși... maiori? Păstrați liniște!...

Sașenca își aranjă bluza și se întoarse jenat spre bătrînul militar:

— Vă rog să ne iertați, tovarășe general... Cunoștințe vechi de pe front... — reuși el să rostească.

— Ei, dacă-i așa, atunci... Pajalusta! spuse generalul, zîmbind plin de înțelegere.

Și am plecat îndată împreună. Coborînd scările de la intrare simțeam că nu știu ce să-i spun mai repede lui Sașa. Vorbeam cu greutate și parcă mă-necam de emoție:

— Ei, Sașa, lată-ne din nou împreună!

— Da, din nou împreună... Ba nu! Nu e bine zis. Nu „din nou împreună” — ci „mereu împreună”!...

# TINERETEA

fără

# BĂTRÎNETEA

de Petru VINTILĂ

Foto: Cios TADEU

**A**m coborât din tren cu emoție. Da, aci era Caransebeșul, orașul meu natal. Vedeam în zare culmea domoală a Muntelui Mic, de culoarea mov a chitușului de liliac, vedeam șirul de plopi îndelung foșnitori, crescuți pe malul Timișului, iar dincolo de frunzișul pomilor din grădini, zăream turlele și acoperișurile pitorescului orașel de provincie. Nu-mi revăzusem de mult orașul natal și emoția era firească. În locul birjelor vechi și hodcrogite care adăstau altădată călătorii pe peronul din spatele gării, așteptau acum două autobuse moderne. Din tren văzusem la marginea orașului turlele și clădirile „Carboniferei”, iar în centrul orașului, acolo unde era altădată stația de birje și locul unde se țineau târgurile, mi s-a deschis, plin de răcoare și verdeață, peisajul unui parc tînăr, cu bănci și alei, cu havuz și fântînă arteziană.

Venisem la Caransebeș pentru concursul căminelor culturale și iată, bătrînul oraș, vechi de sute de ani, părea mai tînăr decît în copilăria mea. Concursul căminelor culturale se vedea că alcătuieste un eveniment de seamă în viața străvechei localități de pe țărmul Timișului, oraș cu îndelungată tradiție muzicală, ca și Lugojul. Străzile erau pline de afișele care anunțau concursul. Un asemenea afiș îl văzusem lipit și pe geamul autobusului din gară și despre același eveniment se vorbea mereu și la postul local de radioficare. Reporterul stației comunica — însă — laconic, în stilul unui funcționar de telegraf, știri despre pregătirile pentru concurs. Imi sunau în urechi nume de localități vestite pentru tradiția lor folclorică, pentru dansurile, doinele și pentru portul lor popular: Colet și Obreja, Ohaba Bistrei și Vălișoara, Delinești și Marga. De mulți ani, din copilărie, n-am mai culegerat acele locuri și nerăbdător eram, peste măsură, să-i reîntîlnesc pe mînerii din Delinești, pe crescătorii de vite din Cîrpa, ori pe țapinarii din Ohaba Bistrei.

I-am văzut adeseori pe acești locuitori ai satelor din jurul Caransebeșului, într-o vreme cînd folclorul nu interesa nici Academia, nici pe profesorul de limba romînă de la liceul „Traian Doda” din Caransebeș. I-am văzut de zeci și de sute de ori la târgurile care aveau loc în oraș și imaginea veche și-a făcut loc, amară,

în mintea mea. Și atunci, parcă aveau am văzut pe opincarii și ledării<sup>1)</sup>, pe păpucarii și cojocarii veniți la tîrg cu șatrele lor de negoț. Era lumea meseriașilor zogrăviți în nuvelele sale de către contemporanul lui Slavici și Eminescu, scriitorul Ion Popovici-Bănățeanul. Veneau la tîrg turtari din Făget și Mehadia, olari din Mărdan și Lugoj, bombonari de la Vinga, marchitani din Craiova, apoi niște asurzitori și neosteniți în strigăte negustori din București. Aceștia vindeau, ca-n „Bîlcii de la Goltva” descris de Gorki, mărfurile cele mai uimitoare și ciudate. Găseai la șatrele lor cărticele despre sfîntul Ion Zlataust, despre explicarea viselor, sticlute cu picături ce puteau „tămădui” toate bolile cunoscute de om, imitații naive de pietre nestemate și bijuterii, ace de păr, oglinzi de buzunar și rujuri de buze. La aceleași amare tîrguri, veneau, cărate în roabe ori în cărucioare, monstruoase făpturi omenești care cerșeau, cîntînd întristătoare melopei...

*Oh, sărac fără vedere,  
Fără mîini, fără picere,  
La uități-vă la mine  
Cum o duc numa-n suspine  
Ziu-a-i neagră, noaptea-i neagră,  
Neagră mi-e viața-ntrăeagă...*

Prin ușile neenumăratelor birturi din oraș răsbeau pînă în stradă cele mai triste cîntece pe care le-am auzit vreodată. Plîngea taragotul bătrînului Luță loviță, plîngeau strunele viorii lui Perescu, plîngeau clarinetele și țambalele cîntînd doine vechi de zeci și sute de ani. Era pe vremea cînd la hore și negei nu se mai juca docît „bolero” și „engliš”; feciorilor de chiaburi, care plăteau muzica, nu le mai plăcea sonul taragotului, ci țipătul isteric al saxofonului. Fetelor de bogătani nu le mai plăcea opregul<sup>2)</sup> și ciupagul<sup>3)</sup>, tulbentul<sup>4)</sup> și clentușul<sup>5)</sup> înflorat. Se purtau în rochii și își ziceau „domnișoară” ca la oraș.

Am întrebât o dată pe un țaran din Zărvești, despre unul din cele mai vechi jocuri țărănești, despre „Poșovaica”. Și mi-a răspuns:

- <sup>1)</sup> Ledăr = tăbăcar.
- <sup>2)</sup> Opreg = tota dindărăt.
- <sup>3)</sup> Ciupag = iie.
- <sup>4)</sup> Tulbent = ceapsă, o poartă fetele pe cap.
- <sup>5)</sup> Clentuș = pieptar.

Noaptea, cînd liniștea și răcoarea învăluie întreg satul, doar la căminul cultural ferestrele continuă să stea luminate: echipa artistică se pregătește de concurs.



„Ești frumoasă, Evo, poți să intri fără grijă pe scenă” o liniștește partenerul ei.

— Bătrînii-l mai știu. Acuma, vezi și dumneata se joacă numai zgîmboilei...

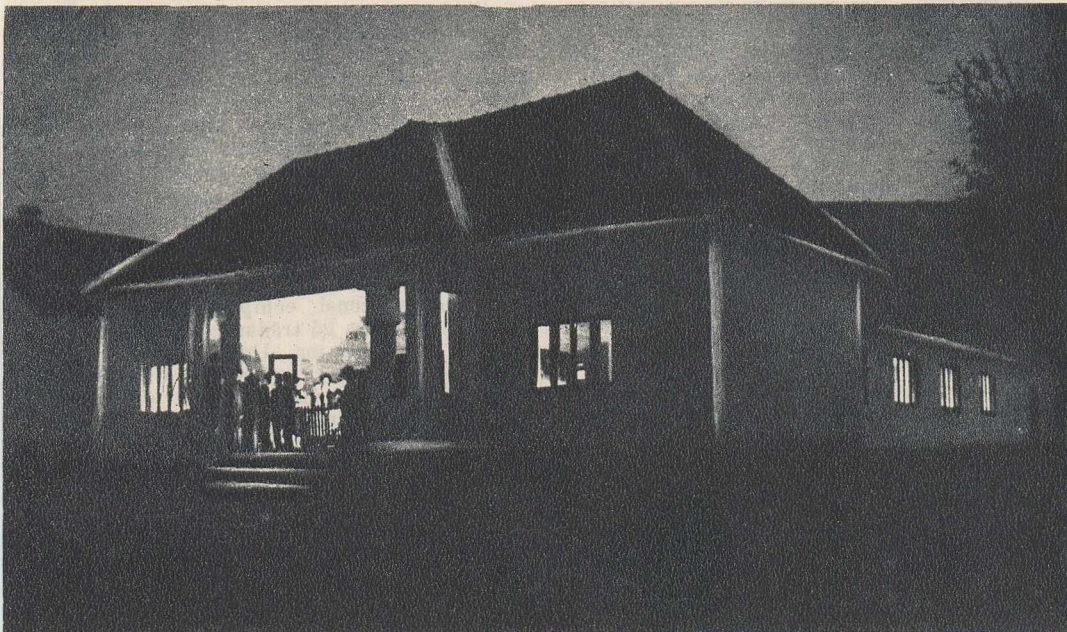
Și-am înțeles că orînduirea burgheză modela și viața satului după chipul și urita ei înfățișare: cu „bolero”, cu ruj de buze nemțesc și cu parfum „Coty”.

Dornic să văd într-un sat ultimele pregătiri pentru concursul căminelor culturale, am hotărît să merg la Marga. Tot atît de laconic, ca despre celelalte cămine culturale, reporterul stației de radioficare anunțase despre mărșani: „Echipa de jocuri a căminului cultural din Marga se va prezenta la concurs numai cu dansuri bătrînești, locale. Intre altele, echipa a pregătit: Brul Mărganilor, Ștearsa, Iodera, Priboiul, Frunza Bradului, De doi ca la Marga și Hora Perinii”. Toate dansurile îmi erau necunoscute. La Marga, așadar, am vrut să merg.

Am plecat cu un tren care urma linia străvechiului drum roman către Hațeg și Sarmisegetuza. Am trecut pe lingă coșurile înalte ale uzinelor „Oțelul Roșu”, unde fumul învăluia valea ca o pielă de nori gri; am trecut pe la Zăvoier, unde ferăstraiele mecanice taie scînduri, umplînd valea cu o neistovită aromă de rășină; am trecut pe lingă vestita Rușchiță, unde alte fierăstraie, dintr-un oțel mai tare, taie în cuburi și plăci uriașe, marmora albă ca spuma laptelui. Și cum am văzut în zare culmile împădurite ale Zănoagei, Măgurii și Tilvelor, am știut c-am ajuns la Marga.

Aceasta este o așezare tipic montană. Ulițele sînt în costișe, iar casele acoperite cu olane roșii ori cu dranițe, au ziduri de piatră. Un rîu cu puțină apă, dar cu o albie impunătoare și plină de pietre rostogolite, trece chiar prin lungul unei ulițe mărginașe și cîteva podețe de lemn își oglindesc siluetele în undele repezi și reci ale apei. Pruni brumării, meri, peri și gutui, umplu grădinile ce împrejmuesc casele și toamna trebuie să fie aci plină de rodul și parfumul pometurilor.

Întîia surpriză mi-a fost căminul cultural. Pe locul unde știam că se afla o căsuță oarecare, acum se ridică, impunătoare, clădirea căminului cultural. Cerdacul larg și luminos se sprijină pe două coloane, iar înăuntru, sala de spectacole se sprijină și ea pe două șiruri de coloane care parcă se repetă, reflectîndu-se în apele unor nevăzute oglinzi. Sala are o capaci-







Măiestria se dobîndește prin muncă, prin repetiții. Iată-i pe mîrgani, asistînd la o repetiție a solistului clarinetist.

tate de opt sute de locuri și dă impresia unei săli de teatru citadin, pe scena căruia te aștepți să vezi actori cu îndelungi studii de artă dramatică. Aci însă culeg ropote de aplauze nu artiști de teatru, ci artiști amatori din comună: tinerii țărani crescători de vite și oieri, țapinari și mineri.

Era amiază cînd am ajuns la Marga, oră nepotrivită, cînd credeam că sala căminului e închisă și pustie. De departe, însă, din josul uliței, am auzit zvonul unui taragot. Echipa

numai la Marga, exprimă totmai acest peisaj al nopții alungate de puterea nebiruită a soarelui.

La taragot cînta vestitul, prin părțile hanățene, Pătru Cap de Cal, tînr crescut în școala lui Ion Murgu. Acest june muzicant știe sute de melodii și cîntece populare. Ascultînd-l cum cînta Brîul Dimineții, am avut impresia că zvonurile rezezi ale taragotului sînt cu desăvîrșire expresia melodică a pasului și mișcării sincopate a acestui dans.

↑ In sunetele muzicutei lui Ion Grozav, tinerii artiști din Marga dansează cu fuc un bîtrîn jor de prin porțile locului.

← In tren, vremea trece mai ușor cînd știi a povesti vreo snoavă. Și cine nu-l cunoaște pe Predo Traian cit e de mocolit!

căminului nu cunoștea odihna și tinerii căutau să deprindă, cu și mai multă măiestrie, mișcările dansurilor vechi cu care aveau să se prezinte a doua zi la concurs. Pe urmă, pînă seara tîrziu, am fost timp de mai multe ceasuri marilor entuziaști al acelor febrile pregătiri. Se pornise în după amiaza aceea o ploaie torențială și culmile împădurite ale Zănoagei căpătaseră rezonanțe adînci, parcă în fiecare brunchi de gorun și molid își încercau tonurile și glasurile melodioase lemnuri de viori străvechi. La sala căminului, ferestrele fură deschise larg și fulgerele care brăzdau înălțimile corești se reflectară pe fețele și pe straietele jucătorilor din echipa de dansuri. Decorul acesta neprevăzut, impresionant, adăuga straietelor țărănești frumuseți noi. Erau aci veșminte dezgropate din serinuri vechi. Aci era și tulbentul, aci erau pieptărășele pline cu flori colorate umitor, aici erau opregele din fir de argint și aur, filfiind la mișcările rezezi și pline de grație ale fetelor. Am văzut în acele ceasuri ale după-amiezii, străvechea Horă a Perinii, apoi Brîul Mîrganilor la Negele și Brîul Dimineții. Sînt lucruri la a căror zugrăvire condeii ezită rușinat că nu are calitățile penelului ori ale aparatului de filmat. Ca să descriu Brîul Dimineții, ar trebui să scriu un poem al zorilor și al răsăritului de soare, fiindcă acest dans, care se joacă

În pauzele acelei febrile repetiții generale, cînd echipa de dansuri se odihnea pentru cîteva minute, veneau la rînd soliștii vocaali. Către seară, ploaia conțeni și cerul se însenină. Pe ulița satului treceau femei către magazinul cooperativei, ori stăteau de vorbă. Din susul uliței coborau mîrganii angajați la mina de grafit, minori în salopetele lor, cu lămpile stinse în mînă, așa cum vezi la Petrila ori la Lupeni. Unul dintre ei veni la cămin și intră în sala de festivități unde se desfășurau repetițiile. Era un bărbat pieptos, dovînd putere nebhîuită. Am aflat că-l cheamă Ion Grozav și că este unul dintre cei mai entuziaști și harnici activiști ai căminului cultural. Pe urmă l-am auzit cîntînd cîteva doine. Intre altele, a cîntat o doină, creație recentă a mîrganilor deveniți mineri:

...La mînă la Bouțari  
Lucră mîrganii voluntari  
Și lucră din mal în mal  
Pentru planul cincinal  
Lucră cu mașinile  
Să scoată cărbunile  
Să mine mașinile.

Pînă seara tîrziu au repetat cîntecele lor și ceilalți soliști: Mihuț Bog, Anita Manta, Sofia Beg și Ana Preda. Noaptea își întinse liniștea și răcoarea peste satul întreg, numai la cămin continuau să stea luminate ferestrele. De aci răzbeau pînă afară, cînd sunetele taragotului, cînd chiotele echipierilor, cînd vocea vreunui solist. Tîrziu s-au stins și aci lămpile. În zorii zilei, optzeci de tineri și tinere porneau din sat către gara Marga.

Peste cîteva ore aveau să ajungă la Caransebeș, unde aștepta concursului îi așteptau de-o săptămînă încheiată. În acele ceasuri ale dimineții, străzile orașului de pe țărmul Timișului se umplură de forfota tinerelului sătesc venit la concurs. Erau aci flăcăi robuști și sănătoși din Obreja, tinerete țărăni pline de farmec și frumusețe din Ohaba Bistrei, copilandrii din Valișoara și tinerii îmbujorați de emoție veniți locmai de la Goleț.

A început concursul. În primul rînd de scaune stăteau membrii juriului, cu caietele și bloc-notesurile pe genunchi. Sute de oameni urmăreau întrecerea. Am umplut un caiet transcriind textul nenunțatelor melodii cîntate la concurs. Ana Cherlea din Ohaba Bistrei a cîntat o melodie veselă:

Mă mînă mana la vie  
După struguri și lămîie  
Eu lămîie n-am găsit  
Cu Gheorghe m-am întîlnit  
Și dușmanii mă văzură  
La maica-meu mă pîrîră  
Maică-mea fu supărată  
Mă luă, mă-nchise-n casă  
Pusei coatele-n fereastră  
Și privii la Gheorghe-n coastă  
Gheorghe seceră la grîu  
Cu batista mea la brîu.  
— Gheorghe, batista îți pică  
— Vîno, mîndro, de-o ridică  
— Gheorghe, batista-i murdara.  
— Vîno, mîndro, de mi-o spală!

Locul unde se ținea concursul părea un amfiteatru antic, elin ori roman. Edili muncitori ai Caransebeșului au ridicat aci un atrăgător și pitoresc teatru de vară. Șirurile de bănci au fost așezate pe coasta unei coline împădurite: castani și arțari, brazi și tei, meri sălbatici și oțetari, goruni și stejari, împrejmuesc locul cu fastuoasă vegetație, dînd teatralui în aer liber o stranie rezonanță, cum nici cele mai bune săli n-o au. Publicul umpluse locurile pînă la refuz și ca o apă se revărsase pînă lîngă scenă. Ca într-un areopag, întovărășind judecata jurinului, publicul își arăta sentința artistică, prin ropote de aplauze și prin entuziaste strigăte de: „Bravo Valișoara!”, „Bravo Golețule!”

În spatele scenei, echipele care-și așteptau rîndul la concurs își trădau cu ușurință nervozitatea și nerăbdarea. Unii echipieri repetau mișcările dansurilor mai grele. Un instructor tînr își adunase echipa lîngă el și, nădușit, roșu în obraji, împărțea ultimele dispoziții, ca un comandant pe front:

## Din cîte am petrecut...

— Ioane, chiar dacă-ți cade căciula din cap, să nu te apleci, că mintenaș ne scade un punct.

A trecut apoi la fiecare echipier, să-i încerce șeparul dacă-i bine încheiat, să-i vadă strînsoarea nojițelor la opincile mari, cu gurguiul întors în sus ca un cioc de pajură. Unul își arăta îndoiala:

— Ați văzut Vălișoara? Strășnic a jucat!

— Ce vrei să zici? Săriră ceilalți la el. Ei au jucat strășnic, dar noi vom juca de zece ori mai strășnic.

— Bine, dar juriul... Is și tovarăși de la Timișoara.

— Ce dacă? Ei nu-s dormici să vadă cum se joacă pe la Obreja? Păi, ce crezi tu?

A venit la rînd și Obreja. Intîi a cîntat Nica Achim doina „La Bozovici în grădină”. Am recunoscut în el pe tînărul îngrijorat. Pe scenă, însă, se schimbaseră cu desăvîrșire. Nu părea să-i fie teamă de fel. Privea îndrăzneț peste mulțime și zîmbea sugubăt, așa cum cerea de altminteri și cîntecul. La vocea sa neobișnuit de puternică se adăuga și pronunția dialectală a cuvintelor, aducînd aminte de grația originală a poeziilor lui Victor Vlad Delamarina:

...„La Bozovici la grădină,  
Prinsă dorul rătășină  
Au Ioanie, Ioanie,  
După cinie doda mare.  
Ș-am voit să-l iau cu minie  
Șape rădășini îl ține.  
Ș-aș voi să-l iau acasă  
Șape rădășini nu-l lasă“...

Locul din spatele scenei continua să aibă înfățișarea unor culise de teatru. Fetele din echipa de dansuri a căminului cultural din Cîrpa își aranjau, cu grația lor obișnuită, platca opregelor, ori coafura lor originale. Una din ele se uita într-o oglindă de buzunar cum îi stă parta \*) împrejurul gîtului subțire. Flăcăul de lângă ea își prinsese doi trandafiri roșii la clăbăt<sup>2)</sup>. Era tanțoș. La un moment dat îi spusese fetei:

— Mario, dacă nu mi-ar scădea juriul un punct, te-aș țuca o dată în joc.

Au rîs apoi, amîndoi. Ea privindu-l cu sfîcîciune, printre genele prelungi. El, îmbujorat de rîsul ei șăgalnic, întelegînd că Maria i-a dat răspuns pe potriiva gîndului său. I-am văzut pe urmă jucînd. Echipa întreagă dansa frumos, fără zmintă, dar perechea atîta de potrivită în frumusețe și tumultoasă tinerete pe care-o cunoșteam, parcă dansa cu mai neistovită pasiune decît toate celelalte.

Aproape o jumătate de oră i-am văzut jucînd Brîul Semiculului, Brîul Bătrîn, Brîul Cîrpanilor, Fîntîna Voiniei și Snopul. Tînărului i-a căzut la un moment dat clăbătul din cap Clăbătul împodobit cu chitoșul aprins de trandafirii roșii. Dar nu s-a aplecat să-l ridice. Numai la sfîrșit tînărul se aplecă după căciulă. Apoi, în spatele scenei, de astă dată sfios, nu știu ce anume să facă cu trandafirii striviți. Pînă la sfîrșit îndrăzni și-i întinse fetei cu platca de galbeni lucitori la gît. Fata îi primi și-i spusese dojenitor:

— Ți-ai pierdut capul. Mai bine m-ai fi țucat. Juriul ar fi zis e-așa-i jocul cîrpanilor...

Locul din spatele scenei părea pentru unii prea strîmt. Era și acolo lume destulă care nu găsisese loc pe băncile încăpătorului amfiteatru. Și unii trecură dincolo de pîrîul Corcanel, pe aleile care duceau către vilele cochete și pline de răcoare. Acolo, sub frunzișul salciilor pletoase și ale zădeli, solistul Ion Anderca zis Luchîța, din Vălișoara, își repeta cîntecul: „Gugulan<sup>3)</sup> cu car cu mere”. Sta pe malul pîrîului și privea în unda apei. Și cînta, urmărindu-și chipul în oglinda repede mișcătoare a pîrîului:

„Gugulan cu car cu mere  
Și cu mîndra lui muliere.  
Eu mă duc să cumpăr mere  
Și cu ochii la muliere  
Gugulanu-i om cuminte  
Spune vorbe mai-nainte.

\*) Partă = colan de mărgele ori de galbeni marți și alții.

2) Clăbăt = căciulă.

3) Gugulan = tîrăn de pe muntele Gugu, loc vestit pentru livezile sale de pruni, meri, peri și gutui.

Frunzuleană viorea...

...Dor ca piatra m-apăsa...

...Dor ca piatra a de moară

M-apăsa la inimioară.

De-mi era dorul pădure

L-aș fi fâiat cu-o săcure.

Și de-ar fi fost ca holda

Il culcam cu secerea,

Ca să-mi fi ștîl lumea

Că am la inima mea

Loc de-un rîu și-o fîntînea;

Fîntînea a secat,

Rîul curge vălurat.

Fîntîna o fost cu moarte,

Rîul le spăla pe toate.

Și iar frunză de arîn

Inimă, aveai venin,

Amărui cum e pelnu'

Și mi te-neca suspinu' —

Dar rîul cu val curat

De venin mi te-o spălat...

...Cînd mă bătea negru gînd

Apucam drumul offînd,

Pe marginea codrului

Jelînd doina dorului,

De focul bărbațului

Ce mi l-o dus mareșalu'

Să nu mai vadă Ardealu'

Nici copiii, nici pe mine,

Să se stingă-n țări străine.

Iarna viscol să-l jelească,

Neeua să mi-l primenească,

Și-n pămînt să putrezească.

În privirea lui ca mura

Și-o-nfipt războiul custura —

Din trupșorul lui volnic

N-o mai fi, măre, nimic!...

Pe valea Nirajului

Bătez vîntul dorului —

Bătea vînt din răsărit,

Ducea dorul spre-afîntit.

Și de-alfta jale rea

Inimioara-mi cuvînta:

— „Bate, vîntule, cîț poți,

Dorul din lume să-l scoți.

Bate, vîntule, mereu

Și scoate și dorul meu”.

Și-am primit, măre, scrisoare

Scrisă cu lacrimi amare

Scrisă cu peană de brad

Pe gînduri să nu mai cad —

Scrisă cu peană de-argint,

Să nu mai am nici-un gînd.

Că soțul mi s-o-nsurat

Într-un codru negurat

În munții stîncoși aflat.

S-o-nsurat a doua oară

Cu o fată negrișoară —

În loc de vol de mireasă

Poartă pe umeri o coasă —

Nu e cu beteli gălîță

Ci-i slufă și despletită,

Cum s-arală-o vrăjitoare

Călare pe rășchitoare...

Și mai la vale scria:

— „Moartea se numește ea!”

Omul meu s-o-nstrăinat

Și de țară și de sat,

Doamne, greu m-ai blestemat!

Sedea plugu-n arătură

Și el cu țărîna-n gură —

Și prindea plugul rugină

Da' el nu putea să vină —

Creștea-n luncă buruiana

Și-n suflet la mine rana —

Bătea vîntul, frăjioare,

De mă trîntea din picioare.

...Ziua nor și noaptea nor,

Petreceam lumea cu dor.

Ziua nor și noaptea stele,

Petreceam lumea cu jele.

Ziua nor, noaptea senin,

Petreceam lumea cu chin.

Și din ce vremea trecea

Jalea mai rău s-ațîța.

Dar veni o zi pe lume

Și le făcu toate bune.

Zi de august cu soare

Tare binefăcătoare,

Penru rîni, vindecătoare.

Pe unde-o căzută obuzu'

Crește mare cucuruzu' —

Pe unde s-or spart grenade

Adunăm cîntînd bucate —

Pe unde gloanțe șuierară

Crește grîulea de vară,

Și ovăzuri, și secară!

Fasciștii bată-l amaru'

Ne-or fript inima ca jaru'.

Dar n-o fost cum or gîndit

Că rusu' l-o nimicit.

Și-or lăsat nemții pistolu'

Și s-or dus cu postomolu' \*)

Cum se duc corbil cu stolu',

Cum se duc norii pe vînt,

Bubuind și fulgerînd,

Zarea largă-ntunecînd.

Iar voinicii din Rusia

Or venit cu omenia,

Să nu mai avem robia.

Jandar să nu ne mai bată

Cu centura lui a lată —

Perceptor să nu ne fure...

Nici primar să ne-njure...

Vreme, vreme, bună ești

Pe toate le rînduiești!

Culeasă din com. Ghejo,  
raionul Luduș, reg. Cluj.

de Ion SOCOL

\*) Cu postomolu' = cu grămada

Gugulana-i în opinci  
Ochii mici și buze dulci.  
Gugulana-i cu obiele,  
Și cu buzele de miere...“

După cîteva minute glasul său puternic răsuna pe scenă în fața spectatorilor și a juriului, nu ca adineauri, în fața tremurătoarei oglinzi a apei.

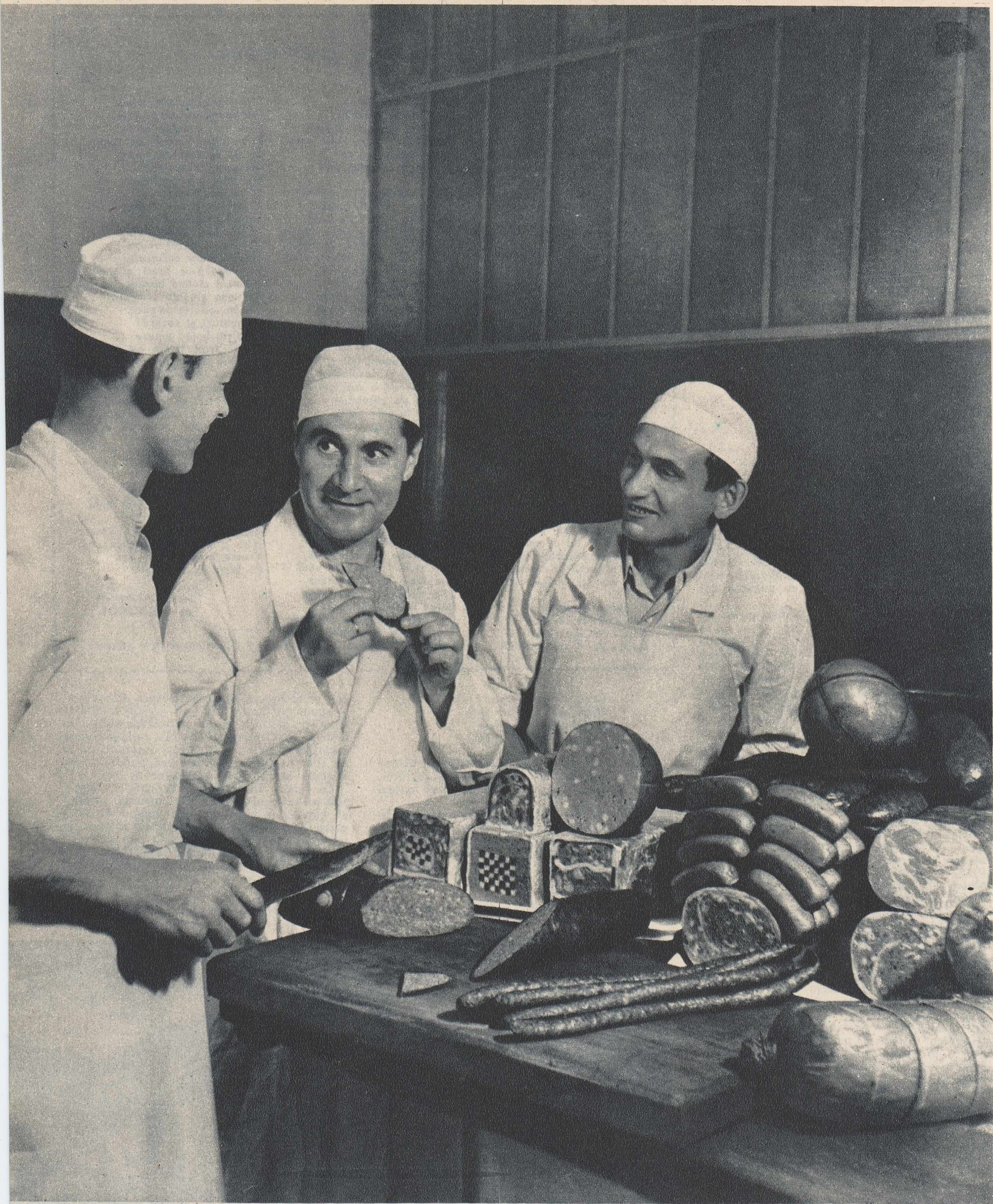
Pe încetul se lăsau umbrele inserării. În marginea de sus a frunzișului, în cetinile din virful brazilor, tremurau cele din urmă raze ale soarelui la asfințit. Pe scenă își arăta măiestria ultima din echipe. Șase perechi din Obreja dansau „Poșovaica”, unul dintre cele

mai vechi dansuri bănățene. Despre „Poșovaica” se spune c-o jucasă locuitorii acestor mînădate ținuturi, păstorii de sub ocîrmuirea viteazului erai Decebal, îmbrăcați în straie de în și cînepa, încălțați în opinci cu gurguiul întors în sus ca un elonț de pajură împăratească, purtînd pe cap mișoasă căciulă, sidoma celor de azi.

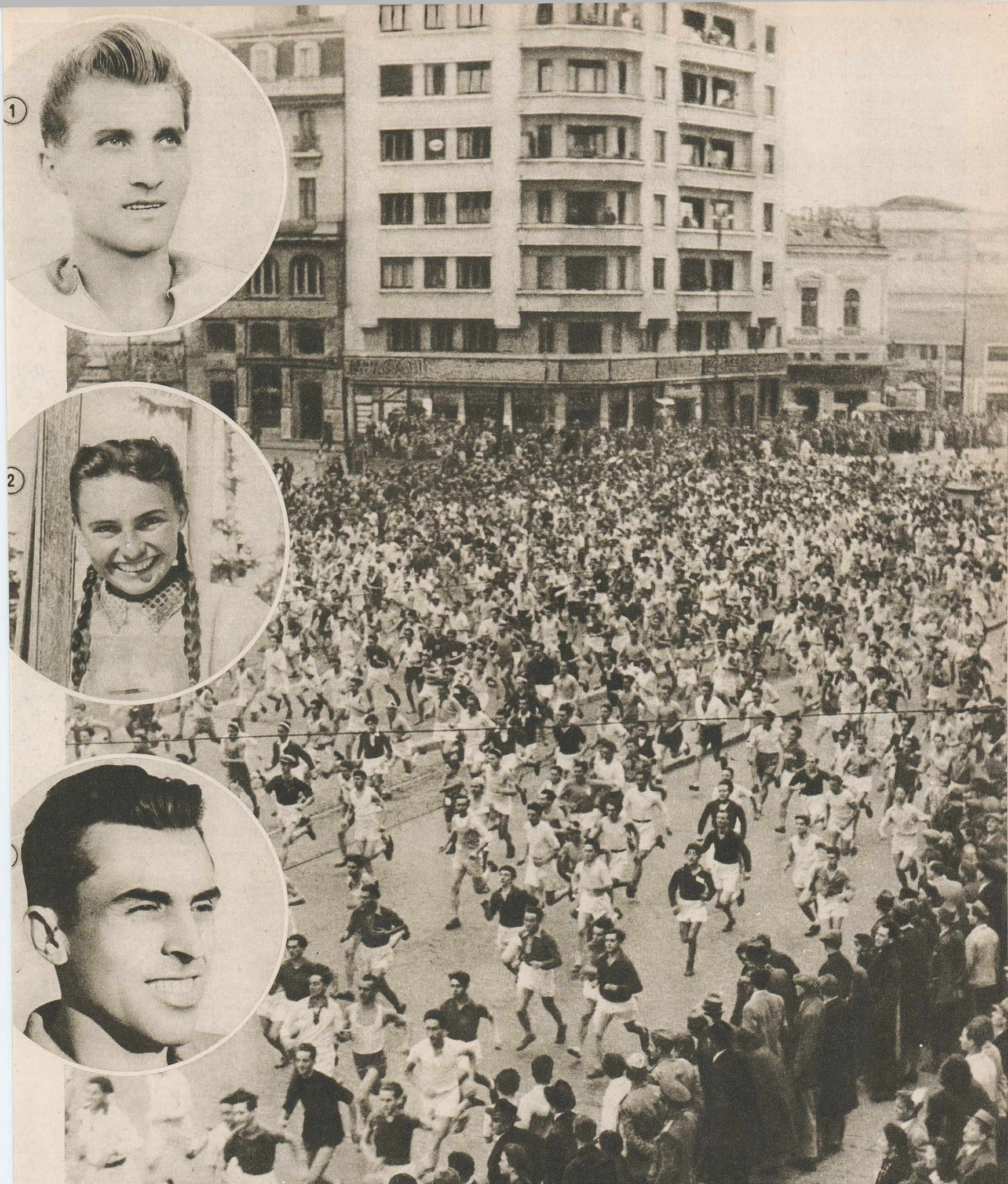
Ca tinerii din Obreja, Vălișoara și Marga, sînt peste un milion de artiști amatori, membri ai căminelor culturale din lungul și latul patriei. În mîinile lor, străvechiul și seninul tezaur al artei noastre populare crește neistovit și înflorește aidoma crăiței din poveste: în frumusețe fără seamăn și în tinerete fără bătrînețe...

Teatru de vară din Iasiu — unde si-au arătat măiestria echipele artistice din părțile Caransebeșului — aminteste de un vechi amfiteatru roman.





Cît mai multe produse de larg consum pentru poporul muncitor. Aceasta este lozinca care însuflețește și pe muncitorii fabricii de mezeluri „Mistrețul” din București. În cinstea marii sărbători ei au realizat noi sortimente. În foto: Corneliu Hecher, directorul administrativ al întreprinderii (mijloc), controlează calitatea produselor.



În zecile și sutela de mil se numără azi tinerii ce iau startul crosurilor sau al altor competiții populare, prilej minunat de afirmare a unor noi tinere talente, nume necunoscute pînă atunci în mișcarea sportivă a țării noastre. Din rîndurile lor s-au format asemenea sportivi fruntași ca: Ilie Savel (foto 1), campion și recordman al R.P.R. la proba de 400 m garduri. Cea mai bună performanță a sa este 52 sec., record național. A început să practice atletismul cu ocazia întrecerilor sportive organizate în rîndurile armatei. Elisabeta Suciu (foto 2), campioană a R.P.R. pe anul 1954 la lalom special și coborîre. S-a remarcat prima dată în competițiile populare de schi din anul 1952. Nicolae Bunea (foto 3), campionul R.P.R. de cros pe anul 1954 și recordman la proba de 5000 m p'at. El a debutat în cadrul competiției populare Cupa Unității Tineretului, desfășurată în anul 1947.



8' Arg: „STUDENTIMEA: ALO, AICI UNIVERSITATEA“.

Iosif Iser: „LE-AM DAT PĂMÎNT“ →



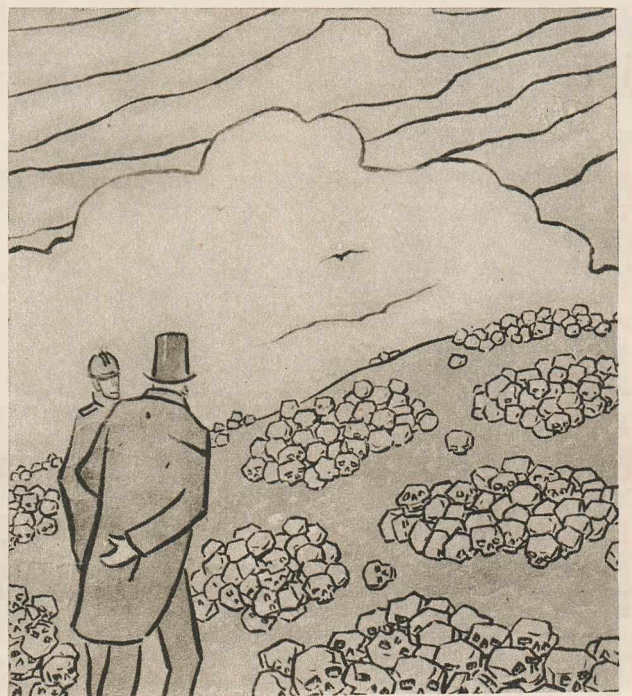
**DIN EXPOZIȚIA RETRÔSPECTIVĂ  
DE DESEN SATIRIC  
ȘI CARICATURA'**

~ MUZEUL DE ARTA AL R.P.R. ~

Ary Murnu: „CONTRIBUABILUL ROMÎN“ (Furnica — 1905)



Ary Murnu: „MINIȘTRII ȘI CIOLANUL REGAL“ (1913)



Nicolae Tonitza: „BOSTĂNĂRIA MILITARISMULUI“ — Am avut o recoltă splendidă. Dacă împrejurările ne vor fi favorabile, vom lărgi terenul de cultură. (1919)

# Acolo unde huzurea burgheză

## Palate, palate, palate...

Când Carol de Hohenzollern a venit în țara valahă, se știe cum a venit. Un prințisor scăpătat, cu o valioară și cu nădragi lustruiți. De-a lungul a trei generații, Hohenzollernii agonisă însă averi nemăsurate. Ei jefuiește țara cu cea mai americană neobrăzare, făcând afaceri grase fără a disprețui însă nici afacerile mai mici. Morala dinastiei părea să fie întruparea cea mai vie a principiului lui Vespasian: banul n-are miros. În consecință, falimentele de bancă, investițiile industriale de mare senzație sau găinările de rind, toate se dovediră bine venite și rotunjiră regeasa pungă fără de fund. Castelele Hohenzollernilor erau fastuoase, și ele trebuiau să le mângâie vanitatea. Erau primiți acolo musafirii cu nume ilustre, despărțite sau precedate de particule nobilitare. Asemenea musafiri, îndeobște turiști rafinați, călătoreau cu perdelele compartimentelor trase. Impresiile lor erau consumate în cele mai lapidare expresii: „Joi, vizitat castelul Peleş de la Sinaia. Regele bine dispus, cordial, amabil. Plec cu impresii agreabile despre această țară balcanică...”

Peleşul era considerat de regi ca un muzeu personal. Iar pentru a-l locui au pus să se construiască în jurul castelului o serie de pavilioane: Peleşorul, Casa Cavalerilor, Foişorul.

Peste tot predomina luxul, prostul gust, îngrămădirea neestetice de obiecte de preț. O serie de picturi murale, de cea mai îndoielnică valoare, provocau un efect de-a dreptul ilar. Era ca și cum un intendent grăbit ar fi înghesuit, claie peste grămadă — fără nici o remuşcare — tot ce-a

putut să achiziționeze de pe la magazinele de anticități dintr-un mare oraș. Excepție făcea „Foişorul”. Era locuința omului cu multe parale, care urmărea să-și facă viața agreabilă fără cine știe ce mosturi. Aici obișnuia să trîndăvească Mihai — ultimul dintre regii jefuitori ai poporului, nici el mai puțin ahtiat după avere decât tatăl sau bunicul său.

Intr-un hol vast erau expuse craniile cerbilor vînați de majestățile lor; coarnele bietelor animale, hăituite de haitași flămîzi și desculți, scoși cu jandarmii din bordeiele lor, pentru a face ca fiarele să pice — pară mălăiață — drept în gura regalelor țevi de pușcă, ocupau aproape întreg peretele.

...Cîtă deosebire între stăpîni de ieri și cei de azi ai Peleşului! I-am întîlnit aici pe compozitorii Hilda Jerea și N. Kireulescu, pe poetul Radu Bourcanu. Un alt grup, ceva mai încolo. Sînt pare-mi-se cunoștințe, da, da, uite-l, chiar tipografi de la Combinatul „Casa Școlii” sînt. Pe zețarul Ion Păunescu îl cunosc, îl cunosc și pe legătorul Petre Raicu; cu mașinistul Petre Stoian fac cunoștință acum. Pe una din aleile parcului l-am întîlnit, în aceeași zi, pe scriitorul Marin Preda. Era probabil la ceasul său de preumblare și cugeta la romanul pe care tocmai începe să-l scrie: e vorba de un roman mai vast, pe temă țărănească, pe care tînărul scriitor îl frămîntă de multă vreme, cum singur mărturisește.

Apoi îmi spune că tocmai a terminat un volum de schițe și nuvele, unele cu subiecte din războiul antihitlerist, altele cu su-

biete din viața țărănilor. Intr-un cuvînt, un bilanț serios de realizări — aci, la Sinaia.

Vasăzică înainte, caraghiosul rege Mihai, maiorul Vergotti și dama de onoare a reginei. Acum doi compozitori, un poet, un romancier — de curînd distins cu Premiul de Stat — muncitori. Pentru confruntarea unor asemenea categorice înfățișări ale vieții, reporterul se mulțumește numai cu consemnarea, și renunță la comentariu.

Ba obișnuiește să și zică, cu un fel de șablon: „Iată, astea sînt faptele; fără comentarii”.

Palatele construite în trecut prin jefuirea poporului sînt astăzi palatele poporului. Unul din ele adăpostește Galeria de Artă, altul e latifundia de basm a pionierilor Capitalei. Prin sălile pe unde regina Maria își organiza destrăbălările sau își purta „chic” spleenul, răsună azi vocile cristaline ale copiilor cu cravată roșie și cîrlionți ștregari. Sala de matematici, de fizico-chimie, sala de științe naturale. Un fel de academie de științe miniaturală, unde toate științele lumii își dau mîna, spre luminarea generațiilor de mîine ale Republicii. Apoi pătrunzi în sferile artei, unde muzele: te întîmpină ghiduse și pline de vioiește. Sînt aici cercuri de balet, de pictură, de muzică și literatură. Există și o „cameră a poveștilor” unde participanții sînt ceva mai micuți (fiindcă n-au încă vîrsta cravatei roșii) și unde vin povestitori de mare faimă. Chiar maestrul Sadoveanu vine la „camera poveștilor” și-și vrăjește ascultătorii cu neasemuit-i dar al povestirii sale moldovenești.

Am întîlnit-o în această latifundie a copiilor fericiți, pe pioniera Julieta Ghiță, care frecventează cercul de balet, fata unui coșar de pe Dudești: am discutat despre Maiakovski și despre Pușkin cu pionierul Constantin Ilie, fecior de muncitor și el, autorul unor poezii, încă stingace, dar care lasă să se întrevadă de pe acum talentul poetului de mîine. Și ea aceștia doi, sînt mulți acolo!

Dincolo, la palatul din piața Republicii, poporul învață să-și prețuiască marii artiști. Grigorescu, Theodor Aman, Sava Henția, comori după comori care-ți încîntă ochii și sufletul. Iată și „Grivița 1933” a lui Miklossy, pînă impresionantă, de mare valoare artistică și adîncă

În această clădire trăia altădată Max Auschnitt, unul din magnații industriei capitaliste românești. Aci își au astăzi sediul Uniunea Scriitorilor din R.P.R. și revistele sale.



Altădată... Prin cele cîteva sute de camere ale Peleşului se plimba singur om: regele. Zeci de mii de oameni vizitează sutele de camere cu tablouri, obiecte rare de artă și se odihnesc în fostele sălășuri regale din jurul Peleşului.

semnificație — pe drept încununată recent cu Premiul de Stat clasa I-a.

Vasăzică, din acest palat vodă a poruncit masacrarea cefeștilor greviști!

Vasăzică, aici, chiar aici, poporul își slăvește astăzi eroii.

N. VĂLMARU

## În fostele cluburi

Clădirea e albă, cu două rînduri de etaje. În față o curte mare cît să încapă și să-nțoarcă zece cupeuri deodată. Doar pentru asta a și fost făcută: să tragă caleștile la scară, ca să coboare sau să se urce „conașii” de la „Jockey-Club”.

Căci nu oricine putea să fie membru al clubului care avea un cap de cal pe firmă. Trebuia pentru aceasta să aibă cel puțin două generații de boieni în familie, să știe să bată țărăni cu biciul la scară, să piardă la ruletă o moșie cu trei sate, fără să clipească din ochi, și să poruncească alungarea din casă a unei văduve cu copii pentru trei duble de mălăi împrumutate de vechil în timp de iarnă...

Clădirea avea jos la parter saloane mari, luminate cu candelabre și venețiene de cristal cît clopotnița, covoare de Buhara să-ți îngropi piciorul în ele și mobilă în mai toate stilurile regilor Franței.

În aceste saloane boierimea țării hotăra grelele dăjdii asupra țării, trecerea ciolanului puterii din mînă în mînă: de la liberali la conservatori și înapoi, ca în cadrulurile jucate pe parchetele lucioase — schimbarea damelor. Și tot aci s-a pus desigur la cale, cu complicitatea regală, neprimirea lui Ioan Luca Caragiale la Academia Română și masacrarea miilor de țărani desculți și flămîzi care voiau pămînt.

Cele două etaje de sus erau formate din camere și cămăruțe



Cu prilejul celei de a 10-a aniversării a eliberării patriei noastre de către eroica Armată Sovietică, vă trimit cel mai însuflețit salut de luptă. De două ori am avut marea fericire să vizitez minunata Dvs. țară. Prima oară am fost trimis de syndicate; a doua oară mi-a fost dat să trăiesc zile în-cântătoare în Republica Populară Română, luând parte la cel de al 4-lea Festival al Tineretului și Studenților.

În calitate de constructor, am văzut dezvoltarea rapidă a arhitecturii voastre, minunatele stadioane de sport, am văzut și am stat de vorbă cu muncitori și țărani, cu tineretul și sportivii voștri... Nu voi uita niciodată nenumăratele întâlniri avute cu prietenii din România. Acum, la sărbătorirea zilei de 23 August, alături de milioanele de prieteni ai R.P.R., vă urez și eu noi succese în construcția socialismului, care va asigura oamenilor muncii din R.P.R. un viitor luminos.

**Johann BLENDER**

muncitor fruntaș, inovator emerit  
din R.D. Germană

## PE UN VECHI ALBUM

Albumul meu cu întâile poeme  
(Cu timp ploios și versul cenușiu)  
Mi-a arătat ce-aș fi putut să fiu  
De-am fi rămas încătușaji de vreme.

E drept că nu le-am pus în cărți nicicând  
Pe atunci abia silabiseam poezia,  
Dar fiind sămânța steapă, veacul strîmb,  
Tot fructe sterpe-ar fi rodit cîmpla.

Azi, cînd poetul cîntă altă lume,  
Lubirea, lupta, visul împlinit,  
Măntreb cîtînd aceste vechi albume  
Eu ce-aș fi fost de n-al fi fost, Partid?

O umbră strîmbă-aș fi, cu pană grea,  
Un menestrel cu liră fără strune,  
Un bard cîntînd mistere din cafea,  
Un mort de viu, nemalavînd ce spune.

Dar timpul-l proaspăt, cerurile vii,  
Se naște cîntecul sub noi arcușe  
Azi, nu mai scriu poeme fumurii  
Bolînd sub ceruri triste, de cenușe.

Demult, era în juru-mi foame, ură,  
Cădeau în luptă oameni. Îi vedeam  
Și totuși neînsemnata mea făptură  
Fără să ostenească o tot cîntam.

Poemul meu de azi, doresc să fie  
O lespede stăpînirii cu arginți  
Sînt inima cum împletește vie  
Cîntarea acestor ani de biruinți.

E țara mea cum n-a mai fost vreodată  
Mă întreb, pe urma proaspeților pași  
Dacă-am să pot cuprînde în versuri toată  
Puterea acestui timp de urlași.

Partid lubit, ai deslușit secretul  
De zînele din basme străjuit,  
Bătrîn la douăzeci de ani, poetul  
Ajuns la treizeci, azi a întinerit.

**SEN ALEXANDRU**

discrete, prevăzute cu tot confortul pentru orgii și joc de cărți. Nu lipseau ferestrele cu geamuri brumate, sofalele moi și măsuțele pliante pentru maca, whist sau poker.

Un bufet și o bucătărie specială, condusă de cei mai renumiți maestri ai artei culinare, făceau concurență pivniței serioase asortate. Mai exista și o bibliotecă: romane decoltate, colecțiile Monitorului Oficial, câteva reviste ilustrate străine și întreaga enciclopedie culinară — de la Larousse-ul gastro-nomic pînă la rețetele de dulceată de chitru împănată cu miez de migdală, ale bătrînei moșierite Ferekdyde.

Se mai întîmplau pe acolo și certuri, scandaluri, dueluri și bătăi — așa ca între boieri. Destul de des. Uneori scandalurile făceau obiectul cancanurilor pentru luni de zile. Cum a fost, de pildă, bătăia — palme, pumni și picioare în spate — administrată în curtea Jockey-Clubului de N. Filipescu, ambasadorului Germaniei în România. Motivul? Cronicile „mondene” de pe vremuri susțineau că, din răzburare pentru politica francofilă dusă de N. Filipescu, guvernul german ordonase represiuni personale. Cînd soția lui Filipescu s-a întors din Franța în țară, la frontiera germană a fost minuțios percheziționată și lăsată de vameșii germani 24 ore, într-o cămăruță din gară... Ceea ce l-a făcut pe Filipescu să-l cheme pe ambasador la Club și, în clipa cînd cobora din cupeu, să-l ia la bătaie.

Pe Calea Victoriei la numărul 163 se află o poartă îngustă de fier forjat, cu balamalele prinse în zid. O alec străjuită de trandafiri duce la clădirea din fund, cu două caturi în stil florentin. Camerele cu uși de nuc încrustate cu migdală și tavanele din stejar afumat, percheziții în „calcio-vecchio”, lămpile cu becuri-lumînări, trădează mai puțin gustul artistic și mai mult bogăția foștilor proprietari.

Palatul minuscul a fost clădit pentru ex-principesa Ileana de Habsburg. Un rînd de cămărușe mici de la intrare serveau gărzii militare, iar alte odăițe în pod, nu mai mari decît o carceră dublă, erau destinate servitorilor.

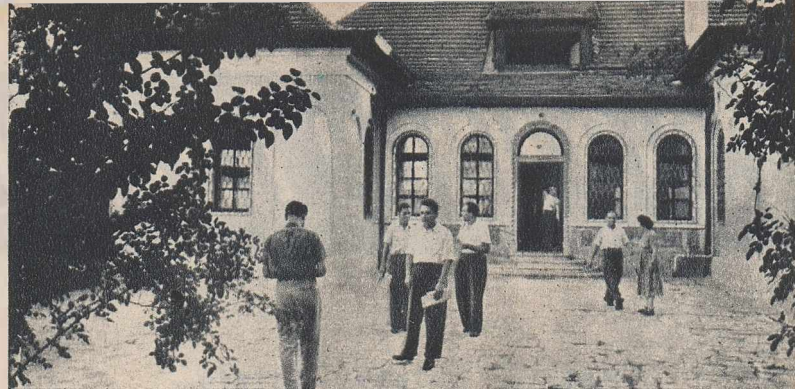
În acest palat a huzurit în timpul războiului fosta principesă Ileana cu gașca ei numeroasă. Vaiețele răniiților de pe front, plînsul orfanilor și al văduvelor nu puteau răzbate dincolo de ghereta santinlei care-i păzea cuibul cald.

Îndată după armistițiu, madam Habsburg a socotit nimerit să vîndă palatul. Dar numai în dolari. Cumpărătorii s-au găsit: Max Aushmitt și Malaxa au numărat prințesei teancurile de dolari. Cîteva săptămîni după aceasta, palatul a devenit „Clubul miliardarilor”

S-a cîrât mobilă nouă (mese cu postav verde pentru jocuri de noroc, o ruletă etc). S-a completat „biblioteca” (200 perechi cărți de joc noi), s-au împrospătat cămărele (șampanie, lichioruri și alte băuturi).

Marii fabricanți, exploatare sîngeroși ai poporului, începură să-și

Regalele fețe își consumau în palatul din Cotroceni nevrozile și orgiile... Acum răsune aici glasurile vesale ale pionierilor.



În fostul „club al miliardarilor” se află azi sediul Cabinetului de partid de pe lângă Comitetul Orășenesc București al P. M. R., unde oameni ai muncii din Capitală primesc ajutor în însușirea învățaturii marxist-leniniste.

etateze aici luxul și opulența sfidătoare.

Seară de seară orgiile, combinațiile și afacerile cele mai speculative și mai murdare erau organizate și încheiate la acest club. Cu un singur scop: supraîmbogățirea magnatilor finanței prin jefuirea maselor de muncitori și țărani, prin stoarcerea cetățenilor de rînd ai țării.

Și tot aici se puneau la cale manevrele cu ajutorul cărora se fereau în lanțuri grele libertatea și drepturile poporului.

Au trecut ani și ani de atunci. S-a scurs multă apă pe Dîmbovița...

Lumea cea veche și rea de altădată s-a dus acolo de unde nu trebuie să se mai întoarcă niciodată. Au rămas palatele, castelele, clădirile mari și frumoase construite de poporul muncitor și folosite pe vremuri doar de dușmanii poporului.

În localul fostului Jockey-Club se află azi Uniunea Arhitecților din R.P.R. În saloanele cu lustre și parchete nu mai răsună stereotipul „faceți jocul dom'lor!” Și nici șoptele combinagiilor și sforarilor politici.

Cine intră în clădirea din apropierea Ateneului poate să-i vadă pe arhitecții țării discutînd despre noi și tot mai frumoase locuințe care se construiesc pentru oamenii muncii. Pe mesele altădată de joc și de ruletă sînt desfășurate planurile la scară ale viitoarelor palate, stadioane, uzine și blocuri de locuințe muncitorești.

O bibliotecă cu peste 6.000 volume cuprinzînd lucrări de specialitate, ideologice, de artă și beletristică stă la dispoziția tuturor celor care vin s-o consulte. Sala de lectură, prevăzută cu tot confortul, este des vizitată.

Aproape în fiecare după amiază are loc cîte o dezbatere asupra proiectelor de locuințe sau ansambluri de locuit, despre sistematizarea cartierelor sau despre noi construcții de fabrici și uzine.

În această clădire s-au elaborat proiectele planurilor stadionului „23 August”, ale cinematografului „Înfrățirea între popoare” și altele.

De curînd în această Casă a Arhitecților a avut loc o expoziție a proiectelor clădirilor de locuit care se construiesc în baza Hotărîrii plenare din 19-20 august 1953 a C.C. al P.M.R. Această expoziție a fost organizată în legătură și cu a doua plenară a Uniunii Arhitecților din R.P.R. care s-a ținut în iulie a. c.

Arhitecții Paraschiva Iubu și V. Iuster, reînțorși cu un grup de colegi cu care au vizitat Uniunea Sovietică, au povestit despre minunatele realizări în construcție din marea și fericita Țară a Socialismului.

Iar pe Calea Victoriei, la numărul 163, o tăbliță de cristal prinsă de perete lângă poartă, indică azi destinația pe care regimul nostru a dat-o fostului palat-club: Cabinetul de Partid.

S-a schimbat iarăși mobila. S-au adus bănci, scaune, pupitre. S-a făcut o bibliotecă — dar o bibliotecă adevărată, cu mii de volume și broșuri ideologice și de literatură.

În camerele mari se țin prelegeri. Cursanții — tineri și mai vîrstnici — ascultă și apoi discută între ei și cu lectorul, dezbătînd problemele legate de știința marxist-leninistă.

Dorința de a-și însuși din tezaurul ideologic marxist-leninist se exprimă prin numărul tot mai mare de cursanți și prin seriozitatea cu care aprofundează problemele.

Și în fiecare zi oameni ai muncii, activiști, studenți, muncitori, scriitori sau funcționari intră pe poarta de fier forjat ca să lămurească un text, sau o problemă teoretică pe care o vor traduce în viață, în munca lor de zi cu zi...

Cu drept cuvînt putem spune azi cu mîndrie că palatele și casele ridicate prin munca poporului muncitor își împlinesc adevăratul rost.

**Anton ALEXE**



**23**  
**AUGUST**  
**1954**  
A ZECEA ANIVERSARE A ELIBERĂRII  
PATRIEI NOASTRE



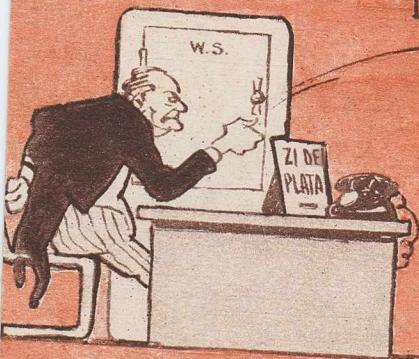
EI CONSTRUIESC, DAR ASTA-I DOAR O CURSĂ  
PAROL VĂ SPUN: NU-I NICI O PRICOPSEALĂ,  
CĂCI NU-MI MAI CREȘTE NICI UN CURS LA  
BURSA,  
IMI CREȘTE DOAR TENSIUNEA ARTERIALĂ



BURGHEZIA ROMINEASCA LA WALLSTREET



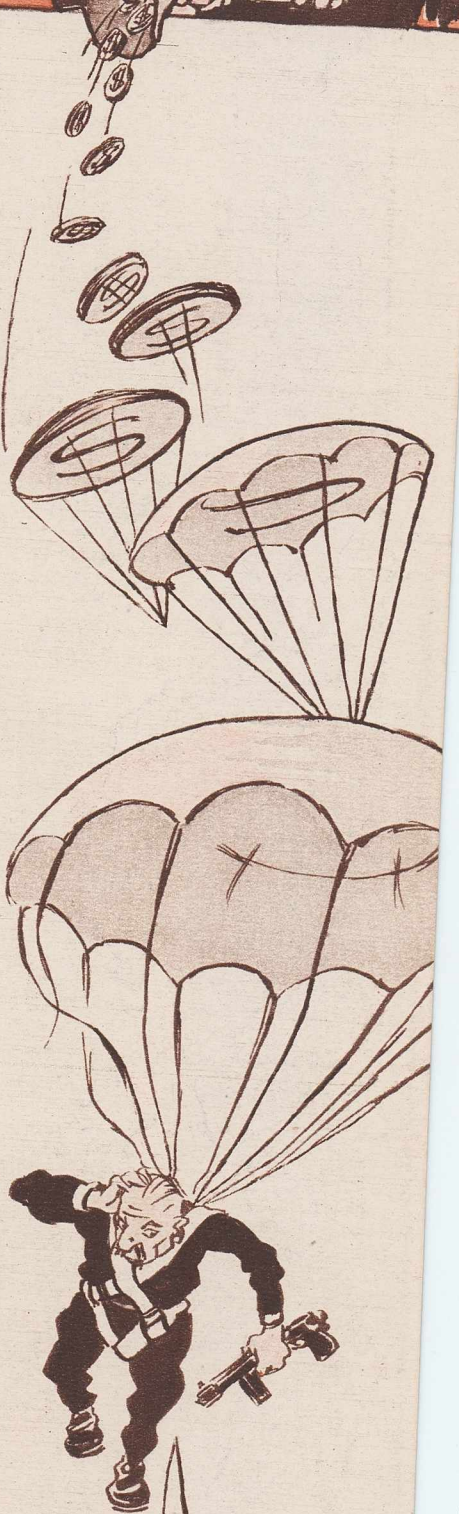
ACUM ZECE ANI...



...ȘI AZI

Desene de A. POCH

Biblioteca Centrală  
Reg. 22474  
Hunedoara-Deva



BANI ARUNCAȚI



*Bibliotheca*

